

The background of the entire cover is a deep blue with a fine, uniform grid pattern. Overlaid on this is a large, stylized graphic of red branching structures, resembling roots or a network of veins. These structures are composed of numerous thin, radiating lines that form star-like or dendritic shapes at their junctions. The red color is vibrant and stands out against the blue. The branching pattern is more dense on the left side and tapers off towards the right.

Zlatko Tomić

RUŽIČASTI CRNJAK
HRVATSKI I SRPSKI AFORIZMI

Zlatko Tomić

RUŽIČASTI CRNJAK

Zbirka hrvatskih i srpskih aforizama

Nakladnik

Udruga hrvatskih aforista i humorista

<https://uhah.hr>

Copyright © UHAH i autori

Za nakladnika

Mladen Vuković, predsjednik

mladen.vukovic@hrt.hr

Uredništvo

Zlatko Tomić – glavni urednik

Luka Bezić, Dražen Jergović, Miroslav Vukmanić

Mladen Vuković

Naslovnica i grafička obrada

Luka Bezić

Lektura

Mario Blagać

Tisak

Booksfactory.hr

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem

www.nsk.hr

ISBN 978-953-50533-1-6

Zlatko Tomić

RUŽIČASTI CRNJAK

Zbirka hrvatskih i srpskih aforizama

Udruga hrvatskih
aforista i humorista

Split, 2023

BORCI I SABORCI

Kada se energični i agilni Zlatko Tomić pojavio iznenada i ničim izazvan u Beogradu, ne plašeći se od velikosrpskog hegemonizma, i prezentovao svoju simpatičnu ideju da napravi antologiju srpsko-hrvatskog (hrvatsko-srpskog) aforizma, ta ideja mi se momentalno svidela, i u roku od jednog piva smo se sve dogovorili.

Zlatko je preuzeo na sebe da napravi izbor najrepresentativnijih hrvatskih aforističara, a Beogradski aforističarski krug je pozvao svoje članove da po želji učestvuju u tom projektu šaljući svoje izabrane aforizme Zlatku.

I za iznenadjujuće kratko vreme zaista izvanredni i vredni Zlatko sačinio je potpuno jedinstven izbor, zbir srpskih i hrvatskih aforističara ukoričenih na jednom mestu.

Zajednički zaključak bio je da kod izbora predominantne teme za knjigu bude satirični aforizam. Složili smo se da je satirični aforizam najliterarniji deo aforistike, a dodatno intrigantno je što su i hrvatski i srpski satiričari imali zaista bezbroj tema za satirično delovanje.

Ono što se moglo očekivati, a sada se transparentno i vidi: srpske i hrvatske teme su gotovo identične. Očigledno smo se svi zajedno našli u gotovo istim i sličnim problemima pa su i satirične mete postali pre svega nosioci vlasti, korupcija, mitomanija, prostakluk i primitivizam, destrukcija sistema vrednosti i mnoge druge devijacije novokomponovanih državnih zajednica. Saterani u nacionalne obore, pokupovani od globalnog kapitala i pretvoreni u jeftinu radnu snagu, suočili smo se svom surovošću takozvanog divljeg kapitalizma, kome smo bili predati na milost i nemilost.

Ipak vragolasti Zlatko nije odoleo da ne ubaci i poneki aforistički „biser“ tematski povezan sa ženama i muškarcima i sličnim relaksirajućim temama, u želji da se čitalac ove kompaktne i suštinske satirične kritike nečim malo blago razblaži. Ali svim autorima biće jasno od početka do kraja, da je ovo naše mesto za život, raj za satiru i pakao za satiričare.

U tom svetlu gotovo mi je bilo neumesno da o autorima ove knjige govorim kao o Srbima i Hrvatima. Pojedina, istina retka na ovim prostorima, vrednovanja ljudi ne podrazumevaju nacionalnu pripadnost. Kao poklonik te škole vrednovanja, mogu da razlikujem čoveka samo kao dobar-loš, iskren-lažljiv, pametan-glup, duhovit-dosadan, talentovan-netalentovan, hrabar-kukavica. Zato mi je posebno zadovoljstvo da se u jednoj knjizi nalaze dobri, iskreni, pametni, duhoviti, talentovani i hrabri autori koji žive u Srbiji i Hrvatskoj. Te zajedničke osobine, te zajedničke veštine i upornost u aforističkoj borbi neprestanoj za Pravdu i Istinu, spajaju naše autore jače od bilo kojih drugih veza. A s obzirom na težinu i prepreke kojima smo izloženi u našim turbulentnim zajednicama, i pritisaka od strane raznih destruktivnih ljudi i izopačenih politika, sve nas zajedno čine neminovno i borcima i saborcima.

Ovo je knjiga koja govori o svom vremenu jezikom Hrabrosti. Literarni dokument koji uliva Nadu i Veru da ima nepotkupljivih, kritičnih i poštenih ljudi, i da možda ima svetla na kraju naših tunela.

A borci i saborci iz Srbije i Hrvatske, sticajem okolnosti sakupljeni i prezentovani u jednoj knjizi zahvaljujući misionarski raspoloženom Zlatku Tomiću, ujedinjeni su na istom zadatku i impresivni tako zajedno.

Slobodan Simić

©Udruga hrvatskih aforista i humorista, Zlatko Tomić

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne može biti objavljen ili pretnut bez prethodne suglasnosti nakladnika i vlasnika autorskih prava

SLAVICA AGIĆ (1958., Bačka Palanka)

Ova tiha i povučena, samozatajna, krasna plavooka ekonomska tehničarka u mirovini nikada nije nasrtala na pisanje; ono je, po njenim vlastitim riječima, još od njenog djetinjstva, uvijek pronalazilo nju. Dugo je svoje pjesme, ni od koga pročitane, krila u bilježnicama, one bi tamo svoj pjesnički grob vjerojatno i pronašle da ih životne okolnosti, riječ je o teškoj bolesti njene majke, nisu, same od sebe, nekom posebnom poetskom snagom, iznijele na svjetlo dana. Naime, majka je umjesto poklona koje su joj Slavica i njena sestra donosile, poželjela čuti što to u tim bilježnicama čuvaju tanahne strune Slavičine duše. I pjesnički kotač se tako zakotrljao. Prijave na natječaje, nagrade, javna čitanja, objavljivanje knjiga. Piše poeziju, prozu, aforizme, zastupljena je u mnogim zbornicima, antologijama i časopisima, dobila je brojne nagrade za svoj umjetnički rad. Objavila je zbirku poezije *Bašta života* (prekretnička), zbirku aforizama *Cvet bez mirisa*, a u pripremi ima i roman o teškom životu ljevača u jednoj tvornici, koji za sada ima radni naslov *Iskra u oku*. Poželimo joj da njen roman jednoga dana i pronađe svoj put do ljevačkih izmučenih očiju.

Možda izgledam kao udaren u glavu, ali to je refleksija od udarca po džepu.

Nastavnici, pustite đake da beže sa časova. Nećete morati vi.

Moj frižider ne samo da je hladan, nego me i prazno gleda.

Skidam im kapu. Ostalo su mi oni.

Šta glavu gore? Pa gore ne može.

Siromaštvo je možda prazno, ali je zato snažno. Vekovi ga ne mogu iskoreniti.

Sa ovakvim penzijama možemo samo da glodemo repu. To je naš povratak korenima.

Iz industrijskih kompleksa smo izašli zauvek iskompleksirani.

Za njega je brak svetinja. Zato obično kući svraća nedeljom i praznicima.

Ko će svima zatvoriti usta. Mnogo je to hrane.

Pazim na svaki korak. Cipele su mi stare deset godina.

Lanac ishrane se prekinuo baš u mom novčaniku.

Svi smo u istim mulju, samo različito muljamo.

Kada je Bog delio pamet, mi smo se pravili pametni.

Obijajući razne pragove, izlizao mi se prag tolerancije.

IVO MIJO ANDRIĆ (1948., Čanići, Tuzla, BiH)

Čaniće, mjestasce pokraj Tuzle u Bosni i Hercegovini koje je naseljeno pretežno hrvatskim življem, proslavio je ovaj čovjek – erudit, kozmopolit, svestrani umjetnik i znanstvenik. Fakultet političkih znanosti završio je u Sarajevu, u istom gradu i poslijediplomski studij na Ekonomskom fakultetu, tu se poslovno profilirao u gospodarstvu i državnim ustanovama, potom je kraće vrijeme radio u institucijama hrvatskog obrazovanja, a onda je do umirovljenja bio samostalni umjetnik pa je, *mutatis mutandis*, postao romanopisac, dramatičar, aforist, pripovjedač, pjesnik, esejist i književni kritičar. Od sredine 2004. godine živi i stvara u Zagrebu. Brojnim stručnim radovima i nekim stručnim knjigama pridružio je brojne svoje umjetničke knjige (preko pedeset u različitim književnim žanrovima) te mnoge druge u kojima je prisutan svojim uredničkim potpisom. Objavljuje u mnogim časopisima u Hrvatskoj i BiH, preveden je, a njegovu opsežnu umjetničkom opusu mogu se pridodati i vrijedne nagrade. Objavio je jedanaest knjiga aforističkog žanra. I u osmom desetljeću svoga burnog umjetničko-znanstvenog života i dalje neumorno stvara, a najnoviji njegov pothvat je antologija/abecedarij bosanskohercegovačkog i hrvatskog aforizma, pod naslovom *Na granici uma*, u kojem je obuhvatio tristotinjak aforista iz ovih dviju država

Sirotinji je nebo najsigurniji krov nad glavom.

Predsjednikov autoritet je nesporan. Spor an može biti samo predsjednik.

Imam tešku govornu manu. Uvijek govorim što mislim.

Najviše drhtim kada se nađem između dvije vatre.

Znam da nemate pojma, ali... imate li vi što drugo?

Razum je na kraju ipak prevladao. Ratom smo riješili sve međusobne nesporazume.

Zemlju u tranziciji ne vrijedi orati.

Radovao sam se promjenama kao malo dijete, sve dok nisam porastao.

Ispričavam se svima koji su tvrdili da sam u pravu.

Nakon višestoljetnog sna Hrvati su se konačno probudili. I ustali na desnu nogu.

Radujem se smrti. Hrvati cijene samo mrtve pisce.

Svima koji su ispred nas dajemo na znanje – da nas više neće preći.

Zadah bivše države još se osjeća, jer se raspala prije nego su je pokopali.

Kriza je dobrodošla božanskim narodima. Spustila ih je na zemlju.

U nedemokratskim državama zadovoljne drže pod kontrolom, a nezadovoljne pod ključem.

DOBRIVOJE ANTONIĆ (1952., Novi Sad)

Onu poznatu: „Zdrav duh u zdravom tijelu“, najbolje potvrđuje ovaj profesor sporta, dokazani sportski djelatnik, organizator i najvećih sportskih manifestacija, kao što je, primjerice, bila Šahovska olimpijada u Novom Sadu. Bavio se i novinarstvom – bio je urednik i kolumnist u više listova i časopisa. Među vrijednim knjigama eseja, monografijama i zbirkama aforizama nalaze se i njegove knjige. Objavljivao je u različitim medijima i nagrađivan. Veliki je zaljubljenik u svoj grad, što potvrđuje i njegova knjiga aforizama *Oblak nad Varadinom*, objavljena ove godine. Sjajna je to knjiga – svim fruškogorskim zaljubljenicima reska gorskoga zraka, mora „bar jedared“, iza „spuštenijeh vjeđa“, zatitratu odnekud zalutala duhovita oštrina ili udobrovoljena crnohumornost ovoga sjajnoga čovjeka kojemu duša neprestano i, takoreći, nezamjetno po licu nekakvu slikovitu plemenitost ispisuje, onu koja će se za tren u njegove divne aforizme pretočiti. Da, Dobrivoje, nad Varadinom će se, zaista, jednoga dana pojaviti neki prelijepi oblak da priča o vašem vedrom duhu. Kad već ljubite vrhove i gore, onda dobrodošli na vrh srpske aforistike!

Posle izbora svako ide na svoje mesto. Vlada na presto, ministri u fotelje, poslanici u klupe, narod na ulicu.

Naši poslanici su izdajnici, prevaranti, lopovi, kriminalci, hulje,... Prepisano iz stenografskih skupštinskih beleški.

Dijalog može da počne. Brvno je postavljeno.

Korupciju treba ozakoniti. Da se uvede red u funkcionisanju države.

Tepih ima dvojaku ulogu. Da se jedno đubre sakrije, da drugo može da prošetava.

Danas je Dan knjige. Retki čitaoci uputili su čestitke brojnim piscima.

Mlade policajce treba podučiti anatomiji. Da ne lome kosti, tražeći bubrege.

Moja generacija se ne snalazi na asfaltu. Mi smo deca kaldrme.

Ako prepustite da drugi misle umesto vas, o vama neće imati ko da misli.

Na nas nemaju uticaj globalni problemi. Mi smo mimo sveta.

Ženama je lako biti lepši pol. Za konkurenciju imaju samo muškarce.

Bili bismo mi srećan narod, da se oslobodimo usrećitelja.

Tako lepi prospekti raja, a baba i deda neće da putuju.

Neko u svom životu odigra glavnu, a neko sporednu ulogu.

Vidimo se u čitulji. Ne zamerite ako kasnim.

JOSIP BALAŠKO (1941., Brezovica, Zagreb)

Diplomirao je na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu. Do umirovljenja je radio u struci u nekoliko zagrebačkih poduzeća. Svoju prvu knjigu objavio je prilično kasno – u petom desetljeću života. Od tada kontinuirano stvara iskazavši se na polju satire (zbirke aforizama, satirične priče, antologije), romana (za djecu i mladež), poezije za djecu, pripovjedaka za djecu, drame (scenske igre za djecu), a osobitost njegova stvaralaštva za djecu su slikovnice (preko pedeset naslova). Objavljivao je u mnogim humoristično-satiričnim listovima, a kad su ovi izvršili kulturološki suicid, Josip je središte svoga književnog zanimanja usmjerio na djecu i mlade te time taknuo u srce ne samo tu ciljnu, predadolescentnu i adolescentnu grupaciju, već i ponešto starije književne kritičare, pa bogme i razne mudre glave koje sjede u žirijima za dodjeljivanje književnih nagrada u zemlji i u inozemstvu. Dobio ih je nekoliko vrlo vrijednih. U njegovoj rodnoj Brezovici pokraj Zagreba, gdje i sada živi, nalaze se i dva naselja interesantnih naziva: *Gornji i Donji Dragonožec*. Nadamo se da su Dragonožecani čuli za ovog samozatajnog čovjeka – vrsnog književnika i njihova susjeda, i da nitko od njih ne dohvaća nož ili daje petama vjetra kad u ruke primi neku od njegovih vrijednih knjiga, ma koliko im bio drag nož ili imali brze noge.

Kad se čaša prelije, poplave su neizbježne.

Poslali ste me k vragu? Hvala. Znači, mogu ostati?!

Najveća hrvatska klopka bit' će kad svi radnici dođu s Istoka, a svi proizvodi sa Zapada.

Lako nam je biti zemlja s najviše presađenih organa, kad se stalno koljemo.

Kad bi rodilište izdavalo jamstvene listove, barem bismo svi imali pravo na popravak.

Jadni lopovi. Samo nas banka može pošteno opljačkati.

Pazite: krhak i nejak čovjek, to su već dvojica. Dva vjenčana prstena, to je već lanac.

Ima mnogo poučnih rasprava iz kojih se vidi da je najbolje kao zaključak izvući govornika.

Nekad se obiteljska mudrost prenosila s koljena na koljeno. Danas s lakta na lakat.

Stranci čekaju da naš kapitalizam skine povoje. Nisu sigurni je li muško.

Tko zna kad treba zašutjeti, govori jedan jezik više.

Zdrav duh u zdravom tijelu nikad nije podstanar.

Odlazimo, jer se domovina od nekih iznutra mora čuvati izvana.

Država s pretilima dvostruko gubi: isprazni robne rezerve, a napuni bolnice.

ALEKSANDAR BALJAK (1954., Crvenka)

„Nesumnjivo, najveći živući srpski aforist“, prošap-tat će nerado i neki onodobni ili ovodobni režimlija s onom pozerskom neuvjerljivošću kojom se poljski časnik za vezu prije više od pola stoljeća obratio Vladi Bulatoviću Vibu kada je ovaj obilazio varšavsko groblje na kojem je ukopan S.J.Lec: „Znate, mi ga veoma cijenimo. Na njegovoj sahrani govorio je i jedan aktivni poljski general.“ A sličnost ovih dvaju velikih aforista je velika, netjelesna, ali vrlo transparentna – u nepojmljivoj mekoći nastupa, tihom, negrohotnom smijehu, u brazdama duha koje se u svojem najdubljem sloju ipak pretvaraju u identične, možda i nevidljive crte lica. „Ne, nema nikakve sličnosti između ove dvojice velikana duha“, odgovaramo onima koji misle da ću, zamalo, Baljka i Alecandrom zvati. Toliko je blagih, skromnih i tihih ljudi na svijetu, a djelo nijednog od njih ni nalik nije Lecovim „lecejima“ ni Acinim „acejima“. Možda nas je samo nepodnošljiva lakoća pomisli na sličnost vremena u kojima su obojica djelovala ili još djeluju, natjerala na pomisao kako su neodoljivo slični – to su vremena „tihe jeze kada se čovjeku uvlače pod lubanju da mu isperu mozak i usele strah, da ga iskičme, vremena kada je važnije biti ispravan nego uspravan“. Aca, naš Aca, je usuprot ovoj posljednoj presumornoj konstataciji objavio šest prevrijednih zbirki aforizama, tri antologije, upisao svoje „aceje“ u mnoge antologije koje drugi prirediše, za svoj rad dobio vrlo cijenjene domaće i međunarodne nagrade za satiru, inspirirao mnoge da ga prevode i, prije ili usporedo sa svim tim, osnovao *Beogradski aforističarski krug* kao jezgru svekolike današnje srpske satire. Živi i stvara u Beogradu.

Aforizam je dribling duha na malom prostoru.

Srbi i Hrvati su morali da se razidu jer dva dobra ne idu zajedno.

Bezbolno smo uveli demokratiju. Nismo je ni osetili.

Svako od nas ima izabranog lekara, a svi zajedno imamo izabranog bolesnika.

Naš vladar je bezosećajan, ali je zato njegova bolest duševna!

Ja ne verujem da bi oni pucali u decu. Isto tako, ne verujem da ne bi pucali. Ja njima ništa ne verujem.

Glave prosto lete koliko je misao slobodna.

Toliko strašila, a prinosi mali.

Spremni smo da umremo za ono u šta verujemo. Srećom, mi ni u šta više ne verujemo.

Na zemlji vlada apatija, a samo dva metra ispod atmosfera je znatno opuštenija.

Mi za našu omladinu ne treba da brinemo, što s velikim uspehom i činimo.

Tačno je da sam na venčanju rekao „da“, ali je ta moja izjava istrgnuta iz konteksta, pa je ispalo da pristajem na brak.

Iako je svaka žena mogla bolje da se uda, nijedna to nije uradila.

Knjiga je sumnjivo okupljanje reči.

Kako je bilo, videćemo; kako će biti, videli smo.

ZORAN BAŠIĆ (1957., Imotski)

Imotski, rodno Zoranovo mjesto, gradić je na jugu Hrvatske smješten na raskrižju Dalmatinske zagore i Bosne i Hercegovine, a opjevao ga je i veliki hrvatski pjesnik Tin Ujević, i sam Imoćanin podrijetlom i dijelom svoga života. Mjestom, koji ima sva obilježja primorskoga grada (klima i stara urbana arhitektura) dominira tvrđava Topana, sagrađena u desetom stoljeću, a podno nje nalaze se dva prekrasna jezera, dva biserna oka prirode – Modro i Crveno jezero, od kojih je ovo drugo najdublje kraško jezero u Europi. Uz ova dva izuzetno lijepa jezera vežu se mnoge legende, pa i ona o Hasanaginici koja je opjevana u narodnoj baladi i prevedena na mnoge svjetske jezike. No, vratimo se Zoranu. On piše poeziju, aforizme, sklada i piše stihove za popularnu glazbu. Napisao je nekoliko knjiga iz ovih književnih žanrova, nagrađivan je, zastupljen u antologijama. Živi i stvara u Podstrani – malu mjestu na obali mora nedaleko od Splita pokraj kojega se nalazi nekoliko vrijednih arheoloških nalazišta. Ovakva arhaična mjesta su u baštinu namrijeli „ljudi ljudima“ (naslov Zoranove knjige aforizama, epigrama i humoristično-satirične poezije).

Otkud nam frazem „pasji život“? Proizišao iz naroda i pripada narodu.

Sve što imam stekao sam s deset prstiju. Nekima je to uspjelo samo s jednom šapom.

Oni na položajima redovito su na neprijateljskom položaju.

Srce ne možeš prevariti. Ono je tu da vara.

Ima pravde! Zaboravio sam mnoge nepravde.

Teško je živjeti od uspomena. Još je teže živjeti kad ih nemaš.

Život je avantura. A ja bih neku ozbiljniju vezu.

Kad bismo više toga prepustili ženama, bili bismo pošteđeni mnogih porođajnih muka.

I suza je dobra kapljica.

Istina, gradim kulu u oblacima. A vaša je trokatnica na sigurnom mjestu?

Za šankom srećem i neke pametne ljude, al' nisam uvijek siguran s koje su strane šanka.

Lijepo je kad te sreća posluži. No, imaj na umu da ona nije ni sluškinja ni konobarica.

Život zna biti okrutan. A okrutni ljudu neće propustiti ni najmanju priliku da vas na to podsjetu.

Nikad ne podcjenjujte snagu zagrljaja. Neki mogu završiti kobno.

I kad ne mislimo ništa, svi ne mislimo isto.

ŽELJKO BILANKOV (1955., Split)

Umirovljeni ekonomist, podrijetlom Šoltanin, kad je odabirao mjesto svoga boravka po završetku radnoga vijeka, nije mogao pogriješiti – odlučio se za otok Korčulu (Vela Luka) i rodni Split. Navrati on i do Šolte, još itekako, šoltanske škrape iznad bisernoga mora i iskonski ćuh ponad starih konoba i balkona i od nepjesnika stvaraju pjesnika, a Željko „Žele“ Bilankov je, kao što mu i prezime kaže, baš od tog kova – romantičarskog, pjesničkog, upravo onog koji se poistovjećuje s francuskim simbolističkim pjesnikom Stefanom Mallarmem (gotovo mu i nalikuje, samo je Francuz više sukao svoje brke), što će reći da slijedi poetsku naraciju koja je nagovještajna, sugestibilna, atmosferična, umjesto opisne, kazivačke, vizualne. Sve to Žele primjenjuje u svojoj, tek nedavno objavljenoj pjesničkoj zbirci *Voljeti nije grijeh*. No, i uz to, on se od malih nogu zanosi enigmatikom i najmlađi je nositelj titule odgonetačkog i zagonetačkog velemajestora u Jugoslaviji, 1981. godine. Još piše priče, aforizme, epigrame, palindrome, a bavi se i fotografijom. Prije nekoliko godina je osvojio prvo mjesto na natjecanju za najbolji aforizam u Mrkonjić Gradu. Nagrađivan, preveden, antologiziran.

Pomislio sam da vidim svjetlo na kraju tunela, kad ono... rudar.

Kad pukne pravi poljubac, jeka odzvanja u duši.

Bolje razbijte čašu, nego da vam se prelije.

Bolje ustati na lijevu nogu, nego zakoračiti udesno.

Neprijatelj nikad ne spava – sa svojom ženom.

Jedino u političkoj trgovini nisu javno izvještene cijene.

Čim se oslobodila uske odjeće, pritisak je prešao na mene.

Naprosto plijeni, a nije zgodna djevojka? To je ovrha!

Kad ljubav podrhtava od sreće, epicentar je u srcu.

Oslonih se na čovjeka, a on mi stane na nogu.

Čak su i tektonske ploče krenule dalje, sano smo mi još uvijek na istom mjestu.

Mi više ne pomičemo vrijeme unatrag. Kod nas je stalno 1941.

Političari se odlično snalaze u čamcima, znaju nas itekako preveslati.

Kad završi komedija od „Izbora“, nama više nije do smijeha.

Čuo sam da mi žena govori: „Zlato moje!“... kad ono, gleda svoj nakit.

SVETISLAV BILJANOVIĆ (1936., Drvar)

Svet i slavan (jednom će biti i po aforizmima, ima vremena) zasad je po tome što se u Hrvatskoj od njegovih prezimenjaka ne bi mogla sastaviti ni dvije nogometne momčadi. No, zato ih ima rasprostranjenih u četiri države. Svetislav je rođen u Drvaru, malom mjestu u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine, gradiću koji se počeo razvijati 1900. godine kada je neki austrijski industrijalac ondje osnovao poduzeće za iskorištavanje šume, podignuo pilanu te izgradio uskotračnu željezničku prugu do Knina. Na području Drvarske općine se dogodio prirodni fenomen – jedinstveni slučaj, u ovom dijelu Europe, bifurkacije rijeke (rascjepljivanje rijeke u dva, međusobno nespojiva, toka). Svetislav voli crtati i fotografirati, pa mu eto prilike da i u svom rodnom kraju ovjekovječi ljepotu ovog nesvakidašnjeg prirodnog fenomena. Piše basne, epigrame i aforizme koje već duže vrijeme objavljuje u tiskovinama, a priprema i prvu knjigu aforizama. Živi i stvara u Zagrebu.

Čitajući neke knjige izgubiš volju za životom, ali dobiješ volju za čitanjem.

Kad se sjetim koliko sam gluposti učinio u životu, dođe mi da se išamaram. Ali nemam srca tući starog čovjeka.

Ništa nije uzalud. Uzalud je kada je ništa.

Cijepio se protiv pseće bjesnoće, a onda ga je ugrizao čovjek.

I uporan magarac je samo magarac.

I u znaku jednakosti je jedna crtica iznad druge.

Spavajte mirno ako je savjest vaših susjeda čista.

Motika je uvijek bila slaba odskočna daska.

Život je kao partija šaha. Nekađ vučemo problematske, a nekađ problematične poteze.

I prodavači magle tvrde da su tržišno orijentirani.

Pojedinci su u većini.

Za naš predizborni cirkus nema dovoljno velikog šatora.

Ništa mi ne fali – sve su mi obećali.

Vjerujem u čovjeka, ali me zabrinjavaju ljudi.

Čini mi se da su pušači shvatili da pušenje škodi. Pred mojom zgradom je puno bačenih opušaka.

RADIOVOJE BOJIČIĆ (1949., Berane, Crna Gora)

Radivoje je satiričar, dramski pisac, romanopisac, kolumnist i dugogodišnji glavni urednik humorističko-satiričkog lista *Ošišani jež* koji je pod svojim izvornim nazivom ponovo počeo izlaziti prije određenog vremena.,, Neošišani“ *Jež* je izlazio u razdoblju poslije Drugog svjetskog rata i upravo njega komunisti brutalno ošišaše – zabraniše mu izlaženje, a posljednji njegov glavni urednik upravo je bio Bojičić. Napisao

je mnogo romana te knjige priča i aforizama, no jednu bismo izdvojili jer je fascinantna po poruci koju sa sobom donosi. To je humoristički roman *THE BODIGARD*. Prvi vlastodržac koji uzme u ruke ovaj roman (ne mora ga čak ni čitati) i ugleda prijazno-komično Bojičićevo lice te shvati da je pogriješka okruživati se mračnim i namrštenim tjelohraniteljima, već upravo suprotno – onima koji imaju lice slično Bojićevom, dakle, ljudima koji će nasmijavati diktatorovu ili predsjednikovu okolinu, čak toliko da će ta komunikacija ne-više-preplašeni-narod – ne-više-mračni-tjelohranitelji sama po sebi ispisivati najljepše humorističke priče, oživjet će onog Gutenberga koji je prije više desetljeća na ovim prostorima pao u komu upravo zato jer su vlastodršci shvatili da slova nisu metci koji ubijaju pa stoga ni satiričare za izgovorenu misao ne treba tjerati u zatvore. Radivoje je za svoj rad dobio najvrjednije nagrade, preveden je na strane jezike. Živi u Beogradu. I, naravno, oprašta nam ovu malu šalu.

Upoznao sam jednu stjuardesu i odmah je uključio u svoj pilot projekat.

Otišao sam u Australiju kao Srbin, a vratio se kao - bumerang.

Moj optimizam u uspešan ishod operacije nije bez osnova. Jasno sam čuo kako hirurg govori: „Ćiribu - ćiriba.“

Dionise, fajront!

Uzeli političara na zub. Zub se pokvario. Političar se izvadio.

Kad je pravom Srbinu ženska u blizini, sve je u redu. Ali, kad nije on je nekako - na svoju ruku.

Razmišljamo da li da razgraničenje sa susedima poverimo međunarodnoj arbitraži ili da pristupimo zapisavanju teritorije.

Popio sam bure rakije. I sad se čudim što se oko mene steže obruč.

Državni neprijatelj broj jedan! Toga je ovde na hiljade.

Google je moj izabrani lekar.

Naša fudbalska ekipa mnogo bi bolje prošla da je za odbranu angažovala advokata.

Uspelo mu je da prošvercuje kilo kokaina. Sad je spreman da svakom izađe na crtu.

Skener u bolnici nije radio, pa su mi savetovali da napravim selfi!

Kad vidim nasmejanog čoveka, znam da je i brašno negde u blizini.

DRAGO BOSNIĆ (1951., Opatija)

Pravnik i menadžer, more je zamijenio morem – ono opatijsko za ono zadarsko, čije svjetlucanje gleda i divi mu se od svoje treće godine života. Samozatajnost je izuzetna vrijednost, osobito u današnjem, svim tehnološkim krikovima i kricima premreženu svijetu, no ta riječ se od puste upotrebe izlizala, profanirala, razlomila, pa kad se dovede u nekakvu vezu s onima koji u rukama drže i škare i sukno hrvatske kulture, onda i ta kultura, k'o mali remorker veliki brod, vuče

za sobom sintagmu o „samo-zatajivanju samozatajnih“. Jer, uistinu hrvatske kulturne institucije jesu mali remorker koji ima snagu, ali ne i veličinu, a oni pisci i pjesnici i, uopće, ubogi umjetnici, koji su vučeni, imaju veličinu, ali nemaju snagu. Neka nam oprostí ovaj dragi čovjek, ali na jednom mjestu ove knjige se to moralo reći. Jer i Drago spada u te „vučene za nos“, i to samo zato jer dolazi iz male sredine i samo zato jer je samozatajan. No, ne i u našim srcima: ovaj pjesnik lirskih refleksija objavio je sedam poetskih knjiga i dvije aforističke u kojima je pokazao svoju iznimnu pjesničku i satiričku darovitost. Svoje umirovljeničke, ali ne i nekrektivne, dane provodi u Zadru.

Najplodnije tlo za mržnju je pepeo ljubavi.

Često vas nastoje povući za nos oni koji vam nisu ni do koljena.

Dobro je imati čistu savjest i dva svjedoka.

Ruka je čovjeka izdigla iznad životinja, a lakat je neke izdigao iznad ljudi.

Crne ovce su vjesnici napretka.

Kad vrag odnese šalu, vrijeme je za satiru.

Ne gradi kuću dok dobro ne upoznaš susjede.

Najduže traju neuzvraćene ljubavi.

Lažni sjaj bode oči.

Narod najviše stene zbog onih koji se ne oslanjaju na njega.

Najteže se poskliznuti gdje je sve podmazano.

Da bi se žena i muž našli na pola puta, obično muž treba prijeći veći dio puta.

Dovoljno je jedan divljak pa da nastane džungla.

Radi crnih fondova bijeli su nam tanki.

Pravi čovjek je kao bajka: svi vjeruju u njega, iako znaju da ne postoji.

IVAN BRADVICA (1949., Veljaci, BiH)

Diplomirani je inženjer građevinarstva sa završenim poslijediplomskim studijem iz područja geotehnike, o čemu je objavio brojne znanstvene i stručne radove. Potječe iz malenog mjesta pokraj Ljubuškoga u Hercegovini, mjesta koje je još u pretpovijesno vrijeme bilo naseljeno. U antičko doba tu su Rimljani imali svoje gospodarsko imanje (*villa rustica*). Ovaj mudri čovjek je svoje pjesme i „osmislice“, kako on naziva svoje aforizme, počeo objavljivati relativno kasno

– negdje pri kraju stoljeća, u petom desetljeću svoga života, što pomnjivu istraživaču i ispisivatelju životopisa dovoljno govori o njegovu karakteru, talentu i životnoj filozofiji, ali od tada je objavio brojne zbirke u oba ova književna žanra, a i dalje, u osmom desetljeću svoga života, svakodnevno i neumorno ispisuje životne mudrosti svojim specifičnim stilom, svojevrsnim metajezikom, mogli bismo reći. Svom brojnom potomstvu želi namrijeti svoje golemo životno iskustvo pretočeno u stih i aforističku misao, jer ga je na to uputila i upućuje velika učiteljica povijest koja je, velikom količinom urušena kamenja i ulomcima keramike pronađenim u njegovu mjestu, jasno pokazala da je počesto i burno prolazila njegovim rodnim krajem. Ivan, znanstvenik i književnik, objavljivao je na mnogim jezicima, nagrađivan, a danas svoje osmislice i pjesme stvara u Zagrebu gdje živi već više od pola stoljeća.

Poželjna je bilo koja zabluda koja održava život.

Svjetlo svijeta je nenasilna istina.

Biti uspješan je preživjeti dok ti se živi.

Tko bježi od sebe ostavlja prazninu ma gdje stigao.

Osluškuj šapat istine.

Nema te riječi, pojma, misli koji se jednoznačno usvajaju.

Sunce je jedino pravedno, jer dijeleći ne dijeli.

Stavi masku, glumi razumijevanje.

Život je draga varka.

Tko je veći siromah manje prosi.

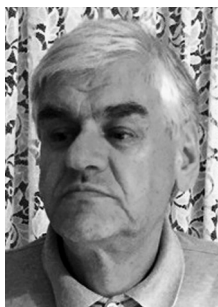
Za dug život potreban je i začín gluposti.

Ljudi čovjeka ne pamte po njegovoj cjelini, nego po detalju.

Ludilo pojedinca primjećuje uža zajednica, a ludilo uže zajednice primjećuje šira zajednica.

Samo sjemena sjeme svjedoči vrijeme.

Lovac koji hrani divljač ima što loviti.

ALOJZ BULJAN (1961., Ponjir, Ključ, BiH)

Na području općine Ključ nalaze se izvori triju rijeka: Sane, Sanice i Ribnika – sve su se one uspjele othrvati današnjoj općoj zagađenosti i sačuvati svoj čisti vodotok, što je veliki potencijal za ribolov. Sam grad se prvi put spominje 1329. godine u dokumentima bana Stjepana II. Kotromanića. Bio je središte srednjovjekovne župe Banice. Alojz je završio Ekonomski fakultet i magisterij u Banja Luci. Profesor je u srednjoj školi u Novskoj. Objavio je zbirke anagramske, refleksivne i ljubavne poezije, zbirku haikua *Šljivin cvijet* (2001.), dvije zbirke aforizama, epigrama i parodija: *Od Zagreba za Beograd – via Sarajevo* (Novska, 2000.) te *Za, Ljubljano!* (Novska 2009.). Poeziju i aforizme objavljuje u raznim časopisima. 2006. godine je dobio nagradu „Josip Juraj Strossmayer“ za najuspjelija znanstvena djela, i to kao koautor knjige *Žrtve Drugog svjetskog rata i poraća na području kotara/općine Novska*. Živi i djeluje u Novskoj.

Roditelji, ne brinite, profesori su kriterije ocjenjivanja prilagodili svojoj djeci!

Netko i nešto!? Netko nikada postati nećeš, a nešto si već odavno.

Hrvatski đavo ili skraćeno – hr đavo.

Hrvatska vjera u Boga sve više postaje vjera uboga.

Bili smo u A-U, pa u YU, sada smo u EU. Sve se mijenja, samo U ostaje.

Ako i ne znaš sve, ne brini – ako imaš sve.

Kad vozač ispred tebe pleše – ti sviraj.

Kako se postaje svinja za plaću od tisuću i pol eura? Tako što postaneš sluga svinji s plaćom od tri tisuće eura.

Netko i nešto!? Netko nikada postati nećeš, a nešto si već odavno.

Poštujte sijede glave – pogotovo kad je vaša ofarbana.

Čemu nositi kravatu, ako se ne vidi od brade?

Jedino Adam nije mogao poželjeti tuđeg ženidbenog druga – zato je živio u raju.

Zašto ljudi poštuju muku samo jednoga, a muku svih drugih preziru?

Ne bira narod onog koji zna, jer taj nije ni ponuđen.

Nije samo komunalno poduzeće dužno čistiti grad od smeća. Dužni smo i mi građani -- makar na dan izbora

MIROSLAV BUSTRUC (1958., Staševica, Ploče)

Miroslav Bustruc je hrvatski katolički svećenik, franjevac provincije Presvetog Otkupitelja čije je sjedište u Splitu. A da bi duhovni život ovog čovjeka bio potpun, dokaz je i mjesto njegova rođenja. Naime, Staševica, maleno naselje udaljeno devet kilometra od grada Ploča na jadranskoj obali, ime je dobilo po solinskom mučeniku Anastaziju kojeg su Splićani prozvali Stašem. O tom svetom čovjeku – zaštitniku

grada Splita koji je živio u 4. st. naše ere, svjedoče vrlo vrijedni arheološki nalazi, kao i povijesna svjedočanstva. Doista, biti rođen u takovu mjestu privilegij je za svakog aktivnog duhovnika, ali i za ostale pretitrave duše. Tko bi duhom neponesen mogao mirno stajati na tom mjestu gdje se prema moru uzdižu veličanstveni obronci planine Biokovo, dok mu se iza leđa steru polja presušena jezera, tko bi u mašti mogao oglušiti toliko da ne čuje bar neke od onih šumova koji su stoljećima, pa i milenijima dopirali iz tog fantastičnog života u jezerskoj vodi? Miroslav se bavi vođenjem duhovnih vježbi, duhovnih obnova i pučkih misija. Objavio je tri knjige aforizama. Živi u Sumartinu na otoku Braču.

Darovi se ne mogu zaslužiti. Može ih se samo postati dostojan.

Kad priznamo da imamo grijeha, tada grijesi prestaju imati nas.

Vrlo se brzo složimo oko nečije osude, i onda se čudimo kako nitko ne radi na našem pomilovanju.

Iako su slušatelji nezamjenjivi, poslušatelji su potrebiji.

Strah od neuspjeha uspjeh je straha.

Suživot je sužena sebičnost, a ne sužen život.

Zavist je gledati uspjeh, a previdjeti znoj.

Ako molitvu izliječiš od magije, ona bez poteškoća liječi od nevjere.

Ništa se veliko ne događa bez velikoga protivljenja.

Koga nitko ne napada, taj i ne zna koliko vrijedi.

Povijest je rastresena učiteljica života. Previše se ponavlja.

Realisti prolaze kroza zid tek kad ga idealisti probiju vlastitom glavom.

Samoća je uvjet plodne društvenosti.

Starost se ne mjeri brojem godina, nego brojem ideala.

Tvoje je samo ono što nisi zadržao za sebe.

FLORIN CARAN (1950., Uzdin, Pančevo)

Rodno mjesto Florina Carana je banatsko seosko naselje panonskoga tipa naseljeno pretežno Rumunjima. Imalo je burnu prošlost jer su se na tom području križali interesi i velikih sila. U mjestu koje krasi široke ulice, cvjetnjaci, parkovi i drvoređi, pa stoga u estetskom smislu ide u red najljepših malih mjesta u Srbiji, nalazi se rumunjska pravoslavna crkva Svetoga Georgija koja spada u jedinstveni hram cijeloga pravoslavlja, s ikonostasom oslikanim u bidermajerskom stilu portretnog slikarstva. Florin je tu završio osmogodišnje školovanje na rumunjskom jeziku, potom je pohađao gimnaziju u Zrenjaninu na srpskom jeziku, a svoje školovanje završio je diplomiravši geografiju na Prirodno-matematičkom fakultetu u Beogradu. Radio je na Radio Novom Sadu, u pančevačkom novinsko-izdavačkom poduzeću *Libertatea*, a posljednje godine pred mirovinu bio je profesor geografije u osnovnoj školi u Uzdinu. Piše aforizme, epigrame i pjesme isključivo na rumunjskom jeziku, a objavljuje ih u listovima na rumunjskom jeziku u Srbiji i u Rumunjskoj. Prevođen je na srpski jezik i uvršten u antologiju rumunjskog aforizma *Med i otrov* koju je priredio Aleksandar Čotrić. Ovaj vrijedan i samozatajan čovjek do sada je objavio tri knjige aforizama, knjigu epigrama i zbirku pjesama. Živi u Uzdinu.

Ko veruje svojim očima, čini u životu i druge greške.

Promašio sam cilj. Bio sam na pogrešnom startnom mestu.

Nije lako doći do smrti. Pred nama se isprečio život.

Informacije su tajne kada se izgovaraju na svakom ćošku.

Toliko smo siromašni da se ovde krade i budućnost.

Pobeda je sigurna. Samo da izbegnemo bitku.

Ljubav je vatra u srcu i pepeo na glavi.

Tek na ivici provalije primetio sam da imam nekoga za leđima.

Nije loše što smo sanjali demokratiju. Loše je što se ne budimo.

Biramo reči ljubavi. Reči mržnje dolaze same od sebe.

Naš jezik je mali, ali dugačak.

Demokratija se brzo širi. Nemate se gde sakriti.

U budućnosti će učenici mapu države gledati kroz lupu.

Pazite kuda koračate. Ljudi su na zemlji.

Ne može svako da uđe u aforizam. Mora prvo da se dokaže u politici.

DARKO CIGLENEČKI (1971., Zagreb)

Profesor filozofije i religijske kulture, svoj je angažman u umjetnosti nesebično stavio u funkciju afirmacije zagorskih umjetnika pa je u tom smislu 2000. godine izabran za predsjednika udruge *Zagorski umjetnici* koja u svom programu ima baš to: zaštitu, promicanje okupljanja i organiziranje kulturnih manifestacija zagorskih umjetnika širokog spektra – od pisaca i pjesnika do dizajnera i novinara. Udruga ima sjedište u Gornjoj Stubici. Samo nekoliko godina prije svog predsjednikovanja spomenutom udruhom objavio je zbirku *Instauratio magna-charta (Blanche) with Laissez-faire*. Svestrani je umjetnik: pjesnik, aforist, likovnjak, fotograf, a nekada se bavio i novinarstvom (urednik u tiskanima i u govornim medijima). Osim ZUM-a član je i drugih udruga: *Stubklub*, *Kajkaviana*, *Hrvatskozagorsko književno društvo*, *Likovna radionica Lipa*. Budući da u *Udrugi hrvatskih aforista i humorista*, čiji je Darko član, nema mnogo umjetnika ovakova profila, vjerujemo u njegovo još veće etabliranje na polju aforistike. Živi i radi u Gornjoj Stubici.

Ja sam nečastivi – ne volim čašćenja.

Četiri zrnca prašine osnovala bend, i nakon par svirki rekli su im: „Baš dobro prašite!“

Nemaju oni kućnog odgoja – zato i žive u stanovima.

U 2021. u Bibliji je dodan novi tekst – Poslanica Koronćanima!

Cijepljenje Sputnikom ne izaziva nikakve RUSpojave?

Čudan je moj TIK TOK misli.

„Šeranje po fejsu“ je u stvari ona stara: podijeli pa – vladaj!

I dvojezično smo – nepismeni.

Schrödinger nikad nije „držao mačka u vreći“.

Jedini bunt na koji pristajem je bunt – novčanica.

Bolje soba 23 nego soba 101. Još je bolja soba 1001.

Sasuo sam drvlje i kamenje – baš bih bio dobar građevinac.

Povrijeđeni su mi voajerski osjećaji.

Na matematici u školi stvarno sam bio idiot; trebao sam se pozvati na neubrojivost.

Laik najčešće stisne – lajk!

JOZO ČIZMIĆ (1958., Split)

Redoviti je profesor u trajnom zvanju na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Splitu i gostujući predavač, tj. vanjski suradnik na više sastavnica Sveučilišta u Splitu i pravnih fakulteta u Bosni i Hercegovini. Objavio je devet knjiga aforizama, objavljivan je u časopisima, elektronskim medijima i zastupljen u antologijama, za svoj rad je višekratno nagrađivan, a posljednja njegova zbirka aforizama, pod nazivom *Socijalna distanca (Društvena otuđenost 2021.)*, je 2021. godine odlu-

kom žirija UHAH-a proglašena najboljom zbirkom aforizama u Hrvatskoj. Profesor Čizmić je fin i odmjerjen gospodin *par excellence*, mudar znanstvenik te vrlo ozbiljan književnik i bilježnik duha i duhovitosti. U tom smislu navodimo ocjenu Mladena Vukovića koji je recenzirao jednu njegovu knjigu: „Knjiga posvjedočuje širinu lepeze autorovih meta koje cilja kroz humoriistični dalekozor duha. Ima tu i iznimno aktualnih i britkih misli, ali većina od ovih aforizama nema izgleda izgubiti svoju pouku, porugu i poruku i budućim naraštajima budući da se povijest ponavlja, a ljudi loše uče na svojim manama. Kao lijek tome valja dekartovski misliti i postojati, a ovi ljekoviti ubodi mogu učvrstiti duhovno zdravlje dotle da – mislimo dokle postojimo!“

Naši su političari vrijedni i poštteni. Čast iznimkama.

Političari ne govore istinu jer im ionako nitko ne bi vjerovao.

Šizofrenija je najbolja i najbrža demografska mjera. Trenutno udvostručuje stanovništvo.

Nisam totalno nesretna osoba. Neke mi nesreće još nedostaju.

Ako nema loših žena, dobre su i dobre.

Žena je spremna na sve, a ljubavnica ni na što drugo.

Nećete hodati bez maske, razbojnici.

Boli me Ahilova tetiva kao da je moja.

Muž zadnji sazna da ga žena vara, ali prvi sazna da ne zna kuhati.

Sustigao sam sve svoje sljedbenike.

Nije išlo na siliu pa sam uzeo veći čekić

Kad vidim tko sve pretendira na vlast, sve se nadam da je „skrivena kamera“.

Čeka nas teška jesen. Ona nikada ne bira godinu.

Supruga je sa mnom u braku 30 godina, a ja s njom 40 godina. Meni se priznaje beneficirani radni staž.

Politika mi je puno pomogla u životu, ali sam joj sve vratio milo za drago.

ALEKSANDAR ČOTRIĆ (1966., Loznica)

Saša „nacionale“ već četiri desetljeća mijenja lice srpskoga humora i satire, a samim tim i srpske književnosti i kulture u najširem smislu te riječi. Pravnik i političar, nikad ga nismo čuli da razglaba o politici, nikad ni „zucom“ da bi ispravljao krive pravničke Drine, naprotiv, raznježi se i na samu pomisao o poeziji za djecu, aforizmima za najmlađe; dječak u tijelu odrasla čovjeka, čovjek neumorne energije na kvadrat kada je pisana, satirično-podrugljiva, estetikom mae-

stralno, do krajnje neuvjerljivosti ispolirana, riječ u pitanju. I putnik koji putuje neshematiziranim, nepropulzivnim, nerigidnim, nemerkatilnim poetikama europskoga humora i satire (priredio je antologije aforizama devet europskih zemalja i isto toliko, ma još i više, različitih europskih kultura jer, na primjer, u zbirci slovačkog ima neoporihih zrnaca njemačkog humora i satire, u antologiji rumunjskog naherenih šešira mađarskog humora itd.). U tom smislu, Saša je u „Euniji“ humora i satire već poodavno pridruženi član. Njegovi aforizmi za djecu se nalaze u čitankama osnovnoškolaca, a protegnuo je, bez ikakova književničkog kompleksa, golicavu satiričku bodlju na sve oblasti ljudskog djelovanja – sport, umjetnost, obiteljske, vlasničke, gospodarske i druge društvene odnose, odvlačeći tu bodlju već pomalo od politike, jer i njemu, i nama, i samoj kapi je puna kapa politike, jer što u njoj ima osim golemu prežderavanja vlastita ega? Ne mora satira, pored svih drugih društvenih anomalija, biti začini na javnim ni na tajnim večerama političkih sadomazohista. O njegovim objavljenim knjigama aforizama te zbirkama priča za odrasle i djecu ovom prilikom nećemo, a o brojnim nagradama koje je dobio još manje. Tek sitna naznaka za neupućene: potpredsjednik je BAK-a, a živi i djeluje, ovaj gigant satire, u Pančevu i Beogradu.

Mi smo sagradili most. To što ovde nema reke, veliki je propust prirode.

Policija u stopu prati kriminalce, a neke je čak i pretekla.

Mogućnosti poltrona su fantastične. Dešava se da vladar u sebi otkrije pesnika.

U početku beše tama. A po jutru se dan poznaje.

Živi po Svetom pismu. Uzori su mu Lucifer, Irod, Pilat i Juda.

Verujem u Boga. Tako je najbolje za obojicu.

Glas vapijućeg u pustinji uznemirava okolinu.

Sudi mu se zbog krivičnog dela u pokušaju. Otvorio je usta.

Zašto se književnici mešaju u politiku? Ni mi ne čitamo njihove knjige.

U diktaturi postoji samo jedan diktator. Demokratija na tom planu predstavlja značajan napredak.

Treba verovati da jedan čovek može da reši sve tvoje probleme. Ti si taj čovek!

Za sreću su potrebne male stvari, a za nesreću – mali ljudi.

Ne gazite travu! Nisu vam to ljudi!

Bog sve može, osim da promeni ono što je bilo. Nije dorastao istoričarima.

VLADIMIR ĆALIĆ (1986., Beograd)

Jedan je od najmlađih, od onih koji hrabro istupaju naprijed ne pitajući koliko je težak svijet koji mu na pleća žele natovariti. U zvijezde srpske aforistike ušao je, kao što sam kaže, na mala vrata, provodeći jednom prigodom neko vrijeme s nekoliko prekaljenih aforističkih boraca. To neko vrijeme se može sastojati i od samo nekoliko sati, ili nekoliko minuta, nebitno, jer i erupcije vulkana događaju se u sekundama, a pripremaju stoljećima. Prije nekoliko godina je dobio prestižnu Vibovu nagradu za najboljeg mladog aforista jer je žiri manifestacije u njemu prepoznao tu eruptivnu satiričku snagu – hrabrost, kritičnost, dubinu, pa i određenu dozu drskosti koja je, u njegovu slučaju, suprotnost infantilnosti. Dobivao je i druge nagrade, objavio je knjigu aforizama, zastupljen je u časopisima, preveden je, ima ga u antologijama. Uz ovakve mlade snage koje nadiru, sigurni smo da se srpska satira ne treba brinuti za svoju budućnost.

Onima koji su ubijali u moje ime poručujem: menjam ime!

Na Balkanu nema jezičkih barijera. Svi govore jezikom mržnje.

Ovde se bratski zagrljaj pretvori u hvatanje za gušu.

Teško je napisati aforizam koji kritikuje ovu vlast. Referat bi bio prikladniji.

Privredna grana koja beleži najveći rast u Srbiji je IT. IT – izvoz talenata.

Ovde su političari u modi. Ma, nek se nose.

Osetljivi smo na laž. Uvek joj se obradujemo.

Morao sam da počnem da radim protiv sebe, da bih počeo da radim.

Dali su mi hiljadu razloga da glasam za njih. Dve po petsto.

Dokle god nas vode balvani, odlaziće se preko grane.

Kada god smo hteli da krojimo granice uzeli su nam meru.

Ne ljuljajte nam brod. Ionako nam je muka.

Kada Pinokio slaže, poraste mu nos. Kada to uradi političar, poraste mu rejting.

Puter na glavi zamenili smo mu oreolom.

Vođa zauzima posebno mesto u mom srcu. Odmah pored koksaki virusa.

...

MILORAD Č. ĆOSIĆ (1939., Beograd)

Jedan je od najstarijih. Inače, sam za sebe kaže da njegovo vrijeme tek dolazi jer je stariji adolescent – tek je u osamdeset i četvrtoj. Kad pravnik kaže da je današnje pravo prepuno satire, onda mu, bez fige u džepu, treba vjerovati. Priređivač ove antologije je s Miloradom, diplomiranim pravnikom, na svoju radost, pronašao najmanje tri zajedničke osobine: studij prava, ljevorukost i vedar duh. Je li to dovoljno za dug život, Milorade? Nadamo se da jest. Pa makar ta dugovječnost cijelo vrijeme bila provedena na, kako on kaže, umirovljeničkoj infuziji. Piše aforizme, epigrame i satirične priče. Prije nekoliko godina je objavio zbirku aforizama *Isijavanje uma*. Zastupljen je u zbornicima satire, surađuje u mnogim tiskanim i elektronskim medijima u zemlji i u inozemstvu. Dobitnik je nagrada na domaćim i inozemnim natjecajima za humor i satiru. I kao posljednje, ali ne manje važno, želimo dug život Miloradu i još duži njegovoj kvalitetnoj i cijenjenoj satiri!

Razmislite ako kleknete da li ćete moći da ustanete.

Nama je prošlo i buduće vreme.

Vlast pere ruke od svega, ali otisci prstiju ostaju.

Ćutanje naroda je gromoglasna poruka.

Taj političar je ogrezao u korupciji, ali ipak trpi i ćuti.

Tabloidi su kao psi lutalice – ujedaju a ne odgovaraju.

Narod je sluđen i nema vremena za depresiju.

Ako samo slušate šta govore, nećete videti šta rade.

Kada padnu kulise sadašnjosti, videćemo obećanu budućnost.

Vlast kontroliše medije da se ne zaraze demokratijom.

Medijski mrak najbolje osvetljava medijske slobode.

Ako ćutite sada vrišćaćete kasnije.

Moralno zaostali – nemoralno napreduju.

. Oni koji sumnjaju uvek su osumnjičeni.

U malim sredinama samo su mediokriteti veliki.

RADIVOJE DANGUBIĆ (1946., Ljubinje, Žr- vanj, BiH)

Ratko Dangubić je pripovjedač, romansijer i aforist. Objavio je pet knjiga aforizama i desetak romana. Priče i aforizmi su mu objavljeni u više antologija u zemlji i u inozemstvu. Pisao je i dramske tekstove za radio i televiziju. Ako ostavimo po strani dio njegova književnog kurikula – ono zbog čega se ovaj neobični pisac i našao u ovoj antologiji, za priređivača je jako interesantan i romansijerski dio njegova književnog

izričaja u kojem on, na posve osobit način, i umjetnički i nadumjetnički, postaje mjeritelj povijesti za koju kaže da nema većeg kameleona od nje, uspoređujući je s ljigavom meduzom-fikcijom, i za koju dodaje da će postati ono što Bog želi kada ona prestane biti „kabadahija“, kada izgubi moć, a Stvoritelj ne bude spreman mijenjati je; potom riše narativne slike o zakrivljenom prostoru i nelinearnom vremenu, sebe determinira tragačem koji traga za onim što nikad neće naći itd. Perast i Beč su imaginativna i stvarna mjesta njegova boravka. Nešto od tih njegovih filozofskih misli potražiti ćemo, i zasigurno naći, i u njegovim aforizmima. Živi i radi u Novom Sadu i u Beogradu.

Druga strana medalje bliža je srcu.

Proširili su mi vidike. Napravili su oko mene pustinju.

Poginuo je za otadžbinu nekoliko puta. Od toga danas živi.

U njegovih pet minuta gurnuli su i moj život.

Njegova Milost i narod su sijamski blizanci. Ne mogu se razdvojiti bez krvi.

Šta vredi narodu što ima drugačije mišljenje kada je usamljen u tome.

Prinudeni su da se stisnu. Sa slobodom su im došli i oslobodioci.

Ne može se kazati da su žrtve bile uzaludne. Živi već zavide mrtvima.

Napustili su nas kad nam je bilo najteže. Odmah nam je bilo lakše.

Kad vam daju slobodu na kašičicu, primoravaju vas da otvarate usta.

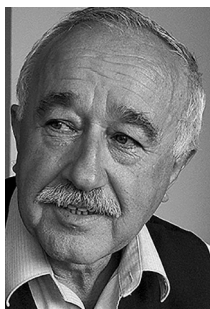
U epohama u kojima je napravljeno najviše spomenika najviše je ljudi radilo u kamenolomima.

Ponela ga je ideja. Nije se vratio.

Ovo je demokratski proces. Ne može se dozvoliti da samo činjenice govore.

Kad je cenzor u glavi, za mozak ima manje prostora.

Mada je slaba konkurencija, teško je biti dobar čovek.

MILIJAN DESPOTOVIĆ (1952., Subjel, Kosjerić)

Subjel, rodno Milijanovo mjesto, smješteno na brdu nekoliko kilometara od Kosjerića, jedno je od najstarijih sela u tom kraju, sa školom koja će za desetljeće napuniti dvjesto godina starosti. Ah, koliko je mudrosti s hladnim vjetrom oko nje prohujalo! Piše detaljno o tome Milijan – o nezaboravnim učiteljima, vojvodama, svećenicima i uglednicima koji su potekli iz njenih školskih klupa. Piše on i o drugim zanimljivostima

u tom drevnom selu, ulažući golemi trud, višedesetljetno iskustvo i nemjerljivu ljubav prema svom zavičaju. Milijan je, na primjeru subjelske škole, pokazao kako se u povijest ulazi preko dvaju pragova – kućnog i školskog. Slijedeći poduku narodnog učitelja Vase Pelagića, Milijan Despotović je iskazao golemo poštovanje učiteljima te škole. Milovan Vitezović je u recenziji knjige napisao da su to bila vremena kada su učitelji stvarali ljudska lica povijesti, a učiteljice bile majke narodnog razuma. Milijan Despotović, osim proze, piše i poeziju, aforizme, književnu i likovnu kritiku. Objavio je brojne knjige. Aforizmi i poezija su mu prevedeni na više jezika, a zastupljen je i u antologijama tih književnih žanrova. Nagrađivan je. Živi i stvara u Požegi.

Da umesto glave nosi tikvu, imao bi bar nešto vredno – semenke.

Ostvario bih ja svoje ideale da ih nisu shvatili kao iluzije.

Bio je ko slika, birali su zid na koji da ga obese.

Lažov može da umije laž, ali ne može da joj ukloni miris.

Ne možemo da se složimo. Zato nas razlažu.

Da nije rđavih ljudi ni jedno vreme ne bi bilo rđavo.

Prosta većina i priprosta manjina, pa biraj!

Osmehnula mi se sreća, ali namiguje da mi stavi do znanja da je to – kao.

Žena mi je „završila“ studije izvodljivosti, malo, malo pa me izvede iz takta.

Svaka džukela nađe svog gazdu!

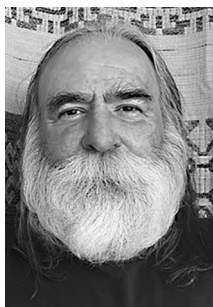
Ja sam sebi oprostio i vaše greške.

Onaj što je prodao vođu vratio se kući s konopcem u ruci.

I lav je umislio da je sila, ali on ne juri vrapce.

Kome teroristi podignu spomenik taj je za života postao mrtav.

Najteže je onom ko tuđim nogama hoda.

ZORAN DODEROVIĆ (1960., Novi Sad)

Piše kratke priče, haiku poeziju i aforizme. Uređivao je časopis *Haiku moment*. Radove objavljuje u časopisima, zbornicima i antologijama u zemlji i u inozemstvu. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja. Vrijedan je podatak da je davne 1928. godine u Srbiji Miloš Crnjanski objavio prvu antologiju haiku pjesama pod nazivom *Pesme starog Japana*, što se može držati i začetkom popularizacije haikua na balkanskim prostorima. Jedan od nastavljača te ideje je i Zoran koji

je u okviru književno-ekološkog kluba Ždral – kluba srpsko-japanskog prijateljstva osnovana u Novom Sadu 2014. godine, pokrenuo i knjižnicu Ždral, 2018. g., s ciljem njegovanja i promoviranja kratke književne forme, ponajprije haikua. Vjerojatno će, globalno gledajući, haiku imati više uspjeha kod nas nego što će aforistika uhvatiti korijena u Japanu, jer haiku je odraz one ljepote kojoj težimo, a satira odraz rasapa i nereda u društvu kakva Japan nije upoznao ni za najstrašnijih tsunamija. O tome bi više mogao pripovijedati Zoran koji je dobio više od pedeset nagrada za haiku, a vrlo uspješno piše i aforizme. Preveden je na više svjetskih jezika. U tom smislu on nikako nije na *slepom koloseku* (naslov njegove zbirke aforizama).

Postao je mozak nacije. Zaveo je biračko telo bez mozga.

Bez partijske knjižice teško se stiže do posla. Nedostaju putokazi.

Najvažnija karika u lancu privatizacije je katanac.

Nećemo dati Kosovo ni u snu. Branićemo ga dok se ne probudimo.

Nećemo napamet da pričamo o korupciji. Dajte cenovnik!

Na slepom koloseku najbrže napreduje rđa.

Otkad je vođa isplivao, institucije sistema su potonule.

Ušli smo u početni stadijum kapitalizma, a uskoro ćemo i u prvobitnu zajednicu.

Demokratija širi vidike. Otvara perspektivu ulice.

Medicina je otišla predaleko. Pokojnici je ne mogu stići.

Nekrunisanom vladaru ne može pasti kruna s glave. Samo glava.

Ukidanjem vrednosnih sudova stvoren je preki.

Kad su važna pitanja na stolu, odgovore treba tražiti pod tepihom.

Ne mogu svi da budu mali bogovi. Neko mora da bude i vernik.

Vođa je s mafijom u bliskim odnosima. On joj je kum.

JANDRE DRMIĆ (1955., Vrilo, BiH)

Profesor književnosti, jedan od ponajboljih, a po mnogim mišljenjima i najbolji hrvatski, kako on sam za sebe kaže „zapisničar u civilizaciji kreveljenja“, umjesto da se nazove aforistom, napokon ispunja svoje proroštvo da će trideset godina biti „morski čovik“ i samozadovoljno u Postirama na Braču i u Splitu kusati „plodove mora“ (naslov njegove zbirke aforizama), a trideset godina obilaziti zagrebački Dolac gdje su „aureole na sniženju“ (naslov druge njegove zbirke aforizama).

Kaže da nije nagrađivan jer se nije ni takmičio, zapravo, njegov cilj je ne doći na start, no ostali bogodani moraloaforisti ne toleriraju takva huljena stanja trpljenja pa je 2023. godine iz inozemstva stigla prestižna nagrada u humoristički prebolno hrvatsko ovozemstvo – nagrada *Radoje Domanović* koja se u Srbiji svake godine dodjeljuje za najboljeg stranog aforista. Ove godine ona je pripala upravo njemu. Prevođen je, zastupljen u mnogim antologijama, svoje umirovljeničko naporno ljenčarenje rado poklanja elektronskom časopisu za humor i satiru UH!AHA!, u kojem je član uredništva, i bio bi popularni ljubitelj ljubiteljstva da je situacija u Hrvatskoj samo u pogledu Hrvatske, a da ne govorimo o brojnim drugim stvarima, nešto povoljnija. Istina, Hrvati se jako malo smiju jer bi se, u suprotnom, kakve su sreće, netko u Ministarstvu financija mogao dosjetiti tom humorističkom nereprocitetu mrtvačkoj ozbiljnosti pa uvesti fiskalnu blagajnu za smijeh. Što bi se još moglo o ovom divnom čovjeku reći? Eto, upravo to!

On piše nadugo, naširoko i nažalost.

Ma, kakvo putovanje?! Ionako sam stalno izvan sebe.

Meteorolozi su točno prognozirali. Vrijeme je pogriješilo.

Naglo je iskočio iz tramvaja. Oteo se kontroli.

U mojoj kuće se zna red. Djeca su na prvom mjestu, a ja sam odmah poslije mačka.

Reče mi urednik: „U vašoj priči o ništavilu nema ničega.“

Koliko je naših očeva kopalo kanale po Europi da bismo se mi mogli obrazovati i živjeti u kanalizaciji.

Propovijed o nadi bila je tako dojmljiva da se mnoštvo iz crkve zaputilo ravno u lutriju.

Nepismeni smo pa ne čudi da caruju nepisana pravila.

Želio sam nešto reći i o dobrim potezima Vlade pa sam napisao jedan haiku.

Dovoljno je čovjeka na ulici zamoliti da vam pripali cigaretu i on će povjerovati da u njemu ima nešto prometejsko.

Savjetovao sam sinu da se kloni lošeg društva. Poslušao me i odselio.

Baš nešto razmišljam... da sam živio od pisanja, koliko bih već dugo bio mrtav.

Sirotinja se nema čega sramiti. Svojim je glasovima stekla sve što nema.

Državi je na prvom mjestu briga o onima na prvom mjestu.

TOMISLAV DRVAR (1951., Sombor)

Diplomirani umirovljenik (njegove riječi). Pisanjem satire i aforizama se bavi radi očuvanja svoga mentalnoga zdravlja (te riječi nam je oteo iz usta). I to je sve o sebi što je poslao nama koji bi o njemu... Hej, samozatajni čovječe, samoutišani satiričaru, digni glas do neba! A što je s nagradom *Nušićev* žirado koju ste u Novom Bečeju 2022. godine dobili za svoju satiričnu priču *David Štrbac pred sudom*? A lijepo ste rekli na dodjeli nagrade kako je sretna okolnost to što je vašu

priču čitala jedna sjajna glumica, jer u vašoj interpretaciji to ne bi sličilo ni na što. A sličilo bi, Tomislave, sličilo bi. A znate ono kad je veliki srpski komediograf Nušić (iz njegove fondacije je i potpomognut festival na kojemu je Drvar pobijedio) bio u zatvoru pa je zatražio dopuštenje da piše, što mu je upravitelj zatvora uskratio jer, zaboga, zbog pisanja je u zatvor i završio! Potom je Nušić pisao drugom suprugu svoje tete, koji je bio neki lik u Ministarstvu pravosuđa, navodeći kako bi on ostao u zatvoru i godinama samo ako mu se omogući da piše. Naravno, upravitelj je to pismo pročitao i odmah mu dao dopuštenje. Tako ste i vi, Tomislave, spremni ostati u zatvoru svoje skromnosti i samozataje samo da vam se omogući pisanje. Ne dajte to!

Na ovakvu vlast se ni narodu ne diže.

Nekada su ljudi eksperimentisali na pacovima, sada pacovi eksperimentišu na ljudima.

Golub mira je na godišnjem, menja ga ptica-rugalica.

Imamo retko pametnu vlast, još ređe poštenu.

Od mira nećemo odustati ni po cenu rata.

Rekonstruisan je spomenik, konj i jahač su zamenili glave.

Glavom se može platiti sloboda, ali ne može hleb.

Bog sve vidi ali traži status zaštićenog svedoka.

Bolje orao rata u ruci nego golub mira na grani.

Sa zarobljenicima se postupalo humano, živi su sahranjeni.

Gde klovn vodi državu nikome nije do smeha.

Izbori su kao stočni sajam, svako svoga konja hvali.

U diktaturi vuk bira ovce, u demokratiji ovce biraju vuka.

Nećemo menjati vođu, ne вреди klati vola za kilu mesa.

Mozak je jedini vitalni organ bez koga se bolje živi.

DRAGUTIN DUBRAVČIĆ (1950., Zaprešić)

Zaprešić se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske i sa svojih dvadeset i pet tisuća stanovnika najveći je grad Hrvatskoga zagorja. O pretpovijesti zaprešićkog kraja svjedoče kamene sjekire iz neolitika te bakrene sjekire iz eneolitika tu pronađene, a iz doba staroga Rima tu se nalaze ostatci ceste Emona (Ljubljana) – Siscia (Sisak). Jedan od vođa čuvene Seljačke bune, 1573. godine, Ilija Gregorić također je iz toga kraja. Tijekom osamnaestog i devetnaestog stoljeća tu, u prekrasnoj prirodi Hrvatskoga zagorja, niknuli su najljepši dvorci barokne arhitekture u Hrvatskoj. Dragutin je osnovno i srednjoškolsko školovanje dovršio u Zagrebu, a 1971. godine nije uspio upisati Likovnu Akademiju u Zagrebu zbog studentskih nemira koji su izbili i u kojima je sudjelovao. Poslije se likovno usavršivao u privatnoj školi. Sudjelovao je na više desetaka samostalnih i skupnih likovnih izložbi, objavio je dvadesetak knjiga poezije, proze, aforizama i karikatura. Član je hrvatskih likovnih i književnih udruga, živi i stvara u Zagrebu.

Prvo čovjeka uče govoriti, a kasnije ga uče šutjeti.

Užasna je kriza, pa su se žene počele udavati iz ljubavi.

Loš pisac za svoju lošu knjigu često smisli samo provokativan naslov.

Još uvijek mislim kako je majmun postao od čovjeka.

Mjesto gdje se najviše prepisuje nije škola nego internet.

Ekologija je fizioterapeut planetu Zemlji.

Čudni su putovi političara: grade si kućerine i vile, a završe u jednoj zatvorskoj sobici.

U svakom času ti priroda može zauvijek prekinuti misao. Zato misli na prirodu.

Znanje je moć, osim u politici.

I nije sve tako crno. Ima tu i bezbojnog.

Ljudi se najbolje razumiju kod svađe.

Sva mudrost svijeta nije dovoljna da nadvlada sebičnost.

Kad muškarca boli, on viče. Kad ženu boli, ona šuti.

Znanje je moć, osim u politici.

Načelo novog marketinga: kako ljudima legalno oteti novac.

NAĐAN DUMANIĆ (1962., Split)

Na splitskom Fakultetu elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje stekao je naslov diplomiranog inženjera strojarstva. Radi kao profesor u Tehničkoj školi za strojarstvo i mehatroniku. No, svako vrijeme nosi svoje, a ovo informatičko, tehnologizirano, mobitelizirano, najviše u njegovu Splitu ugušilo je stari dalmatinski dijalektalni govor, ne „zunze“ više riječi naših pradjedova i prabaka splitskim „kaletama“ (i bake i djedovi počinju držati one jezive crne naprvice pokraj svojih ušiju), a fond riječi ove mladolike generacije će uskoro prerasti u Fondaciju za riječi... Ipak, je li sve izgubljeno? Profesore Dumaniću? Posljednji Mohikanče staroga splitskoga govora?! A „profešur“ Nađan cijeloga svoga života piše poeziju i prozu na starom splitskom govoru, posljednjih godina se bavi i zavičajnom poviješću, nezaobilazni je sudionik kulturne humoristične emisije Radio Splita *Kad se smijah, tad i bijah*, gdje u stihu i „zezanciji“ obrađuje sve aktualne društvene i političke teme, baš onako kako su naši stari na klupicama uz vanjske zidove kuća, nestihovno, ali s iskonskom poetikom u srcu, škiljeći u dalmatinsko sunce koje nemilice toplinom daruje i potrebite i nepotrebite, komentirali svoje vrijeme i svoje običaje. Dumanić sastavlja rječnike i zbirke splitskih frazema, piše aforizme, humoreske, crta karikature. Član je udruge *Marko Uvodić Splićanin* zahvaljujući kojoj je splitski govor i dobio status zaštićene nematerijalne baštine. Objavljivao je i nagrađivan, a trenutačno obnaša i funkciju potpredsjednika Udruge hrvatskih aforista i humorista.

Slušaju moj humor, a smiju se sebi.

Budi ono što nisi jer to sigurno jesi.

Hrvatska je prokockana. Otuda na našem dresu kockice.

Oženio se nakon potresa mozga, do tada je razumno razmišljao o braku.

Kada je kapetan pijan, svaki je brod – brod u boci.

Pokazao bih im zube da mi jezik nije za zubima.

I čvrsta ruka je mekana na dodir.

Otkaćenom umjetniku fali daska, ali ima žicu.

Provučeš li se kroz ušicu igle, onda sigurno visiš na koncu.

Najviše je životnih priča o stvarima o kojima se ne govori.

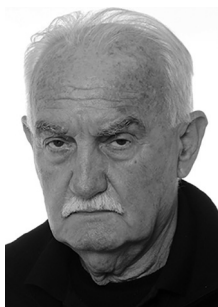
Problem političke kreme je što se radi od pokvarenih jaja.

Hrvatska je zemlja mraka. Sve se u nas mjeri brojem noćenja.

Što ako je i prst sudbine tek dio šake jada?

Hvali se kako sve što napiše dolazi iz njegove glave. Zato mu je toliko mušica po kući.

Mrzi govoriti a voli pisati, pa je napisao govor mržnje.

SLOBODAN DŽUDOVIĆ (1947., Gnjilane)

Gimnaziju je završio u Kosovskoj Mitrovici, a Medicinski fakultet i specijalizaciju u Beogradu. Do umirovljenja je radio kao specijalist dječje kirurgije, bavio se ponajprije dječjom ortopedijom na Institutu za majku i dete na Novom Beogradu. Za autolognu regenerativnu terapiju koristio je plazmu bogatu trombocitima. Čekajte, doktore... Je li to isto kao kad bi književnik posrnule slave za regeneraciju svoje umjetnosti koristio aforizme? Ne?! Da?! Možda?! A nekolicina

njih zanemarenih i odbačenih nam je govorilo o nekakvim tromboforizmima!? Dobro, budimo seriozni, krv te ljudski i, što je najbolnije, dječji, životi su u pitanju. Doktor Slobodan je objavio mnogobrojne znanstvene radove iz oblasti kirurgije i ortopedije, gostuje po pozivu na domaćim i inozemnim kongresima, a naš kolega Slobodan piše kratke priče, eseje i aforizme. Od 2022. godine aforizme objavljuje u novinama i časopisima. Živi i radi u Beogradu. Hvala vam, Slobodane, što vas imamo, barem zbog fizičkog zdravlja ako već ne i mentalnog, budući da već desetljećima liječimo neizlječivo.

Prva upaljena sveća razbija iluziju da se i u mraku sve vidi.

Svaki rat pređe u bratoubilački kad se sa ulice unese u kuću.

Čovek je napravio vrata da bi se odvojio od sveta, a prozore da mu nešto ne promakne.

Sve je više zelenih kojima su ruke crvene do lakata.

Nekima ekologija pomaže da izbacе svo đubre iz sebe.

Sredina je zlatna, naročito ako nazad ne možeš, a napred nemaš kud.

Stvarnost dobija na težini kad ti pređe i preko leđa, a ne samo kroz oči i uši.

Čovek se uvek trudi da ga primete. U mladosti da ga ne bi preskočili, u starosti da ga ne pregaze.

Kulturu treba čuvati kao malo vode na dlanu. Taman je toliko i ima.

Ko vidi dalje, zalazi dublje.

Kad ti piju krv, niko te ne pita za krvnu grupu.

Ko sluša čuje šta se govori. Ko osluškuje sazna i o čemu se ćuti.

Svi se penju da bi bolje videli. Mnogi progledaju tek kad ih spusti.

Tek kad je pristao na sve, shvatio je šta sve može.

Mač se kuje dok je vruć, ali da seče može tek kad se hladan naoštri. Tako je i sa mislima.

RADE ĐERĐEVIĆ (1948., Loznica)

Osnovnu, srednju, višu i „čivijašku“ školu završio je u Šapcu. Radio je kao učitelj, a potom kao knjižničar u šabačkoj knjižnici gdje je i umirovljen. No, za starost je imao premalo godina, a za daljni rad s djecom previše birokracije za vratom koja mu je to onemogućivala. I mudri Rade je pronašao pravo rješenje: zaposlio se u književnom časopisu za djecu *VITEZ*, u Beogradu, gdje dječje znatiželje ima mnogo, no ne i pitanja koliko mu je godina i može li od svoje mirovine pristojno živjeti. Naravno da može, to jest, naravno da ne može, pa zato je tu da ga pare ne pokvare! Pisanjem humora i satire počeo se baviti jako davno, neposredno prije negoli su ona dva američka pajaca počela gaziti po Mjesecu, tobož' da poprave stvari koje je Rade svojim pisanjem u svemiru poremetio. Zalud. Kako nasamariti čivijašku školu?! A Rade je nastavio – pisao je svuda gdje je bilo prostora za satiru, u velikoj, srednjoj i maloj Jugoslaviji, kako on voli reći. Napisao je petnaest knjiga, dobio brojne nagrade, zastupljen je u mnogim antologijama, preveden je. Od tada Amerikanci više ne hodaju po Mjesecu jer znaju da im je rabota uzaludna. Živi u Šapcu.

Mi smo zdrava nacija. Zato nam lekari odlaze iz zemlje.

Probleme rešavamo u hodu. Po mukama.

Izbacio sam papagaja iz kuće. Počeo je da me otkucava.

Novinari su sedma sila. Novinarke su mnogo bolje kotirane.

On ne mora ni da zine da bi slagao.

U borbi prsa u prsa, ostali smo bez glave.

Za rađanje problema svi dani kod nas su plodni.

Sačekuša je srpski poslovni susret.

Domanovićev vođa je bio slep. A naš je i gluv.

U balkanskoj krčmi pre će stići metak nego piće.

Prodao sam dušu đavolu. Imao je najbolju ponudu.

Ima boga. Juče mi je zaposlio sina.

Moja tašta je najbolji primer kako manje zlo rađa veće.

Život teče dalje. Od nas.

Nije tajna da je naša kuća javna.

MITAR ĐERIĆ LAKI (1952., Nova Pazova)

Što reći o Lakiju a da ne bude teško? Pa to da je sjajan, vrhunski aforist. Sve svoje životne škole, uključujući fakultet, pozavršavao je u Beogradu, ali onu najdelikatniju, onu koja mu je odškrinula vrata Smisla u posvemašnjem besmislu, onu o kojoj se rijetko kad (premda je bilo zbiljskih pokušaja) o punini njene esencije progovaralo i na Radio televiziji Beograd, gdje je proveo cio svoj radni vijek, pohađa još i dan-danas i pohađat će je dok bude ovozemaljski

trajao, a zove se Škola satiričkog duha. E, te rijetko ima na beogradskim fakultetskim referadama, još rjeđe na današnjim trivijalnim televizijama, ali je ima na beogradskom asfaltu, pa još malo više prema svemiru prostora te još malo dublje prema svemiru osobe. I ocjene u toj školi nisu brojčane, tu su ocjene – koraci. Metaforički, ali zato najčvršći. A svaki svoj ispit u toj školi Laki polaže ocjenom koraka od sedam milja. Ovogodišnja *Domanovićeva* nagrada za najbolju knjigu satire, prijevodi njegovih djela i prisutnost u svim vrstama medija, sve gore izrečeno neprijeporno potvrđuju. Naravno, i ostale brojne njegove knjige aforizama koje je, tako lako koračajući, objavio. Živi i stvara u Beogradu.

Stižemo Japance. Sve smo žuci.

Lako je penzionerima koji imaju roditelje.

Na izborima uvek isto. Ko pređe narod, prešao je i cenzus.

Lako ćemo izgraditi metro. Imamo jako podzemlje.

Za besmrtnu umiru drugi.

Imam magičnu platu. Časkom nestane.

Žene duže žive jer kriju godine.

Kada god vičem na ženu ona nije kod kuće.

Živo blato trajno otklanja kostobolju.

Ako jednoga dana budem umro, voleo bih da to bude neki drugi dan.

Dajući, dobijaš više.

Popilo se, ne povratilo se!

Ko nema petlju, gaće mu same spadaju!

Ne plašite se budućnosti. Ovamo neće doći.

Ljubite ženu! Manje će pričati.

ZORAN ĐUROVIĆ (1964., Vršac – 2023., Beograd)

Završio je gimnaziju – kulturološki smjer. Aforistikom se bavi nešto više od deset godina i to mu jako dobro ide. Aforizme objavljuje u novinama *Politika*, *Večernje novosti*, elektronsko-satiričkom časopisu *Etna*, poznatom sajtu *Kazaljka*, enigmatskom časopisu *Enigmatika*. Prisutan je i u zbornicima. Objavio je dvije knjige aforizama (*Razmišljaonica* i *I šta sad*) i obje su, po odluci žirija Beogradskog aforističarskog

kruga, ušle u uži izbor za knjigu godine. Na raznim manifestacijama humoriističko-satiričkog tipa osvaja prve (*Rock Village* u Banatskom Sokolcu, *Zlatna kaciga* u Kruševcu i *Belo pero* u Žitištu) druge (šabačka *Čivijada* i *Izbor za aforističara godine* u Čajetini) i treće (Rakovica, *SLEM* u Leskovcu i šabačka *Čivijada*) nagrade. Zaljubljenik je u svoj grad pa ne čudi što je član udruženja građana koji tu ljubav i praktično provode, a ponosno nose naziv *Vršac lepa varoš*.

Na žalost, Zoran je preminuo tijekom pisanja ove knjige. Neka vječno živi uspomena na ovog sjajnog čovjeka i vrsnog aforista.

Dezinfikujmo planetu! Od nas samih.

Domovino, ti si kao zdravlje. Ugrožena si sa svih strana.

Kad dođe pasje vreme najbolje prođu džukele.

Poslovno sam odlično pozicioniran. Prosim u strogom centru grada.

Niko ne želi nuklearni svetski rat. Svi su za ubijanje konvencionalnim oružjem.

O ljudskim pravima i slobodama najviše dele lekcije potomci robovlasnika.

Narod je bio gladan demokratskih promena. Sad je samo gladan.

Karijeristi je povređen vitalni organ. Lakat.

Od poštenog rada živim kriminalno.

Ćutao sam u komunizmu, ćutao sam u socijalizmu. A u demokratiji sam ostao bez reči.

Ovde se otima od siromašnih i daje bogatima. Nije ti ovo Šervudska šuma!

Današnjim kriminalcima teško je ući u trag. Čas su na jednoj, čas na drugoj televiziji.

Nije toliki problem što na planeti ima sve više ljudi, nego što ima sve više neljudi.

Pametni odlaze iz zemlje. Još pametniji ulaze u vladajuću stranku.

ALEKSANDRA FILIPOVIĆ (1983., Pančevo)

Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu u Beogradu; prelijepa u svom stvarnom obličju, ali s još ljepšom maštom i duhom; humorom protjeruje svaku pomisao na onakvo odrastanje kakvo mi držimo u ladicama: donja ladica – djetinjstvo, srednja ladica – zrelost, i gornja ladica – starost. Te tri faze života u ladicama toliko buče da ladice rasklimavaju i prelamaju, dok nama stalno u glavi bubnja misao kako nam je sve propalo jer smo u jednoj od njih četvrtinom, u drugoj trećinom, a u trećoj polovično, ali ipak, bili savršeni. „Samo djeci ne treba iluzija o savršenosti – dok ih nosi prekrasna dječja energija, pa čak i poslije, kad samo fizički odrastu, u stanju su ostvariti i nemoguće“, kao da nam preko likova u svojim knjigama i pričama za djecu poručuje Aleksandra. Osvaja nagrade za aforizme i priče za djecu (prva nagrada Radio Beograda i emisije *Dobro jutro, deco* za najbolju priču za djecu; prva nagrada *Večernjih novosti* za aforizam godine; prva nagrada za aforizme na Festivalu humora i satire Čivijada, Šabac; prva nagrada za aforizme na Festivalu humora i satire SLEM, Leskovac; druga nagrada za aforizme na međunarodnom takmičenju *Zlatni zmaj*, Ljubljana; druga nagrada za aforizme na Festivalu humora i satire Čivijada, Šabac), objavljuje u renomiranim domaćim i stranim časopisima i zbornicima, prevedena je. Objavila je i dvije knjige za djecu: *O krilima i čudima* i *Serafina Krin i Srce sveta*. Pa, poslušat ćemo vas, Aleksandra, evo, neka i ova knjiga pršti od te prekrasne dječje, a i vaše, energije.

Ako je na visini vazduh zdraviji, zašto su onda ovi na vrhu bolesni?

Preci nam se prevrću u grobovima. Stigli su im pozivi za glasanje, pa se razgibavaju.

Kažu da kada si bogat, obavezno ti nešto fali. A naši političari su baš bogati.

Društva koja su izgubila kompas orijentišu se pomoću balvana.

Znanje nam je široko. Raširilo se po inostranstvu.

Pre nego što padne, vlada treba da se protrese.

Kultura je lekovita. Dobijamo je na kašičicu.

Svi imamo slobodnu volju, samo je neslobodno koristimo.

Na promociji knjige, publika gladna umetnosti pojela pisca.

Kada si pisac, dobra stvar je što više ne moraš da se pretvaraš da si normalan.

Navijači su se naoružali. U goste se ne ide praznih ruku.

O muško-ženskim odnosima najviše govore oni koji nemaju odnose.

Brak je kao škola. Najzabavnije je bežati sa časova.

Venčanja su kao sudski procesi. Svi su nevini dok se ne dokaže suprotno.

O ženi najviše govore oni koji pred njom zaneme.

ZLATKO GARVANOVIĆ (1961., Vinkovci)

Stručnjak za galvanizaciju i metale, prvi je predsjednik „zavjereničke“ Udruge hrvatskih aforista i humorista, osnovane 2017. godine, i od tada ta skupinica zanesenjaka, entuzijasta, gotovo luđaka, pod zapovjedništvom ovog slavonskog dobričine brodi bezbrojnim Scilama i Haribdama književno-satiričkih hrvatskih voda, na malenom brodiću koji se u hrvatskom dijelu Jadrana naziva guc (tal. gozzo), i kormilari tako, evo, već šestu godinu tim jednoličnim morem, morem zelenih i crvenih algi, a da nema ni nehrđajućeg sidra, ni sigurne luke, ni pružene ručice ni dobačenog kompasa od dijabolika i parabolika koji na uzici oko vrata drže ključeve hrvatske proračunske kase. Al' što to pomorce neplovna mora, uostalom, briga! Oni su bezbrižni jer znaju za slabost svoga kapetana, a to je – glazba! Zapjeva li tko u njegovoj blizini ili uhvati neki rif na gitari njemu omiljen, nek' bude uvjeren da ga se do zore i svoje potpuno razgaljene duše neće osloboditi pa makar se krvavi suton razbijao o krmu guca. Voli sve glazbene smjerove, no otkako su mu u kolovozu 2022. godine ugradili dva stenta na srcu, sve omiljeniji mu je *heavy metal*. Još slika, fotografira, oblikuje skulpture od čelika, sklada. Objavio je nekoliko zbirki pjesama i fotografija te više zbirki aforizama. Nagrađivan je, ima ga u antologijama humora i u prijevodima. Kada ne zapovijeda gucom, stoluje u Dugom Selu pokraj Zagreba, jer Kratko, tj. Aforističko Selo još nije izmišljeno.

Dok su radnici držali konce u rukama, imali smo tekstilnu industriju.

Kad nestane srednji sloj u društvu, nestane i onaj u sendviču.

Bludne radnje su otvorene svaki dan.

Radoholičar pomiče sat jedan dan unatrag.

Ako je mrtva tišina, znači da je buka.

I na sprovodu se može krenuti nizbrdo.

Kad je kriza, kupujem kruh bez filtera.

Važno je ne sudjelovati, a pobijediti.

Beskičmenjaci su problem i kiropraktičarima.

Prije ulaska u brak dogovorili su se za spolove.

Ako postoji moralna vertikala, postoji i nemoralna horizontala.

Više boli kad ispadneš iz kadra nego iz tramvaja.

Pandorina kutija je mala beba za kuću.

Beskućnici su skoro svaku noć u novinama.

Na pregledu prostate osjetio je prst sudbine.

JADRANKA GÖTTLICHER (1950., Sarajevo)

Ova krasna žena je završila jezičnu gimnaziju i diplomirala komparativnu književnost i engleski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, u kojemu živi od svoje druge godine života. Apsolvirala je i jugoslavistiku. Radila je u školi i u gradskoj upravi. Voli naglasiti kako je pisati počela tek u mirovini. Objavljuje u časopisima, zbornicima, na elektronskim sajtovima. Objavila je zbirku pjesama *Novo prezime*. Priređivači zbornika aforizama koje svake godine objavljuje

Udruga hrvatskih aforista i humorista naglašuju da Jadranka ima dvije osobnosti – lirsku i ironičnu. No, postavili bismo, pritom, jedno retoričko pitanje: „Što ima ironija, ili barem njen teži oblik, tražiti iza tih lijepih očiju koje su upile plavetnilo valova koji se nerado razbijaju o hridi, jer time se razbija i sva dubokoumnost koju su mukotrpno dovlačili s pučine?“ A možda je ironija postala konstanta zraka što ga dišemo a da toga uopće nismo ni svjesni? Pa onda nema bojazni da će ironija, ili gorčina neke druge provenijencije, izbrazdati naša lica jer mi našim mislima ne upriličujemo sudbinu onih valova? Puno pitanja za liriku i malo odgovora za ironiju. Jadranka Göttlicher živi u Zagrebu.

Život zna biti lijep. Kad se zabuni.

13. studenoga je Dan dobrote. Odmah drugi dan možete odahnuti.

Znanje je najveće blago. Mi smo zato svoje znanje sklonili na sigurno.

Zastupnice u Saboru nose tenisice da bi bile još brže – na jeziku.

Od života ne očekuj ništa. On to od tebe očekuje.

Jedan čovjek dobije corinavirus Covid-19, varijantu omikron. A drugi tamo neke majmunske boginje. To je obična diskriminacija.

U našoj su zemlji samo političari građeni protupotresno.

Gospodine Putine, možete stati. Već ste ušli u povijest.

Ima malo pametnih ljudi. A onda i oni stupe u brak.

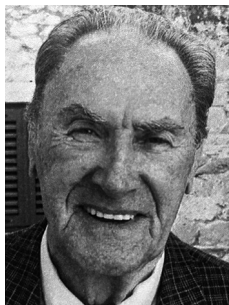
Političar je prodao dušu đavolu. Ovaj ju je vratio. Prepao se konkurencije.

Srcem se najbolje vidi. Zato ih od infarkta umire najviše.

Nekad se i bez učenja znalo što je dobar ukus. Danas na tom predmetu svi padaju.

Mjera isporuke plina i struje poslije devet sati navečer prava je mjera. Demografska.

Što si dalje od ljudi, bolje ih vidiš.

JOSIP GRGIĆ (1939., Vranjic)

Gospodin Grgić se rodio kada je malo toga uokolo njega mirisalo na gospoštinu, od njegova vranjičkog do Sjevernog mora, kada su jahači Apokalipse timarili svoje konje za galop kroz oganj i spaljene zemlje. No, unatoč svim bujajućim ludilima nadolazećih ratova, Josip je sačuvao i prisebnost i duh, a ne samo prisebnost duha koja se rado koristi u floskulama za slične grozote. Završio je Višu školu na Strojarskom fakultetu u Zagrebu. Njegova ljudskost, njegov moral, njegov pogled na svijet upravo su onakvi kakva je i njegova književnost, poezija i satira – blagotvorni, a opet dovoljno mudri da čovjeka prisile na razmišljanje i bez upotrebe teških, žestokih izraza i afektacija. U njegovu društvu svakom je ugodno jer svakog mlađeg razumije, a stariji baš i nemaju sreću „da ga pošalju po šibice“, i to jednostavno zato što ih je teško pronaći. Uz nekoliko monografija o Vranjicu, objavio je četiri zbirke pjesama i jedanaest zbirki aforizama i epigrama. Budući da sada živi u Splitu, s radošću ga nazivamo gospodinom splitske aforistike.

Odluke donesene pod alkoholom brzo ishlape.

Oglašavajući mrtve, novine ostaju na životu.

S internetom nam je otvoren prozor u svijet, a zatvorena vrata susjedovog doma.

Ljubav je igra u kojoj pobjeđuju obje momčadi.

Za prazni stol tašt sjeda u svečanom odijelu.

Uvijek je dobro htjeti kad se mora.

Muškarac je mozak obitelji u glavi svoje žene.

Nekima je u životu važno samo sve.

Biznismeni znaju zakone, ali i one koji ih donose.

Svi koji se znaju smijati, u boli lakše zaplaču.

Pogreške na izborima traju duže od mandata izabраниh.

U braku se ljubav dijeli zato što je djeca otimaju.

Hrvatska je preplavljena medijima jer se tu najlakše pliva.

Sve je više onih što me pozivaju na ručak kod mene kući.

Često se čuje: „Sve za Hrvatsku!“ – osim duga koji je za Hrvate.

**ABDURAHMAN HALILOVIĆ AHIL (1958.,
Koraj, BiH)**

Ovaj vrstan satiričar i miran čovjek (naoko, naizgled i na radost – parafraziramo drugog izvršnika, J. Drmića) rodio se u prelijepu bosanskohercegovačkom mjestu Koraju (na planini Majevici), a treći izvršnik, Andrić, u recenziji jedne Ahilove knjige kaže da je Koraj za Posavinu i Semberiju isto što i Rijeka (u kojoj Ahil već tri desetljeća živi i radi) za Istru i Jadransko more – prekrasan vidikovac s kojeg se pruža pogled na sve

četiri strane svijeta, koji predivna priroda ambijentalno pretvara u raj na zemlji. Pretjeruje li Andrić? Sumnjamo. Kao što sumnjamo da riječki Ahil doživljava *Umor na mozgu*, da ide *Glavom kroz zid* ili da mu je svejedno što je *Lijepa naša*, a sve njihovo dok piše svoje prekrasne aforizme (u kurzivu su, dakako, naslovi Ahilovih zbirki aforizama). Dobio je on i brojne nagrade za svoje aforizme – uz onu za najbolju zbirku aforizama proglašenu od strane UHAH-a 2019., tu su još i neke međunarodne, no nećemo poimenice da nas ne zaboli peta (Ahilova) od nabiranja. Zastupljen je u mnogim antologijama. Kao što rekosmo, već duže vrijeme Ahil živi i stvara u prelijepoj i premodroj Rijeci.

Ubili su nam svaku nadu. Ne znam kako je preživjela ova posljednja.

Neki su digli sidro... na kredit.

Kola su samo čekala nas da krenu nizbrdo.

Čistačicu su odvezli u bolnicu – bila je blijeda kao krpa.

Rano je o tome govoriti, a kasno šutjeti.

Mi znamo najbolje kako nam je s njima ono najgore.

Otkad je digao taj veliki kredit, sav je nekako spušten.

Bilo je točno deset sati... kad su me izdevetali.

Davkjenici su raspisali natječaj za najpovoljnijeg ponuđača slami.

Pušteni ne želi iz zatvora – jer ga kod kuće sa ženom čeka robija.

Premijer je otvorio tvornicu lijekova. Bože, zar je toliko bolestan.

Nema veze, uspostaviti ćemo kontakt.

Na sudu je sva moja odbrana stala u plavu kuvertu.

Imaju sreće: danas đavo ne radi pa neće doći po svoje.

Nisam se oteo dojmu – policiji jesam.

NEŠKO M. ILIĆ (1955., Svračkovo, Požega)

Diplomirao je na Mašinskom fakultetu u Beogradu, piše aforizme, epigrame, priče i pjesme. Objavljuje u mnogim časopisima, dnevnim novinama i elektronskim medijima. Zastupljen je antologijama i zbornicima, prevođen na strane jezike. Suraduje s eminentnim radio programima. Dobitnik je vrijednih nagrada za aforizme. „Isterujući голу istinu“ (parafraza naslova njegove zbirke aforizama), on nam daje „prilično opširan priručnik za suočavanje sa konfuznom stvarnošću“.

Poslužit ćemo se i drugim citatom njegova recenzenta koji je rekao da „brojne organizacije respektabilnog kadrovskog potencijala maštaju o još svetlijoj budućnosti vezano za dostignuća iz perioda 1389. godine, sve sanjajući zlatne kašike i istoriju koja se ponavlja. Sve to Neško prezire, prema svemu tome je kritičan“, kaže na kraju recenzent Jovanović, uz svoju želju da Ilić u sljedećoj knjizi osim istjerivanja istine utjera strah junacima svoje knjige. Živi u Požegi.

Narod koji dozvoli da mu sole pamet, umire od povišenog pritiska.

Da bismo od dva zla izabrali manje, morali smo oba da isprobamo.

Kod nas je nestašica hrane veštačka, a nestašica pameti prirodna pojava.

Da nismo zamenili seoski mir za građanski rat, ubila bi nas monotonija.

Vreme leči sve, osim bolesnih ambicija.

Gde glad kuca, glad otvara. Sit gladnom ne veruje!

Kad se kamen temeljac postavlja u kabinetu, kule se zidaju u vazduhu.

Srbija je most između Istoka i Zapada. Svi je prelaze.

Naše veze sa Međunarodnom zajednicom su toliko dobre da nam je i sudbinu skrojila gratis.

Moj deda je pio da zaboravi prošlost. Moj otac je pio da zaboravi sadašnjost, a ja pijem da zaboravim budućnost.

Znamo šta će se dogoditi, ali ćutimo. Čuvamo državnu tajnu.

Izostao je smak sveta. Gospodari planete tragaju za drugim rešenjima.

U politici je kao u psihijatrijskoj bolnici: opstaju samo čvrsto povezani.

U potrazi za slamkom spasa, mlaćenje prazne slame je najpri-mavljivije zanimanje.

MATE IVANDIĆ (1963., Sinj)

Elektrotehničar po struci, Mate je čovjek preširoke duše, raznolikih talenata i angažmana, suradnik kakva se samo može poželjeti. Sinj, grad na sjeverozapadnom rubu Sinjskoga polja, grad u kojem je Mate rođen, po arheološkim nalazima kamenog oruđa i oružja nastanjen bijaše još u doba mezolitika. Zimi je jedan od najhladnijih, a ljeti jedan od najtoplijih dalmatinskih gradova – a time kao da simbolizira predivnu dalmatinsku dušu koja se iskreno i duboko i raduje i pati. Uz ostalo, proslavila ga je viteška igra – Sinjska alka, koja se od početka osamnaestog stoljeća svake godine održava u čast pobjede Sinjana nad moćnim osmanlijskim osvajačem. Ah, ta divna arhaična riječ -- pripetavanje!, koja označuje nadnadmetanje dva ili više alkara-jahača koji poslije otrčanih krugova imaju isti broj punata (bodova). Mate je prije tri godine objavio *Enigmatsku povijest sinjske alke* – enigmatsku priču koja na šezdeset osam stranica govori o povijesti alke. Uz enigmatiku bavi se i satirom, a piše i epigrame i zagonetke. Objavio je knjigu aforizama *Globalno zatupljenje* (2002.), zastupljen je u zbirci ljubavnih aforizama objavljenoj na rumunjskom jeziku. Nagrađivan je. Još stigne, kroz duge godine, biti i sportskim djelatnikom. Živi i stvara u Brnazama kraj Sinja.

Zarađujemo kasom, trošimo galopom.

Pad slobode ima puno veće ubrzanje od slobodnog pada.

I na granici ludila sirotinja plaća carinu.

Lopov je pronalazač izgubljenih stvari prije nego što se izgube.

Jedan je Bog, samo ima više religijskih putovnica.

Lovorovi vijenci na rijetke glave pašu.

U žensko srce se gađa klečeći.

Ako su svi ljudi pod suncem isti, što je s onima u hladovini?

Zvižduk je najljepši zvuk demokracije.

Budala je onaj tko zbog ljubavi izgubi pamet, a ne onaj tko zbog pameti izgubi ljubav.

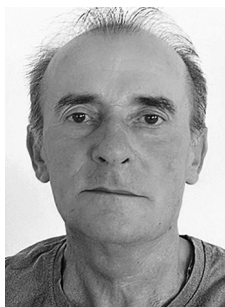
Preljub je varanje, a ljubav u braku zavaravanje.

Život je škola kojoj je osmrtnica diploma.

Bogat sam duhom! Je li i to oporezivo?

Mostovima prijateljstva treba stalno pregledavati statiku.

Ruganje je mišljenje o samom sebi upućeno na pogrešnu adresu.

GORAN IVANKOVIĆ (1962., Brančići., Ljig)

Goran piše aforizme, epigrame i kraće satirične priče. Suraduje s više dnevnih, tjednih i periodičnih tiskovina, kao i u brojnim elektronskim medijima. Zastupljen je u više zbornika i antologija aforizama. Za svoj rad je više puta nagrađivan. „Tamo gde se magla prodaje, teško da će sunce ogrejati“, kaže Goran, i ta konstatacija je više nego točna, ali upravo zato su satiričari tu da, kad god i koliko god mogu, raskrinkavaju te prodavače magle. Naime, kad ne postoji *stanje* pravde

i pravednosti, mora postojati *osjećaj* pravde i pravednosti, i za njega valja ginuti pa makar koliko toplina njegova sunca i od ovog Sunca bila daleko. Zato, uostalom, i vi, Gorane, dižete svoj glas iz malenih i mnogima nepoznatih Brančića, jer i vaš glas je jedna zrakica topline koja u svijesti pravdoljubivih stvara jedno drugo, isto tako golemo Sunce – satire. Jer, uvijek je više uzaludnih ljudi no uzaludnih i promašenih poslova i pothvata. Književnost nikako ne spada u tu vrstu.

Kratka pamet je praktična. Lakše se održava.

Teško je skinuti one koji su nas ogolili.

One koji drmaju treba otresti.

Ono što nas izjeda ima dobar apetit.

Ugasite svetlo! Kvarite nam mrak.

Ceo svet je poludeo. Samo mi nismo normalni.

Naši političari su osobe sa posebnim potrebama.

Da smo skrenuli na vreme, izbegli bismo ovo ludilo.

Krade se na veliko. Od sitnog lopovluka ne može da se živi.

Nisu se oni visoko popeli. Mi smo nisko pali.

Popeli su se narodu na grbaču. Rade mu test izdržljivosti.

Nisam mogao više da ćutim. Nakašljao sam se.

Izbegli smo najgore. Propast smo odložili za neka bolja vremena.

Narod je usrećio nesreću. Glasao je za nju.

Gde narod pristaje na sve, ostaće bez svega.

DANKO IVŠINOVIĆ (1957., Mrkonjić Grad, BiH)

Ovaj iskričav i svestran, akademski naobražen i književno potkovan umjetnik nije se puno premišljao kada je odabirao mjesto svoga stalnoga životnoga boravka. Premda ga u Mrkonjić Gradu nitko mrko nije ni pogledao, skrasio se usred jednog od najvećih kraških polja u Hrvatskoj, na raskrižju putova i na obalama triju rijeka, u prelijepom ličkom gradu Gospiću koji je, zajedno sa svojom okolicom, bio nastanjen još u stari-

jem kamenom dobu, a da o brončanom i željeznom i ne govorimo, jer tko tu jednom dođe, teško više odlazi. E, sad malo o Danku, reći ćemo mi još koju o tom kraju, npr. o ličkom škripavcu, siru koji je poznat nadaleko. Danko je završio Glazbenu akademiju u Sarajevu, što mu je mnogo pomoglo kada je, prije koje desetljeće, „dojezdio“ do Gospića jer je tu obnovio rad Glazbene škole i osnovao nekoliko pjevačkih zborova s kojima je postigao i postiže zapažene rezultate. Kraj koji je iznjedrio velikog Nikolu Teslu, iznjedrio je i malog velikog Danka čija poezija, proza, aforizmi i epigrami mogu izazvati strujnomoždani udar u najpozitivnijem smislu te riječi. Ali, neka nam oprostí Danko, nema više prostora ni za njegove knjige, ni za dobivene nagrade ni za njegova objavljivanja, a svega je bilo i svega ima u izobilju. Tek napomena da je njegova zbirka epigrama *Talija i ja* 2022. godine odlukom žirija UHAH-a proglašena najboljom satiričnom knjigom u Hrvatskoj. Još nešto o Gospiću? Ili Danku? Ma, to vam je jedno. U gospićkoj park šumi Jasikovac 1900. godine je sagrađeno tenisko igralište, prvo u ovom dijelu Europe, a tenis se igra i aforizmi se pišu glavom, po mogućnosti ličkom – zbog garancije kvalitete.

Kad sam sam, sram me reći s kim sam.

Tko čita između redaka načitan je. Koga čitaju između redaka pročitan je.

Ne okreći se iza sebe jer i ovi ispred tebe rade ti iza leđa.

Noa je prvi kapetan duge plovidbe.

Tko umre u jesen, ne mora mijenjati gume.

Bog je Mojsiju na gori Sinaju dao Zakon koji je još i dan-danas na prvom čitanju.

Ne znam što ta mladost traži više od mene. Samo me sramoti.

Bi li Arhimed otkrio zakon da se volio tuširati?

Danas cure sve više sliče očevima. Piju kao majke!

Umro je a nije mi vratio dug. Za mene je mrtav.

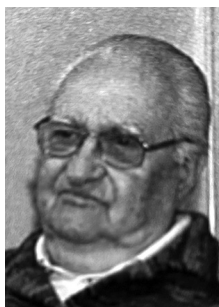
Veneciju nosim u secu, a mostove u ustima.

Koalicije su mostovi koji spajaju Jude.

Čovjek umire samo jednom, a pokapaju ga cijeli život.

Nismo mi zalutali. Ovo je naš put.

Prozovimo lopove punim imenom i zaleđinom!

MARTIN JAKŠIĆ (1931., Stari Mikanovci)

Stari Mikanovci su mjesto u istočnoj Slavoniji gdje tragovi života datiraju još iz neolita i brončanoga doba. Neprijeporan dokaz tomu je tzv. Dvojna posuda koja pripada vučedolskoj kulturi. Iz antičkog doba postoje ostatci stare rimske ceste, kao i brojni grobovi, nakit i novac. Od tog davnog vremena, što se jezične kulture tiče, sačuvala se mikanovačka ikavica. Naravno, o žalosnim ratnim posljedicama koje su kroz prošlo stoljeće harale tim krajem, mogao bi nam pričati i Martin jer je već zagazio i u deseto desetljeće svoga života. Ali o ratovima nećemo jer su, počevši već od impresuma ove knjige, nepovratno dobili nogu. Da je svako vrijeme malo bolje osluškivalo svoje aforiste i njihovu dobronamjernu kritiku, ratova nikada ne bi ni bilo. Martin je do svoga umirovljenja radio kao viši medicinski tehničar u bolnicama u Sarajevu i u Zagrebu. Piše humor i satiru, objavljuje u brojnim listovima te skuplja slavonsko jezično blago – krilatice, izreke, narodne riječi. Objavio je brojne knjige. Živi i stvara u Zagrebu.

Je li naš kapitalizam divlji ili divljački?

Prema statistici Hrvati vode ljubav svaki treći dan, a Hrvatice svaku noć.

Vijest dana bi bila da se na sudu žena brani šutnjom.

Od predaka bi naslijedili, od unuka bi posudili.

Mirovinu troše na doktore, a plaću su trošili na sestre.

Ministar tješi seljake: Nitko ne bi bio sretniji od mene kad bi samo vama bilo teško.

Između monogamije i bigamije nema razlike: u oba slučaja jedna je žena suviše.

I lagati treba umjereno – dok ti vjeruju.

Ona mu je priznala da nije nevina, a on joj je priznao da je na minimalcu.

Mladi su naša budućnost, ali im trebaju godine da to shvate.

Uvijek sam želio imati šefa kojeg se rijetko viđa.

Počeo je s pozitivnom nulom, a završio s dvije.

Žena ima prirodno lijepih i neprirodno ružnih.

Ina posla, ali ne da policija.

Ako je sin klinac, otac je klin.

DRAŽEN JERGOVIĆ (1980., Zagreb)

Dodipolomski stručni studij elektrotehnike na Tehničkom veleučilištu u Zagrebu možda pamti i boljih polaznika, no sumnjamo da je bilo svestranijih od gore naslovljenog. Ovaj, naime, tih i energičan, naobražen i mnogim talentima obdaren čovjek i dan danas neumorno sintetizira znanost i umjetnost, humorističko-enigmatsku publicistiku i zaštitu okoliša. Budući da se sve u prirodi i društvu miješa, mijenja, korelira, umjetnosti ima u znanosti i obratno; krute granice su za krute ljude; život je jedinstven sam po sebi, po nekoj svojoj višoj, katkad shvatljivoj, katkad neshvatljivoj, unutarnjoj logici. Dražen piše humoreske, aforizme, grafite, parole, epigrame, poeziju, eseje, kritike, objavio je dvije satiričke zbirke u kojima se dijapazon rastegnulo od grafita do aforizama, ima u svom umjetničkom opusu i roman za tinejdžere, tvorac je i urednik elektronskog magazina za humor – *Uh!Aha!*, trenutačni je dopredsjednik Udruge hrvatskih aforista i humorista. Živi i „osvestranjuje“ se u Zagrebu stvarajući pod motom: „Od ničeg ponajmanje do svačeg ponajviše“. Svojom energijom je primjer u udruzi; uostalom, zato i jest objavljivan, nagrađivan, respektiran.

Na posljednjim izborima je vladala potpuna bezizlaznost.

U pasivnoj državi aktivne su još samo tektonske ploče.

Vozim bicikl s jednom konjskom snagom.

Muho moja, prijeđi na drugoga!

Sreća je kad smak svijeta dočekuješ prema julijanskom kalendaru.

Oprez je majka svih propuštenih prilika.

Gdje postoji višak, manjak se ni ne osjeti

Od silne kolegijalnosti ostala je još samo jalnost.

Aforizmi govore o autoru više od biografije.

Najpovoljniji „crni petak“ je ako mu se odupreš.

Neke bih propustio kroz šake, a neke ni na pješačkom prijelazu.

Balkoni bez cvijeća, ljudi bez osmijeha.

Pojedincima neće teško pasti rad u rukavicama. Imaju iskustva.

U školi teorija, oko škole praksa.

Na promocijama knjiga socijalna je distanca na snazi već dva-desetak godina.

ZORAN M. JOVANOVIĆ (1969., Leskovac)

Zoran je magistar ekonomskih znanosti, zaposlen u Pošti Srbije. Uz to je i pčelar i poljodjelac; živi u selu Kacabač, općina Bojnik u Jablaničkom okrugu, gdje poslije napornog radnog vremena uživa u pčelarenju i radu na imanju. I na kraju, što može biti i početak, ono je zbog čega je ovdje – književnik. Premda je po posljednjem popisu stanovništva u spomenutom selu zabilježen blagi pad, vjerujemo da će se poslije Zoranova predstavljanja u ovoj antologiji broj stanovnika vratiti na nivo iz 2002. godine, a ako ne, povećat će se broj pčela i pčelara jer meda ima i u aforizmima, itekako. Zoran je autor zbirki: pjesama (*Nit, Nada i Zov*), kratkih priča (*Vika mi Lejka i Eve gi pa*) i aforizama (*Prst sudbine i Živi Zid*), dobitnik je preko pedeset književnih nagrada, kod kuće i u inozemstvu, za objavljenu poeziju, kratke priče i aforizme. Zastupljen je u brojnim zbornicima i antologijama, dnevnim i tjednim časopisima, preveden na strane jezike. Novinar je portala *Jugmedia* iz Leskovca za oblast sporta i kulture.

Preživeli smo ropstvo, kralja i komuniste. Još da prođe demokratija, pa da živimo kao ljudi.

Za ozbiljne stvari, još uvek, nemamo kritičnu masu. Fali nam gram pameti.

Došao Đavo po svoje pa se vratio neobavljenog posla. Rekli su mu da mora da bude učlanjen u stranku.

Znamo mi rešenje Hamletove dileme, ali ne znamo od koga da počnemo.

Ako vam je vrućina, uđite u prvu prodavnicu. Cene su da se smrzneš.

Podigao je sebi spomenik za života. Da može da vidi sebe uspravnog.

Zarad moći, učlanio se u stranku. I opet ne može!

Uključio sam se u borbu za ljudska prava. Borim se za žensku stvar.

Gradimo dobrosusedske odnose. Zid ja, zid komšija!

U borbi protiv organizovanog kriminala neki su uhapšeni, a neke će i da uhvate.

Sišao je s uma. Previsoko je to za njegove ambicije.

Upoznao sam budalu! Izgleda isto kao i pametan, samo sve bolje zna.

Molim te, Bože, daj mi grešnicu. Sa sveticama previše grešim!

Mogao bih i ja, na temu feminizma, da kažem dve reči. Volim žene!

Napisao sam aforizam boli glava. Mogu da ga osetim i po leđima!

NADA KARADŽIĆ (1961., Mostar, BiH)

Prekrasna žena, prenježna pjesnikinja i predobra aforistica. Nježnost pjesništva i satirička britkost se slažu kao i mekoća ružinih latica i oština njezina trnja – uvjetuju se, nadopunjuju i pročišćuju. U tom smislu, Nada će svojim nadaforizmima i od najbezazlenije, najbanalnije riječi napraviti cvijet „otrovnih bodlji“, od najoštrijeg prijekora blago-lelujavi spektar duginih kišnih izmaglica u kojoj se porađa najljubavnija poezija. Riječi u njenim pjesmama i one u njenim aforizmima

kompozitske su građe, i samo umjetnica njezina kova može ih jednim kratkim rezom, samo njoj svojstvenim obratom, pretvoriti u one krvave bodlje ili u jarkocrvene pupoljke. Objavila je dvije zbirke aforizama, zbirku poezije i urnebesnu komediju. Dobitnica je međunarodnih nagrada za književno stvaralaštvo, objavljuje u tiskanim i elektronskim medijima. Živi i stvara u Beogradu. Nado, neka ste i *dokazano nedokazani*, ništa ne smeta, upravo zato vi ste i istinska nada srpske aforistike, ona violentna snaga koju je grad behara poklonio gradu satire.

Politika se uselila u naše domove i tera nas na ulicu.

Narod se lavovski bori da ne rikne.

Da Adam nije uzeo jabuku dobio bi šljivu.

Žene duže žive. Zapričaju se pa zaborave da umru.

Pravda je spora i dostižna. Zato svako može da je zaobiđe.

A gde je pravda? Sakrila se u rupu u zakonu.

Kada čitate novine, ne okrećite ih naopačke. Mogu vesti da is-
cure.

Od dojave da su svuda postavljene bombe, mediji su eksplodi-
rali.

Od večeras sam na dijeti. Ono malopre je bila tajna večera.

Krunski svedok je dvorska budala.

Od života na visokoj nozi ostala mi je Ahilova peta.

Čuvajmo svoju zemlju da je ne bismo pravili od blata.

Diogen je živio u buretu. Mi u čabru.

Kad muškarac zataji, žena izda.

Treba mi jedan devizni deda, pa da ga Bog vidi.

VLADO KARAKAŠ (1961., Podlapača, Udbina, Lika)

Podlapača je sasvim malo ličko mjesto, po broju stanovnika i po površini drugo u općini Udbina. Pravo ime joj je je Podlapac. Veliki hrvatski pjesnik Dragutin Tadijanović vuče svoje korijene iz toga kraja. No, ono što je u prošlosti pogodilo najveći dio hrvatskoga ruralnoga područja, a to je demografska pošast, slomilo se i o leđa tog pitomog ličkog mjesta – 1869. godine je na popisu stanovništva bio 1831 stanovnik, a 2021.

ostalo ih je tek 55, šačica, štono bi se reklo. Vlado je profesor strojarstva. Još u srednjoj školi počeo je pisati aforizme, humoreske i satiru. Objavio je dvije zbirke aforizama, uvršten je u više zbornika i antologija. No slika o Vladi ne bi bila potpuna kada ne bi otkrili i njegovu... ha, pa možda i ponajveću strast, a to su kvizovi. S relativno dobrim uspjehom se okušao u kvizovima na Hrvatskoj televiziji, a u popularnom *Milijunašu* i respektabilnu svotu novca osvojio. Sigurni smo da će i dio tog „kvizaškog plijena“ odvojiti za tiskanje neke nove zbirke aforizama. Živi i radi u Orahovici.

Batina ima dva kraja. Vucibatinama nema kraja.

Nije on za staro željezo. Treba mu staviti nove lisice.

Mi smo osuđeni na propast. Oni nisu dobili ni dana.

Situacija je kako se kome uzme.

Imam predstavu o svemu, ali je zabranjena.

Naš doprinos dobrom raspoloženju u svijetu je golem. Mnogi nam se smiju.

Što je više nepismenih na vlasti, više važe nepisana pravila.

Gori nam pod nogama. Ništa zato, vatra je pod nadzorom.

Na čelnim mjestima ima malo mjesta za visoka čela.

Prepisivači iz škole i na poslu sve uspjehe pripisuju sebi.

Godina je bila jako plodna. Niknule su mnoge sumnje.

Bolje je biti zatvoren po prirodi nego po zakonu.

Ne kopajte po prošlosti pokraj toliko neobrađene zemlje.

Nisu nam sva kola krenula nizbrdo. Ima ih dosta u garažama.

Tek kad diktatora počnu jesti crvi dolazi do promjena u zemlji.

IVAN KATIĆ (1955., Studenci, BiH)

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu je diplomirao njemački i ruski jezik. Koncem 1989. godine poslom odlazi u Njemačku, zajedno sa svojom obitelji. Nastanjuje se u Lübecku uz Baltičko more. Voli samotna pješačenja. Prevodi knjige i publikacije; preveo je izbor pjesama Tina Ujevića na njemački jezik. Reklo bi se, na prvu, vuk samotnjak, s naglaskom na ovoj drugoj riječi jer u tom blagom čovjeku nema ništa vučjega, ma ni animalnoga, jer čovjek koji je u stanju izreći misao: „I zrno pijeska osjeća ocean“, dapače, tom izvanrednom mišlju nasloviti i svoju knjigu aforizama, ili: „Kad naše putovanje prođe, ceste ostaju onakve kakve su bile“, može i mora biti čuđenje u ovom prekonfuznom, nemirnom svijetu. Redovito pješači uz rijeke, planine, jezera i, ma koliko to svi shvatili šalom kada za sebe kaže da je „posljednji pješak ovoga svijeta“, i bez kaplje Baltičkoga mora u Jadranskom, ili Jadranskoga u onom oceanu što ga je osjetilo ono zrno pijeska, treba se ozbiljno zamisliti nad tom dubokom poetikom njegova bića i prisegnuti da poodavno ništa filozofičnije i melankoličnije niste čuli čak i kad ste iz svog razmišljanja potpuno odstranili ovaj nepjesnički svijet. Samo nastavi, Ivane, pješačiti svojim i našim predivnim mislima i stvarnim robinhudovskim drumovima koji osim samotnih razmišljanja više ništa ne svojataju, a kada ugledaju tebe, onda i svaku svoju skrivenu misao rado s tobom podijele.

Odvajam nešto od života i šaljem ti kroz ove retke.

Zna se da su sve granice povijesne, a granice u našoj glavi povijest još nije priznala.

Više nismo nego što jesmo. Kad bismo uvijek bili samo ono što jesmo, ne bismo dugo izdržali.

Jasno izrečena misao nosi u sebi i nešto neprijateljskoga.

Duše se nikad ne dodiruju, a ipak se stalno taru.

Neki znaju točno računati samo kad su računi pomršeni.

Ako samo jednog čovjeka nasmiješ, znaj da je s tobom sve u redu.

Riječi su odjeća na duši.

Najprije prisvoje sva dobra, a onda višak dijele kao dobrotu.

U sebi vidim more, a u tvojoj blizini se osjećam kao riba u lavoru.

I kad smo jadni i maleni, naša veličina je dio svijeta.

Iz raznolikosti ovoga dana izvlačim ono što je za unijeti u kuću. Ostalo prepuštam goljoj ledini.

I vrijeme ima svoje vrijeme.

Jutros sam rano ustao, provjetrio posteljinu, skinuo paučinu sa zidova i prozora, pomeo pod, počistio stol, a onda sjeo doručkovati. Nekome je to rutina, a meni se ova sreća rijetko događa.

Hodam stazom gubitnika; manje je prepreka.

DANILO KOCIĆ (1949., Dadince, Vlasotince)

Profesor je književnosti i diplomirani pravnik. Pohađao je i posljediplomske studije iz radnoga prava na Pravnom fakultetu Beogradskoga univerziteta. Osim što je radio kao profesor, bio je novinar i urednik u prištinskom dnevnom listu *Jedinstvo*, a potom je tri desetljeća radio kao dopisnik *Politike* iz Leskovca. Njegova intelektualna naobrazba je sasvim logična posljedica činjenice da je rođen u Dadincima – selu vinogradara i intelektualaca, osobito liječnika. U tom kraju je popularna uzrečica da je to selo „uništila olovka“. Mjesto je i prije Drugoga svjetskoga rata imalo struju zahvaljujući poznatom političaru Dragiši Cvetkoviću, bivšem predsjedniku jugoslavenske vlade koji vuče podrijetlo odatle, a darovao je selu turbinu za proizvodnju električne energije. Danilo je objavio romane, zbirke pesama, priča i aforizama, brojne studije i publikacije, od kojih se može izdvojiti studija o leskovačkom govoru, i dvosveščano djelo o književnom životu u Leskovcu od najranijih vremena do danas: *Leskovački pisci, tragovi i traganja*. Živi u Leskovcu.

Molim vas, isključite svetlo. Hoću da vidim vođu u mraku!

Pišem u svom stilu. Ne prepoznajem se!

Cena morala dramatično pada. Sada može da se kupi i u više rata!

To sam što nisam i tu sam gde ne želim da jesam!

Slučajno sam pogrešio iako mi je to bila – namera!

Glup sam na tri jezika. Naročito na srpskom!

Neki novinari su ostali bez posla. Data im je šansa da ne pišu – gluposti!

Dobrodošao sam u svoj život. Ako mi dozvole da – uđem!

Hteo sam da budem ili pisac ili ništa. Pisac ću postati – malo kasnije!

Sumnjam da je moje delo zaista moje. Molim autora da mi se hitno javi!

Moj život je bez prevoda. A i kada biste ga preveli, ništa ne biste razumeli!

Reći ću ti nešto što u životu nisam izgovorio, ali je to poverljivo i za mene!

Postoje tri načina da se nešto objavi: pravi način, pogrešan način, i po volji – urednika!

Prodajem svoj roman besplatno. Očekujem da će ga neko kupiti iako je cena – previsoka!

Počela je hajka na divlje zveri, a ja sam se slučajno našao u okruženju!

BRATISLAV KOSTADINOV (1975., Kruševac)

Diplomirani ekonomist po zanimanju, „ekonomizirao“ je i svoje bavljenje književnošću pa je svoj literarni dar počeo prepoznavati i razvijati tek poslije svoje tridesete godine života. To mu nije smetalo da ubrzo dobije prestižnu Vibovu nagradu za najboljeg mladog aforista. Da je on doista aforistička budućnost Srbije, povjerovat ćemo tek ako nam kaže da nije ozbiljno mislio kad je rekao: „Smeh je zarazan. Treba odmah uništiti izvore i prenosioce zaraze.“ Dobivao je i druge nagrade od kojih je najsvježija ona za najbolji sportski aforizam. Zastupljen je u antologijama, tiskanim i elektronskim medijima te radioemisijama. Objavio je dvije knjige aforizama: *Voštena inteligencija* i *Deveti krug spektakla*. Ovaj sjajan aforist, u za humor i satiru vrlo potentnim godinama, uvjeren je da „budućnost treba sačuvati od zaborava“, što je, koliko gorka konstatacija, toliko i vrlo minuciozna analiza naše stvarnosti. Što poželjeti ovom mladom i darovitom čovjeku nego da se, što se tiče njegovih budućih knjiga, i „za zmiiju u izdavačevom novčaniku pronađe protivotrov“.

Država ima duge prste za svačiji džep.

Korupcija funkcionise prema zakonu ponude i potražnje mita.

Vođa je svečano otvorio Pandorinu kutiju i obećao građanima još mnogo novih.

Nepravdu možemo videti na svakom koraku, a pravdu samo u tragovima.

Demokratija se otkazuje zbog slabog interesovanja naroda.

Radnici su postali građani drugog reda. Prvi red ispred narodne kuhinje je već popunjen.

Nisu svi političari isti. Imaju različite presude.

Ključ uspeha je da budete privezak svakoj vlasti.

Tajkun ne bi ni mrava zgazio. Potrebna mu je ta jeftina radna snaga.

Narod živi donkihotovski, a vlast donkorleonovski.

Vođa nije ni prvi ni poslednji koji misli da je alfa i omega.

Čaša je polupuna ili poluprazna u zavisnosti od toga da li ste popili otkaz.

Otkako je ludnica otključana, traži se krevet više.

Ako i dalje budete tvrdili da sam lažov, ubošću vas nosem!

TV kuće zamenjuju javne kuće u eksplicitnim scenama.

SIMEON KOSTOV (1942., Topli Do, Surdulica)

Simeon dolazi iz starije garde satiričara. Ono po čemu se mjesto njegova rođenja sa svojom okolinom izdvaja od ostalih staroplaninskih sela su brojni vodopadi, po mnogo čemu jedinstveni u Srbiji. Pokraj rodnog mu sela je i kanjon rijeke Temšice (mali Kolorado), jedan od nadaleko najljepših i najatraktivnijih kanjona toga tipa. Zar je onda čudno što iz takva kraja dolazi čovjek koji se mudrošću napajao na najljepšim izvorima prirode, čovjek čiji se bogati životopis grana u dva smjera

– privrednički, diplomirani je ekonomist, i, onaj bliži srcu, književnički, autor je više od dvadeset knjiga. Piše i prevodi, na srpskom i bugarskom pjesme, aforizme, satirične priče, drame, libreta. Zastupljen je u lektiri za osnovne i srednje škole Bugara u Srbiji. Ima ga u mnogim antologijama, preveden je na strane jezike, objavljuje u časopisima i medijima, dobio je mnoge ugledne nagrade. Jedan je od onih koji dokazuju kvalitetu vina njegovom starošću. Živi u Beogradu.

Više nikog ne pitam kako je. Neprijatno i njemu i meni.

Da nismo braća, živeli bismo kao braća.

Ne mogu više da računam ni na sebe. Bojim se prevare.

Umiremo od smeha. To nas održava u životu.

I mi imamo duboku državu. Ne vidi joj se dno.

Roditelji uče decu da govore istinu. Ali ne o njima.

Državi je najveći problem mali čovek. Ne može da ga vidi.

Temelji države najlakše se potkopavaju odozgo.

Takav se samo jednom rađa. I to je mnogo.

Krava nikad ne poželi da njenom gazdi crkne komšija.

Moja porodica daje veliki doprinos tranziciji. Još je na ulici.

Ključ slobode je u bravi.

Život je prolazno stanje koje ne sluti na dobro.

Prvo konstatovaše da ništa ne radi, a zatim mu izabraše dva pomoćnika.

Zdravstvo je tako dobro organizovano da niko ne može da umre bez lekarske pomoći

PAVLE KOVAČEVIĆ (1940., Rzničke šume, Dečani)

Prof. dr. Pavle Kovačević je radio kao liječnik, savjetnik za lijekove i stručnjak u Zavodu za zaštitu zdravlja Srbije, objavio je preko dvjesto stručnih i znanstvenih radova, bio je urednik, scenarist i voditelj u školskoj i obrazovno-naučnoj redakciji RTS-a, čineći javni život interesantnijim svojim nezaboravnim serijama o medicini i drugim oblastima znanosti i umjetnosti.

Tvorac je psihosinteze i novog načina samospoznaje, po njemu nazvanog – PAKO metod. Svoju duhovnu energiju rado je nadopunjavao fizičkom, jer mu je dobro poznata mudrost starih Grka koji su rekli da se čovjek najbolje odmara izmjenjujući mentalno s tjelesnim, pa je pilotirao sportskim zrakoplovom, trčao maraton, probijao se kajakom kroz pjenu podivljalih voda jednako odlučno kao što je sjekao nevidjelo ideoloških i političkih izmaglica sredinom prošloga stoljeća, a kada su se primirili njegovi tjelesni sokovi jer ga je priroda prihvatila kao ozbiljnog učenika, vraćao se, bolje rečeno, nastavio se dopunjavati duhovnim radom pišući pjesme, eseje i satiru. Antidogmatik u šezdesetim godinama prošloga stoljeća, pisao je hrabro, sarkastično, kritika sustava mu je manje bila na vrhu jezika, a mnogo više na vrhu pera, što nije bilo nimalo neopasno. Njegov satirički izričaj je koncizan, narodski, ali istovremeno sarkastičan i filozofski. Jedini je u svijetu napisao desetak antologijskih aforizama u dvije riječi, i stotinjak u tri-četiri riječi. Uvršten je u mnoge domaće i svjetske antologije. To ga svrstava u red jednog od najznačajnijih i najuglednijih srpskih satiričara. Autor je nekoliko knjiga aforizama. Živi u Beogradu.

Proganjanje pametnih ljudi spada u kulturnu razmenu između država.

Popeo nam se na glavu da bi bolje video kuda nas vodi.

Zahvaljujući pravdi, leš je dobio parnicu.

Više me boli kada me nežno kolju.

Divim se vatri u svemu što ne gori.

I s leve i desne strane našeg puta neopisive lepote.

Zamračite, da vidimo ko svetli!?

Čovek sa kičmom od testa nikad nije bez hleba.

Niko ne govori ono što misli. Svako se pravi pametniji.

Za razliku od idealista, realisti vide idealno.

Svi su digli ruke od nas. Kakva veličanstvena predaja!

Najbolje prolaze oni koji pravilno misle, a govore sve ostalo.

Nepošteno je što jedni drugima ne vratimo okove.

Što se dublje klanjaš, zadnjica ti viši položaj zauzima.

Ubijajmo se međusobno da bismo imali više heroja!

ELIZABETH SUZANA KOZINA (1966., Split)

Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu u Splitu s ocjenom... u svakom slučaju znatno manjom nego što bi je zaslužila na Fakultetu za osebjnost da takav postoji, što opet ne znači da bi bila ili da jest loša ekonomistica, ali za sve aktivnosti u njenu životu kojima se posvećuje ili bi ih još željela i proširiti, morao bi se dan rastegnuti za još najmanje desetak sati jer ona je: poduzetnica i inovatorica, vlasnica brenda *BiArtis*, što znači da je jedina na svijetu dizajnirala torbe sa slikama akademskih umjetnika i njima osvaja globalno tržište. Vlasnica je titule Miss osobnosti na natjecanju koje se zvalo *Najljepša mama Hrvatske 2018*; često kao humanitarka putuje da izmami osmijeh i udijeli topao zagrljaj gladnoj i siromašnoj afričkoj djeci. Kad stigne još i pisati? Pa, vjerojatno u pauzama svih ovih aktivnosti, u zrakoplovu, automobilu ili na rasklimanim seoskim kolima kojima se, pretpostavljamo, ponekad mora probijati do najsiromašnijih afričkih sela. Možda je tamo u početku „zato i nisu razumjeli“ (parafraza naslova njene prve zbirke aforizama), no njen razoružavajući osmijeh i njena dobrota su sve njihove osjećaje vrlo brzo odblokirali, što se ne bi moglo reći i za mozak nekog zločestog blogera koji ju je na društvenoj mreži htio blokirati, ali ne znajući kako samo joj je rekao: „Blokiraj se sama“ (naslov njene druge zbirke aforizama). Živi u Klisu pokraj Splita.

Nisam ja kako vitar puše. Ja sam vitar.

Od svih rubova najbolje poznajem rub suza.

Najljepše točkice koje sam vidjela na svijetu točkice su na obrazima djece.

Volimo se dugo, pogledom i riječima. I lažemo da nismo grješni, a grješniji smo od onih koji su se dodirnuli.

I kažem mu: „Odi.“ I on stvarno ode.

Glupan. Zašto glumi kada je to moj posao?

Ne idu ljubav i bol u istoj rečenici. Osim u ovoj.

Dragi, mirišeš na ljubav. Ali ne moju.

Kad te netko neće, pomozi mu da te i nema...

Ne sjaji moj život, sjajim ja u njemu.

Pogodim i ja znak. Autom.

Ljudima obično pukne film, meni glumci.

I žed za tobom mi se vidi.

Jedino na dlanu dobro živim.

Do jučer sam davala drugu šansu, a danas triput promislim i na prvu.

Moj uspon je i spuštanje.

LJILJANA KRSTIĆ (1950., Kamenica, Aleksinac)

Otmjena, dostojanstvena, fina, tiha i duhovita gospođa Ljiljana, sutkinja u mirovini, na autora ove antologije je ostavila dojam koji se ne može opisati riječima – jednostavno je za njega reći da je prelijep. Ako bi ipak pokušao, onda može reći da je, slušajući njen tihi i odmjerjen glas, osjetio jedan divan, uzvišeni mir. Neka mu bude oprošteno na subjektivnosti. Objavila je petnaest knjiga za djecu (pjesme, priče i bajke) i tri za odrasle, među kojima je i knjiga aforizama. Zastupljena je u čitankama za osnovnu školu, zbornicima i antologijama, nagrađivana u zemlji i inozemstvu. Pjesme su joj prevedene na mnoge jezike, a neke su i uglazbljene pa su se izvodile na festivalima. Aforizme i satirične pjesme objavljuje u mnogim časopisima. Mislimo da djeca nisu mogla dobiti boljeg pripovjedača i pedagoga, osobito ako je poslušaju pa tiskanu knjigu pretpostave elektronskoj. Na žalost, i autorovo poznavanje s gospođom Ljiljanom je, za sada, samo elektronsko, ali se svakako nada da će jednom uživo čuti njen divan smirujući glas. Živi u Aleksincu.

Aršin je isti za sve koji ne nađu vezu.

Banke su nam bogate i lepe, a narod dužan i ružan.

Dogodiće se značajne promene na vrhu. Pošumiće taj deo planine.

Da bi mu skupoceni sat otkucavao vreme pristao je da otkucava ljude.

Ekologija nam je na kiseoniku.

Za ulazak u vlast potreban je pasoš. Tamo se prelaze sve granice.

Kakav je, ni koverat iz ruke da mu ne uzmeš.

Naše pucanje po šavovima postalo je vatromet.

Nadležni, uhapsite beznade! Masovno ubija ljude.

Političari rade ženske poslove: peru novac i peglaju biografije.

Pokrijte televizor jorganom, spavaćete mnogo bolje.

Satira je sekira koja cepa surovu stvarnost.

Sudnica nije kafana, ali važnije presude se mogu poručiti.

Horor filmovi kaskaju za životom.

Nekada se u rekama pralo rublje. Sad se na mostovima pere novac.

PEKO LALIČIĆ (1944., Gusinje, Crna Gora)

Peko je po naobrazbi diplomirani politolog i master menadžmenta, po zanimanju novinar i upravni pravnik, a po vokaciji pjesnik, prozaist, satiričar i književni kritičar. Rođen je u Gusinju na jugoistoku Crne Gore, kraju koji se svrstava u jedno od najbogatijih hidroloških područja te države, s velikim potencijalom za razvoj šumarstva i turizma u gusinjskim Prokletijama te s brojnim i prelijepim skijaškim stazama. Stoga nije ni čudo da je taj krajobraz stvorio jednog ovakvog

pjesnika – čovjeka „izgubljenih nadanja, ali stvorenih mogućnosti, čovjeka koji poetikom vlastitog bića pokušava izgovoriti pravoga sebe“. Svojim aforizmima Peko dokazuje da je „okupiran satirom u kojoj bi satiričari došli do prave emocije, do onoga što se zaista događa“. „Ali, ljudi se toga strašno boje“, kaže Laličić, „boje se, zapravo, odgovornosti koja je i odnos i emocija i čulnost i ponos.“ A odgovornost u satiri, i uopće u umjetnosti, najbitniji je Pekin cilj. Što bi drugo? Objavio je sedam zbirki pjesama, dva romana i pet knjiga aforizama, epigrama i satiričnih priča. Zastupljen je u brojnim domaćim i stranim časopisima, enciklopedijama, antologijama. Prevođen je. Živi i radi u Majdanpeku.

Reč demokratija je sadašnje vreme pojma anarhija.

Sve što smo okačili o klinove palo je u fotelje.

Mito otkriva kukolj.

Ako prestanemo da uvozimo pšenicu, imaćemo je i za izvoz.

Malo njih se nakralo. Mnogi su se natenderisali.

Demokratija je civilizacijsko ostvarenje i skoro svuda se zavodi.

Pametnih imamo koliko hoćemo, samo što ih nećemo.

Danas su svi magarci na konju.

Suficitom pametnih, a deficitom mudrih naša kriza dobija dimenziju više.

Sve naše drame režirali su eksperti.

Iako ovo nigde ne vodi, već smo tamo.

Život više ne piše romane. Sada satire.

Državu najlakše vode oni koji je odmah puste niz vodu.

Narod ne treba da brine, naša demokratija je u čvrstim rukama.

Kod nas je razlika između radnika i jadnika samo u tome što radnici idu na posao.

BOŠKO LOMOVIĆ (1944., Brezna)

Završio je Filološki fakultet u Beogradu i čitav radni vijek je proveo u novinarstvu. Rođen je u pitoresknom mjestu Brezna – selu pokraj nepreglednog mnoštva breza, smješten pod planinom Suvobor, nedaleko od Gornjeg Milanovca. To mjesto je do polovine devetnaestog stoljeća imalo *crkvu brvnaru*, jednu od najljepših te vrste u Srbiji, potom je ona premještena u drugo, pa treće selo i na kraju vraćena u Breznu. Ta duhovna i prostorna šetnja tog sakralnog objekta slič-

na je Boškovoju duhovnoj, životnoj šetnji jer on je iz mjesta rođenja otišao u Beograd na studij, odatle u Brčko gdje je književno stasao, da bi se na kraju skrasio u Gornjem Milanovcu. Objavio je preko pedeset knjiga poezije, proze, književne i likovne kritike, od čega je više od polovine za djecu. Suradio je i surađuje s brojnim časopisima, djela su mu prevedena na mnoge strane jezike, dobio je brojne domaće i međunarodne nagrade. Premda u svom književnom opusu ima toliko objavljenih knjiga (2020. godine su mu izašla *Sabrana djela*), još uvijek mu je, kako sam kaže, najteže stati pred djecu jer djeca su najiskreniji i najopasniji kritičari.

Priznajem, aforizam jeste moj, ali se odnosi na prethodnu vlast.

Kad sam džarnuo u osinjak, napale su me aždaje.

Danju štrajkujem glađu za medije, noću jedem za svoje dobro.

Problemi su se pojavili dok smo tresli tepih.

Pobijedili smo u svih sedam ofanziva. Nisu uspjeli da nas stignu.

Vaše je samo da se umrežite. Sve ostalo je paukov posao.

Ne može čovjek ni da pljune na svoj život, a da to ne zabilježi video nadzor.

Žena me ostavila na cjedilu. Doći će po mene kasnije.

Na poziv Boga, odmah ću se odazvati. Neću da me policija privodi.

Čitaoci mojih aforizama su krivci za ono što me može snaći.

Spreman sam da promijenim mišljenje, ali to će da vas košta.

Upomoć! Svijetli nam na oba kraja tunela!

Znam pisca čiji je zbirka pjesama petostruko tiražnija od „Miroslavljevog jevanđelja“.

Vrijeme je najbolji sudija. Upokojio se onaj što me je tužio.

Moram da prekinem. Došli su po mene.

DRAGUTIN LONČAR (1950., Oroslavje)

Grad Oroslavje se nalazi u Hrvatskom zagorju, u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske i broji nekoliko tisuća stanovnika. U njemu postoje dva prekrasna dvorca ukrašena perivojima i raskošnim portalima (dvorac Gornje Oroslavje i dvorac Donje Oroslavje); na žalost, danas su u procesu devastacije. U gradu je razvijena grafička industrija (*Birotehnik*), a u prošlo vrijeme djelovala je tu i kožarska (*Astra*) i tekstilna industrija.

Dragutin je diplomirao na fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, novinarsku karijeru započeo je 1973. godine u *Vjesniku*, a radio je i za druge poznate novine (*Danas* i *Arena*). No, tu se osjećao klaustrofobično pa je sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća osnovao Nakladničku kuću L.D. Baltazar i pokrenuo humoristično-satiričke časopise *Zagorski potepuh*, *Potepuh*, *Stubički glasnik* i *Oro list*, koji i danas redovito izlaze. Kraće vrijeme je bio urednik *Zagorskog lista* (2006.) i urednik tjednika sjeverozapadne hrvatske *Regional* (2009.). Autor je nekoliko knjiga sportske tematike.

Kako rasprodajemo Liku, morat ćemo zatražiti koridor do mora.

Država je s malo novca prisutna u Zagorju. Kažu, ne žele nam smetati.

Udruga mljekara ima više članova nego krava.

Stigli smo u besklasno društvo. Radnik bez posla i plaće nije klasa.

Traže se manikiri, frizeri i kozmetičari za predizbornu kampanju.

Komunisti su najstariji narod u Europi i nisu pred izumiranjem.

Tisuću godina smo trebali da zbacimo europske jarmove. I opet smo sagnuli volovsku glavu.

Zašto u onim pornićima ženske zure u kameru? Zar nešto sumnjaju?

Predizborni slogan: Obećavam 200.000 radnih mjesta. Naravno, u Europi.

U prikazu stubičke Seljačke bune nitko ne želi glumiti kmeta. Valjda im je dosta stvarne kmetije.

Rasprodajem kamenje za kamene temeljce. Ostaci od obećanog.

Veliki broj političkih karijera začet je u tužilaštvu, a tamo su i završili.

Gdje su ona lijepa vremena: par-nepar, bonovi...

Nek' se okameni ruka onome koji tuče ženu! A kako će tek onda boljeti.

Probaj se nasmijati na svoj račun.

TONKA LOVRIĆ (1954., Ljubljana, Slovenija)

Diplomirana pravnica – draga i mila pojava hrvatske književnosti i umjetnosti općenito, jer uz to što je objavila više knjiga aforizama, poezije, osobito haikua za koje je dobila vrijedne međunarodne nagrade, ona je i vrlo cijenjena likovna umjetnica, što je pokazala na preko trideset samostalnih i sedamdesetak grupnih likovnih izložbi. Također modelira skulpture u glini i izrađuje nakit. Dobitnica je međunarodnih nagrada za doprinos hrvatskoj književnosti 2004., 2008., 2009. i 2010. godine. Kad je Tonka bila mlada i ne više tako mala, izašla je iz tiska njena zbirka poezije *Bila je mala i bila je mlada* (1974.) što je za jednu dvadesetogodišnju djevojku bio vrlo hrabar pjesnički pothvat. Poslije toga, ali ne prije proteka četvrt stoljeća, slijede i druge pjesničke i aforističke zbirke. Aforistički niz, zasad, zaključila je prošle godine zbirkom aforizama *Skale za nebo*. Da, uistinu, Tonka se hrabro penje na aforističko nebo gdje joj je i mjesto. A tamo možda vlada „ljubičasti fluid“ (zbirka njenih haikua 2006.) Već četvrt stoljeća je aktivna članica Likovne udruge „Emanuel Vidović“ iz Splita. Rekla nam je jednom zgodom da sve kod nje nastaje spontano, u hodu, nošeno intuicijom o kojoj se previše ne razmišlja. Živi i stvara u Splitu.

Eva je prošla put od raja – do riblje konzerve.

E, to je pravi prijatelj! Pas ga uvijek vrati kući.

Kakve li sreće da tvoje misli postanu kvasac tuđim riječima.

U braku s glumicom samo je tresao crveni tepih.

Vrata su maske naših stanova. Lica su maske naših duša.

Karte su kao i žene. Dobre su uvijek kod protivnika.

Kamenoklesaru je i kamen svila.

I mali čovjek ima veliku sjenu.

Školjke su šaptačice mora.

Ne sviram ništa, a ispadam iz takta.

Ljubomora je križ kojega nije dobro nositi oko vrata.

Knjiga je moj prijatelj od riječi.

Nije svaka frula čarobna.

Zrno znanja se ne kljuca.

Stolica uspjeha uvijek je sklopiva.

BOJAN LJUBENOVIĆ (1972., Beograd)

Radoju Domanoviću, najvećem srpskom satiričaru, koji je umjetnički djelovao u doba najcrnje obrenovićevske vladavine u Srbiji, na razmeđu devetnaestog i dvadesetog stoljeća, „dodijeljeno“ je samo pet godina vremena da razobliči i detronizira, na svoj način, iskričavo, nehumani i necivilizirani režim. Današnji srpski satiričari nemaju taj luksuz, oni se moraju desetljećima rastezati po TRNju, kao što to radi i Bojan, da razobliče, prokažu, ismiju. A Bojan je u tom pogledu

stamen; taknete li Bojana ili prodrmate njegov *TRN*, političari putreni, krv će vam biti i crvenija, metaforički rečeno, dakako. Molim? Što je napisao? Bolje pitajte što nije. Evo, ja pretpostavljam da operu nije napisao, moguće ni testament, barem ne onaj umjetnički. Dobro, kad već inzistirate: tridesetak knjiga – satire i aforizama, priča za djecu, romana, dobio mnoštvo nagrada, brojna prevođenja doživio. No, ipak, priređivaču je najdraža ocjena njegova recenzenta koji je rekao da bi Čehov, da danas živi u Srbiji i da odluči biti satirični pisac, pisao slično kao što piše i Ljubenović. Više od toga ne može se reći.

Baba i deda su mi Srbi, majka i otac su mi Srbi, a i ja sam Srbin.

Velika je to porodična tragedija.

Reći da je tabloid prekršio novinarski kodeks je kao reći da je čuvar u Aušvicu prekršio bonton.

Kad su kašike prazne ljudi se hvataju za noževe.

Diktatura je srušena. Nova vlast izgradiće lepšu i bolju.

Ja sam Srbin. Priznanje je prvi korak ka izlečenju.

Uživajte u slobodi. Imate divan pogled kroz ključaonicu.

Demokratija nam je zakucala na vrata. Ali, nepoznatima ne otvaramo.

Vrane će na izborima opet glasati za najbolje strašilo.

Spremamo vam omču. Koji broj nosite?

Naš minut ćutanja traje trideset godina.

Kupite detetu džip. To će prolaznike oboriti s nogu!

Ispred Narodne skupštine stoje konji, jer mi poštujemo staro pravilo: „Što u izlogu to u radnji“!

Srbin doručkuje u krevetu samo kad ga priključe na infuziju!

Sinoć smo obeležili dvadeset godina mature. Od celog odeljenja samo razredni radi!

U našem mestu izbori su se održali u osnovnoj školi. Za mnoge birače bila je to jedinstvena prilika da vide osnovnu školu.

DANICA MAJNARIĆ (1949., Požeška Koprivnica)

Danica je divna žena, divna duša, ona malo opora slavonska koja rijetko takvom i jest, možda nije bila čak ni u onom trenutku kada ju je život poslije osnovne škole u Pleternici i srednje u Požegi odveo u Njemačku, u München koji, srećom, malo više voli bećarce, koje će tamo Danica ispisivati, nego što su im skloni Frankfurt ili Berlin. Šalimo se, naravno, ali poluozbiljno jer, tko zna, s Nijemcima nikad nisi siguran. Još u osnovnoj školi bila je Cesarićeva memorijska ploča jer je znala sve njegove pjesme napamet; svaki dan je donosila u školu neku satiričnu priču o prethodnom danu. Pjesme, aforizme i bećarce piše, kako sama kaže, šecujući se ulicama gradova i zapažajući male velike stvari velikih malih ljudi: neki iznenadan osmijeh na izboranu staračkom, ili prkosan na glatku dječjem, licu; to su ta sjajna *žita u kukolju* (naslov njene zbirke aforizama) života koje uzdiže srcem i neporecivim talentom, skupljajući usput uz put mirise i uzdahe, tu cesarićevštinu našu svagdanju. Uz ovu konstataciju je i *muka naša svagdašnja* (prva njena zbirka aforizama i epigrama) lakše podnošljivija. Zastupljena je u zbornicima i antologijama. Živi i stvara u Zagrebu.

Bogovi ovoga svijeta su ateisti.

Konačno je zauzeo čvrsti stav: upao je u brzovezujući beton.

Odvajajte otpad dok ga još ima.

Od zuba vremena zabolio me kuk.

Kralj je ponudio kraljevstvo za konja. Očito je da su to konji ozbiljno shvatili.

Kad se povlačio u sebe, mnoge je uvukao.

Ne daj da te izazove bilo tko, a kamoli makar tko.

Naoštrili su se pa sad tupe.

Za zagristi u tvrdo ne trebaju vam čelični zubi, nego čelični živci.

Nije više imao krov nad glavom; vozio je kabriolet.

Za neke su pripravljeni vješala, a za neke *Hugo Boss* vješačice.

Pilat je oprao ruke, Isus noge, a aktualni Jude peru mozgove.

Dok shvatiš da je život prolazan, već je prošao.

Ne krivite balkanske krčme – zbog računa bez krčmara.

Kad bi se uveo porez na nerad, zbilja bi nam krenulo.

NENAD MAKSIMOVIĆ (1967., Gnjlane)

Rođen je u Gnjlanima, a danas živi u Grockoj – fizički je to i duhovni put što ga je Nenad prešao da bi se intelektualno formirao, da bi se prema današnjem svijetu punom paradoksa pozicionirao na način da ne postoji društveno i osobno pitanje današnje stvarnosti kojim se on, na svoj način, nije pozabavio, nije ga detektirao, pa i secirao kad i ako treba. „Radeći na njima on sledi liniju satirične meditacije, opservira situaciju prisutnog nereda svagda i svugde, čak i na društvenim

mrežama gde se veoma često stvaran život umotava u satiričnu bajku, u romeojuliesku priču, u dečiju pesmaricu – maštalicu.“ Ova posljednja rečenica, koja je dio recenzije njegove zbirke aforizama, na najbolji način oslikava i osvjetljuje lik aforista Nenada Maksimovića koji u svom kurikulu ima uglavljen aksiom o jednostavnosti, mudrosti i duhovitosti. Objavljuje u mnogim periodičkim i dnevnim časopisima. „Ako mu šećer dalje ne bude padao“ (parafraza naslova njegove zbirke aforizama), mogao bi nam podariti još poneku slatku knjigu o gorkoj stvarnosti.

Pokvario sam zvono na vratima, da i mene neko zove gazda.

Neki političari baš lepo pevaju. Dobra su to grla.

Neki političari prvo završe fakultet, posle im srednja i osnovna škola budu mačiji kašalj.

Metro će biti toliko brz da ga nećemo ni videti.

Toliko smo se kulturno uzdigli da je bilo neminovno da nam se kladionice zovu Mozart.

Dobrosusedski odnosi su nam tako dobri da zajedno ispravljamo krivu Drinu.

Pre izlaska na izbore posavetuj se sa svojim frižiderom.

Kad jednog dana svi uđemo u EU, ovde će da ostane samo vlast.

Političari nemaju rok trajanja, odmah su pokvareni.

Pored mene živog ne treba mi magnet za frižider.

Imamo 850 hiljada ljudi bez osnovne škole, od toga 30% sa doktoratom.

Dođite kod nas da vidite svoga Boga. Verski turizam.

Mi smo narod od akcije, vikendom u marketima.

Bistar smo narod, isprali su nam mozak.

Vođa i ja smo isti, on je boss i ja sam bos.

MARINA ARISTO MARKOVIĆ (1975., Niš)

Zgodna i stasita Nišlijka, jedna od onih mlađih snaga srpske aforistike od kojih se u budućem razdoblju puno očekuje. Na mnogim mjestima ovih kratkih životopisa bit će rečeno da je spol snaga, da žene nisu ništa lošiji umjetnici od muškaraca i mi bismo zaista bili sretni da je „žensko pismo“ ovdje još zastupljenije. Ne bi bilo dobro da sintagma „Imati ono što (trenutačno) nemaš“ potpuno potare onu „Nemati ono što (trenutačno) imaš“. Stoga, Marina, s perom, kopljem, jezikom, pokličem, s bilo čim, stavite se na čelo satiričke (ako i ženske) vojske koju svugdje u svijetu nemilo biju, vi žene srpskog humora i satire imate snage za to. Vrijeme, društvo, izdavaštvo s najbogatijom besparicom, sve je na vašoj strani i, svakako, bezrezervna potpora starijih kolega. Marina Aristo Marković je objavila knjigu za djecu, knjigu poezije i knjigu aforizama. Osvajala je nagrade iz oblasti aforistike, dobila je nagradu na Međunarodnom festivalu u Italiji, prevedena je na strane jezike, zastupljena je u antologijama, časopisima i elektronskim medijima.

Srušili smo mit o demokratiji. Koje smo mi legende?!

Spasimo planetu! Neka svako zasadi drvo i neka se obesi.

Imamo problem sa stanovništvom. Ako se ovako nastavi neće moći ga imati.

Sloboda trenutno nije dostupna. Pokušajte kasnije.

Dole vlada! Vreme je da promenimo pozu.

Nama su pošteni na prvom mestu. Prvo njih gledamo da se rešimo.

Ako budemo slušali, svi će hteti da razgovaraju sa nama.

Mnogo je praznih glava. Zato i ima mesta panici.

Da nisu iznad zakona, bili bi pod istragom.

Nešto nije u redu sa vremenom, jer ovo što nam se trenutno događa traje godinama.

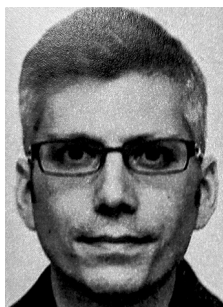
Stopa mortaliteta veća je od stope nataliteta. To je naš doprinos očuvanju prirode.

Ljudi od idiota prave idole, a od idola ne vide koliki su idioti.

Svako nosi svoj krst. Nekome je to jedini plus.

Ako me neko gađa kamenom, neka bude dragi.

Amerika je Evropi preko okeana, a nama preko glave.

DAMIR MARKULJ (1977., Zagreb)

Damir je grafički dizajner, pisac i humorist. S obzirom na starosnu strukturu hrvatskih humorista, ubrajamo ga u mlađe snage, a s obzirom na psihološki profil i mentalnu snagu, on je prototip današnjeg relativno mladog pisca kojeg ionako marginalizirana hrvatska književna scena gura na rubove izdavačkog i čitateljskog interesa, a on, glede toga, i unatoč tomu, radi najbolju moguću stvar za nas, a najgoru moguću stvar za sebe – utaboruje se u podnožju vulkana koji će kad-tad eksplodirati, jer vatra koja se ne vidi i ne sluti ne može se na drugi način dokazati leđima koja su okrenuta. Pred Damirom je vrijeme samopropitivajuće ekspresije, moguće da onu pokretačku iskru svoga stvaranja pronade u divljoj i neobuzdanoj ljepoti Makarskog primorja i veličanstvene planine Biokovo u njegovu zaleđu (Damir je podrijetlom iz tog kraja), no, bilo kako bilo, „i ono što se nije dogodilo itekako se događa“. Damir crta karikature, piše humoristične priče, a 2006. godine mu je objavljena humoristička knjiga *PMS ili Prava Muška Spika*. Djeluje u Zagrebu

U današnje vrijeme nije nam se bojati sjenki, već Sunca.

Novine čitam od karikature. Tako preživim naslovnicu.

Mrak, frak, brak – nastavi niz! Nema dalje!

Na utakmici navijam, doma se derem.

Mandat od četiri godine ima svoje dobre strane. Prođe.

Čitao je novine da dobije informacije. Dobio je dijagnozu.

Radi ono što voliš i nitko te neće voljeti.

Čitam novine do kraja, tako ne moram znati kako je sve počelo.

Popio je svu pamet svijeta i ostao žedan.

Tko spava na novcu, vjerojatno je budan.

Ima i onih humorista koji su se smijali ničemu i postali nešto.

Sve svoje sa sobom nosim, i već mi je pun kufer svega.

Budi pozitivan, ja se ne usudim.

Gubim bitku s domaćim pravopisom. Ratujem, naime, po pravilima od jučer.

Ako opet izaberem korumpiranog političara, okrenuo sam i drugi obraz.

DRAGO MARŠIĆ (1956., Proložac, Imotski)

Proložac, mjesto Maršićeva rođenja, naselje je od nekoliko tisuća stanovnika smješteno na sjeveroistočnoj strani Imotskoga polja. Ondje, između ostalog, cvjeta i kultura. Uz tradicionalne „žive jaslice“ (prizori rođenja Bogočovjeka u ambijentu drevnog Betlehema izgrađena u presušenom koritu rijeke Suvaje) kojima pribiva veliki broj građana, čak i iz susjedne BiH, tu se odvijaju i *Bellamusa fest*, maskenbali za sve uzraste, a najushitnije se prepričavaju događaji iz velike karnevaleske povorke. Posljednjih godina odvija se i *Prološko kulturno ljeto* s bogatim umjetničkim programom. Tu kultura rađa kulturu – poetika mjesta poetama od krvi i mesa kao što je i sam Drago koji dugo godina objavljuje pjesme, aforizme i anegdote u listovima i na radiju. Nagrađivan je na pjesničkim smotrama i natjecanjima. Objavio je tri knjige pjesama, zastupljen je u više zbornika poezije i zbornicima aforizama. Redoviti je suradnik popularne radio emisije *Kad se smijah, tad i bijah*. Inače je diplomirao na Tehnološkom fakultetu u Splitu u kojem i danas živi.

Sve sam dao vremenu u kojem se nisam našao.

Ne treba mi nikakva zaštita – već odavno sam bezopasan.

Hvala ti, Bože, što si stvorio čovjeka, ali – otkud ovaliki majmuni?

Potpuna bračna bliskost postignuta je kad supružnici više ne primjećuju razliku u spolovima.

Ako nas pametni voze preko vode, barem znaju kad treba prevrnuti lađu.

Nisam samo ja ograničen. I život je!

Nikako pronaći put, a htio bih doći sebi.

Najveća opasnost za narod su obrazovane budale.

Popeo mi se n a vrh glave. I još kuca da mu se otvori.

Za popravak demografske slike treba uzeti stvar u svoje ruke.

Teško je staviti točku na ženine rečenice, ako nemaš dobar uskličnik.

Sve je tako kako je, zato što je malo toga kako bi trebalo biti.

Jesu li izbori u vrijeme korone bolesni izbori?

Mislio sam da sam pobijedio, ali uvijek se nađe netko luđi.

Kad se pije na tuđi račun, žeđ se puno duže gasi.

SAVO MARTINOVIĆ (1935., Danilovgrad, Crna Gora)

Nećemo pogriješiti ako kažemo da je Savo najbolji satiričar među šahistima i najbolji šahist među satiričarima. Ima titulu majstorskog kandidata, a u rapid-tempu titulu veteranskog prvaka Crne Gore. U šah se baš i ne razumijemo, ali u satiru toliko da garantiramo kako ovaj čovjek na tom polju „stvara čuda“. Pa kako i ne bi kad u potpunosti živi svoje shvaćanje da je aforizam točka u kojoj se sijeku umjetnost i filozofija. To

je u cijelosti ostvario u knjizi epiforizama *Dijalog sa sobom* u kojoj spaja dvije forme: aforizam kao pitanje i epigram kao odgovor. Tom novom obliku kratke književne forme dodao je i svoje haiforizme u knjizi *Cljuč za bravuru*. Vrhunski i cijenjeni književni teoretičar Teofilović, naglašuje Martinovićevu tematsku i stilsku raznovrsnost te misaonost koja zrači iz njegova raskošna vatrometa duha. Za svoj cjelokupni rad ovjenčan je mnogim nagradama, od kojih izdvajamo dvostruku *Domanovićevu* nagradu za doprinos satiri. Zastupljen je u domaćim i svjetskim antologijama mudrosti, humora, satire i poezije, preveden na mnoge jezike. Živi u Beogradu.

Ko se ovde rodio, gde god odio, ponovo se rodio.

Ludnica je humanitarna kuća. Njena vrata su svakome otvorena.

Nije strašno što nas lažu. Strašno je što im verujemo.

Ovde je takav mrak da se jedino vide tri prsta pred nosom.

Lopov se nagodio sa sudom – da pola izdrži a pola zadrži.

Dragi gledaoci, počinje Drugi dnevnik. Slede najlažnije informacije.

Bulevar je promenio naziv. Odlučila je Ulica.

Srbi i Crnogorci su jedan narod. Najmanje dva.

Ko ima mnogo i to mu je malo.

Prsten sam kupio jeftino. A posle sam ga skupo platio.

Dok sam spavao, prijatelj mi je oteo ženu. Nisam ni sanjao koliko mi je to prijatelj.

Najstarija žena je priznala da ima stodevet godina. Bože, koliko li tek ima!

Hvala ti, majko, što si me rodila. Ne zahvaljuj, sine, nema na čemu.

Aforizam nije ono što je. Aforizam je ono što nije.

Najbolje bi bilo da je kako nije, a još bolje da nije kako je.

SLADAN MARTINOVIĆ BUKOVSKI (1967., Požarevac)

Sladan je scenarist i urednik televizijskih i radijskih humorističkih emisija, kao npr. *Kabare Sizifa maratonca* i *Dvojac bez kormilara*; objavljuje zbirke aforizama, pjesničke zbirke, piše kazališne komade; objavljuje aforizme u časopisima i medijima, preveden je na strane jezike i prisutan je u antologijama. Uz to, jedna osobita strana njegova umjetničkog izražavanja je i pisanje romana. Objavio ih je nekoliko (*Dan kad se podižu zastave*, *Gutači vatre*), a posebno interesantan, iz rakursa priređivača ove antologije, njegov je roman *Rezervni igrač nižerazrednog kluba* jer prati život, dogodovštine i sudbinu „muzičara za svadbe“ u predratnom vremenu – život se sažima kao lijepa pjesma i rastače u jutarnjem mamurluku kavanskih pjevača i pijanaca. Nesretni rat i zlehudo gastarbajterstvo kao lajtmotivi romana upravo su simboli života ljudi na ovim prostorima na kojima, na žalost, samo iz „krvi tla“ niče dobra satira, koju možete nazvati i crnom, umjesto da to bude iz umjetničkih i filozofskih pobuda.

U našoj partiji nema nepoštenih – svi su odležali svoje i ne duguju nikom ništa.

U Srbiji ne postoji ministarstvo za odliv mozgova jer ni jedno ministarstvo ne želi da ima bilo kakve veze sa mozgom.

Što nova vlada ne bi vodila zemlju – i Beethoven je bio gluv pa je komponovao.

Sprečili bi mi cirkus ali su se klovnovi oteli kontroli!

Sit gladnome ne veruje – oni nikad nisu u istoj partiji.

Promašeni glineni golubovi su pozvani na bis!

Šta ti je starleta – od kile mesa... pedeset kila plastike!

Najviše se uštedi na gorivu kad kola krenu nizbrdo.

Kad joj kažu da je žena s bradom, odmah joj se smeškaju brkovi.

Na porodičnom stablu jedino je on visio kao majmun.

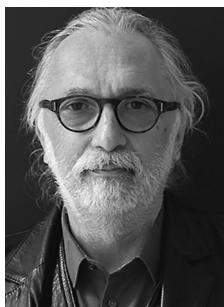
Lajemo na zvezde – to je naš Svemirski program!

Sudeći po veličini pendreka – vlast ima erekciju.

Pobedila bi za prsa da ova druga trkačica nije imala duži nos.

Predsednik nije bio zadovoljan aplauzom pa je ponovo održao govor.

Ministar je presekao svečanu vrpču... i ukrao makaze!

IVAN MATEJEVIĆ (1959., Aleksinac)

Književnost je završio na Filološkom fakultetu u Beogradu, a na postdiplomskim studijama studirao je sociokulturnu antropologiju kao interdisciplinarni smjer Filozofskog fakulteta u Beogradu. Ivan, profesor književnosti, uz svoje profesionalno zanimanje, u životu je obavljao i niz drugih djelatnosti, pa je tako bio fizički i ugostiteljski radnik, uređivao novine, radio za neke nevladine organizacije, režirao i glumio u akademskim i amaterskim kazalištima te se profesionalno

bavio glazbom (osvojio nagradu na Festivalu mladih u Knjaževcu). Trenutačno je glavni i odgovorni urednik izdavačke djelatnosti Centra za kulturu i umetnost u Aleksincu. Jedan je od organizatora balkanskog festivala humora i satire pod nazivom *Južnjačka uteha* koji se svake godine održava u Aleksincu (ovaj festival je dokaz da kultura ne smije uvijek koračati samo koracima od četiri milje žureći u velika mjesta). Priredio je i almanah *Južnjačka uteha* za koji je ove godine dobio i uglednu nagradu *Radoje Domanović*. Objavljuje u časopisima.

Osećam se mladim živeći u Srbiji, među Srbima narodom najstarijim.

Komisija za procenu idiotizma je na stalnom zasjedanju.

Ta povreda na glavi nije od pada niz stepenice. To je meni palo na pamet.

Izaći na izbore je kao kupiti novine s rešenim ukrštenim rečima.

Potrebe za babaserama je sve veća, otvaraju se nova postrojenja.

Kupili smo hleb, neka igre počnu.

Imam osećaj da kroz život prolazim kao da vozim noću, bez svetla, u rikverc.

Spustite roletnu pao mi je život.

Potrebno je evoluciju vratiti na početak, jer je ona okrenula svoj tok i od ljudi majmune načinila.

Izvesno je da nas predstojeća budućnost vodi u daleku prošlost.

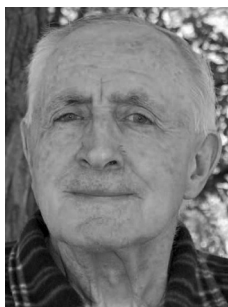
Mi znamo kako nam je, samo ne znamo šta nam je.

Ne samo što nikada ništa nije znao, već sad zna manje i od toga.

Ne, ovo nije osveta loših đaka, ovo je nešto mnogo gore.

Šta nam vredi što smo ih nadigrali kada su nas pobedili.

Sve je počelo naopako kada su amebe naselile Srbiju.

ALDO MATELIĆ (1949., Labin)

Labin, istarski gradić, odakle nam dolazi novinar i književnik Aldo, nastao je na mjestu rimskoga naselja *Albona*. Ključna djelatnost za razvoj Labina i okolice dugo vremena bilo je rudarstvo, a proizvodio se kameni ugljen. Godine 1921. izbija pobuna labinskih rudara protiv nadolazećeg režima fašističke Italije te je osnovana *Labinska republika* s radničkom samoupravom, no nakon četrdesetak dana pobuna je ugušena u krvi. Ta pobuna se drži prvom anti-fašističkom po-

bunom u svijetu i najvažniji je događaj u povijesti labinskog rudarenja. O tome je svakako pisao i mladi novinar Matelić, koji je bio ne samo dobar, već i hrabar novinar jer je, u ozračju jednog drugog totalitarizma, onog komunističkog, početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća bio član uredništva lista *Labinski horizonti*, na koji ondašnja vlast nije dobrohotno gledala jer su ga osnovali crkveni krugovi. Nevažno što je list trajao samo desetak godina, potpuno nebitno što je bio tiskan na šapirografu pa je grafički bio dosta loše opremljen, bitno i važno je samo to da je, i takav kakav je bio, bio snažan alternativni glas u monolitnom komunističkom novinarskom ozračju. No, srećom, nije se urednicima crno pisalo, već im se *modro pisalo* (parafraza naslova Matelićeve zbirke aforizama). Aldo je aforizme objavljivao u mnogim glasilima. Živi i stvara u Labinu.

Krist je bio tesar. Na njega se najviše pozivaju neotesani.

Masiraju pa postanu krema.

Ne znaš koji je zatvor gori: onaj kad dođu po tebe, ili onaj kad neće od tebe.

Bilo bi dovoljno kruha, da nema toliko igara.

Vol podupire svaki jaram.

Najprije plijene pažnju, pa sve ostalo.

Muž i žena su se šalili, a ispao je netko s kim nema šale.

Radi na daskama što životarenje znače.

Nije pristao biti smeće, pa je pometen.

Konačno možemo slobodno otvoriti usta, ali što u njih staviti?

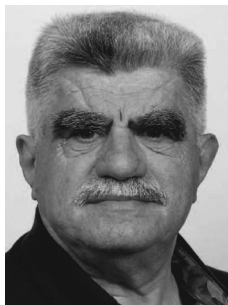
Tko sve vidi crno-bijelo, ili je šahist ili provladin novinar.

Najprije je drmao, pa se zatim tresao.

Nije Kaligula jedini konju dao visoki položaj.

Nekad je bilo važno imati dva svjedoka, a danas je važno da nije bilo svjedoka.

Šaš raste u plitkoj vodi, a šašavi u plitkoj pameti.

TOMISLAV MIHANOVIĆ (1947., Split)

Pravnik je u mirovini, no nikako ne i u mirovanju, bivši je direktor splitskog komunalnog poduzeća *Par-kovi i nasadi*, aforizme je počeo objavljivati kada se povukao u radnu zavjetrinu; objavio je do sada sedam zbirki aforizama i svaka u naslovu ima kruh naš svagdašnji, a pekarima svakonoćni; upitan zašto mu je „kruv“ konstanta u naslovima knjiga, odgovorio je da je to pouka njegova oca koji je svojoj djeci govorio da je najbitnije u životu završiti školu i pošteno svoj posao obavljati, jer to je kruh što ga svakoga dana mijese i blaguju. Pa, nabrojimo onda te kruhotvorine koje je ispekla aforistička pekara ovog skromna i samozatajna, ali izrazito talentirana čovjeka – jednog od stamenih na hrvatskom aforističkom zvijezdu: *Kruva i salama* (2007.), *Kruva i paštete* (2008.), *Kruva i pršuta* (2010.), *Kruva i masti* (2013.), *Kruva i vina* (2015.), *Sedamdeset godina kruva i smija* (2017.) i *Kruva suva* (2022.). Možda će sljedeća njegova zbirka nositi naziv *Kruva i mora* jer su more i ribolov još jedna njegova ljubav? Vidjet ćemo. U svakom slučaju, želimo mu dug život, mirno more, dobro uskvasao kruh, oštro pero i vedar duh. Živi i stvara u Splitu.

Svi ronionci po Jadranu zaraženi su amforizmima.

I bračne vode povremeno treba prokuhivati.

Za špijuna je život žbir trenutaka.

Ima li na ljudima iz sjene mahovine sa sjeverne strane?

Zemlju upoznaj da bi je volio, a ženu da bi volio ne upoznaji.

Ako su guske spasile Rim, patke su spasile novinare.

Puno sam toga u životu rješavao u hodu. Zato sad moram na operaciju kuka.

Kreditiranija.

Važno je da vas ne pitaju odakle vam prvi milijun. Kasnije imate novca za sva neugodna pitanja.

Je li cjepidlaka manje cjepidlači kada oćelavi?

Niske strasti najbrže se razmnožavaju na visokim položajima.

Neki kažu da je ovaj virus maćji kašalj. Pa što čekamo – cijepimo maćke!

Neki dan sam na pješačkom prijelazu imao sreće. Čovjek je baš to jutro popravio kočnice.

Rotirke prate one koji se popnu vrlo visoko, i one koji padnu vrlo nisko.

Smijeh će biti lijek sve dok ga ne počne pakirati farmaceutska industrija.

MARINKO MIJOVIĆ (1933., Plav, Crna Gora)

Marinko, krjepki devedesetogodišnjak, rodom je iz jednog od najljepših jezerskih gradova na Balkanu, gradu koji je, sudeći po crtežima u špilji koju nazivaju *Vezirova brada*, bio nastanjen još u željeznom dobu, gradu koji je dobio ime po rimskom caru Flaviju jer su ga Rimljani nastavili sve do šestog stoljeća naše ere kada ih smjenjuju, migracijama skloni, Slaveni, gradu koji se diči Plavskim jezerom, jednim od najljepših u Europi, a planinski znatiželjnici koji se penju na planinu ponad grada nikako se dosjetiti što je to hudo i prokletu u tim divljim visovima da je taj planinski masiv nazvan Prokletije – zar pitoma blagost i nesvakidašnja ljepota Plavskoga jezera u podnožju ne ublažavaju svaku kletvu s visina? No, Marinko se ne zamara tim pitanjima prirode jer već preko pola stoljeća živi u Puli, no, opet, nekakvim starorimskim putovima prosljeđuje svoje mudroslovne misli i aforizme put nezaboravljenog dijela Mediterana – njegovih Neprokletija morskih, kopnenih, plavskih, djetinjih. Mijović se satirom bavi preko pedeset godina, a svoje uratke objavljuje u radijskim emisijama i u tiskovinama; objelodanio je deset zbirki aforizama i još ne misli stati, možda bi on i htio, al' bistra pamet, k'o što je i plavska voda, to ne dopušta. Živi, kao što rekosmo, u Puli.

More je slano, ali i papreno.

Opalila mužu šamar da mu ucrta liniju sudbine svoga dlana.

Cipela ga ne prima, opanak ga neće natrag.

I ljuljanje u fotelji može izazvati morsku bolest.

Neke je nestanak mraka zavio u crno.

Taj je naplatio putne troškove i kad je sišao s uma.

Uvukao se u sebe da bi na miru promijenio mišljenje.

Dugo je tražio samoga sebe, kada se pronašao nije vjerovao da je to on.

Dosta je toga otišlo k vragu, ali vrag ne želi otkriti pošiljatelja.

Pazite se, i pucnji od muke pogađaju!

Toliki je mućak da ga izbjegava čak i salmonela.

Da zna u čijim je rukama konopac, ne bi petljao.

Manjeg prostora, a većeg udaljavanja nisam vidio!

Živjeli su od uzvikivanja parola, a sad su promukli od života.

Da je vidjela dalje od nosa, ne bi joj zapeo za oko.

VESELIN MILIĆEVIĆ (1953., Bačko Dobro Polje)

Veselin je rođen u Bačkom Dobrom Polju, vojvođanskom mjestu čuvenom po vještim koscima. Tamo se već duži niz godina i održava manifestacija *Vojvođanska kosidba* na kojoj svoje umijeće košnje pokazuju takmičari Dobropoljci i drugi koji na ovu kulturnu manifestaciju pristignu iz ostalih nizinskih mjesta. Veselin se pisanjem bavi već četrdesetak godina. Kosu je zamijenio olovkom (također naoštrenom) pa uspjelo

po papiru zamahuje stvarajući čudesno lijepe pjesme, satirične priče i aforizme. Do sada je osvojio preko pedeset domaćih i međunarodnih nagrada, zastupljen je u pedesetak zbornika i antologija, preveden na nekoliko svjetskih jezika. Objavio je osam knjiga, od čega su u četiri sadržane pjesme za djecu u kojima „deca od suvoga zlata dodiruju dugu i pokrivaju se zvezdama“ (parafraze naslova). Objavio je dvije knjige aforizama (*Sa uma na drum* i *Šuti i rogati*) i dvije knjige satiričnih priča. Živi i radi u Vrbasu, gradu u središtu Bačke.

Od sredstava za život ostao nam je samo život!

Nekome kaplje sa svake strane, a meni samo prokišnjava.

Imam dobro pamćenje ali ništa dobro nisam zapamtio.

Porasli su nam apetiti. Samo nam još fali hrana.

Nije pravda spora nego su lopovi brži.

Cirkus je otišao. Ostali su majmuni.

Ako već idete za budalom, držite bezbedno rastojanje.

Najteži nam je teret – puna vreća praznih obećanja.

Tatu sam smestio u starački dom, a udomio psa. Dosta je jedan kućni ljubimac!

Čvrsto stoje za govornicom. Na braniku svoje otadžbine.

Teško sam došao do diplome. Morao sam da studiram!

Vratili smo se kući sa demonstracija puni otisaka.

Postao je preko noći biznismen, jer preko dana nije imao šanse!

Obećali su nam da će nam fabrike procvetati. A one zarasle u korov.

Gladni štrajkuju i prete da će se najesti!

**MILEN MILIVOJEVIĆ (1943., Drajinac., Svr-
ljig)**

Milenovo rodno selo, poput većine malih ruralnih mjesta u Srbiji, a i šire, u posljednje vrijeme pokazuje trend opadanja u broju stanovnika, ali, što je divno konstatirati, diči se trendom rasta na kulturnom planu jer to selo u Nišavskom okrugu već nekoliko godina ugošćuje folklorne skupine raznih zemalja na Međunarodnom festivalu folkloru koji se u njemu ljeti održava. Milen je svakako ponosan na tu činjenicu, kao i na podatak da je dvadeset i osam godina radio kao nastavnik srpskohrvatskog jezika u osnovnim školama svrljiške i borske općine, a poslije se tu bavio novinarskim i novinarsko-uredničkim poslom. Humorisitičko-satiričke priloge u novinama objavljuje preko šezdeset godina, objavio je deset knjiga aforizama; prije nekoliko godina dobio je prestižnu nagradu *Radoje Domanović* za najbolju knjigu satire te je dva puta u Strumici *Zlatnom plaketom* bio nagrađivan za svoje erotske aforizme. Prevođen je na mnoge jezike. Živi u Boru.

Šale su mi retke. Ne zbijam ih.

Otkad ne zabranjuju knjige, čovek nema više šta da pročita.

Istorija se više ne ponavlja. Promenili smo je.

Najuspešniji smo kad nam je najteže. Otud ovaliki uspesi.

Kod nas samo živo blato zna zašto živi.

Ja sam već u godinama. Preživeo sam veći broj boljih budućnosti.

Kaiš je naš najsigurniji pojas za spasavanje.

Mrtvo slovo je potrošilo najviše papira.

Idu iz fotelje u fotelju. Ne dolaze sebi.

Ako nam ne verujete kad lažemo, nikad istinu nećete saznati.

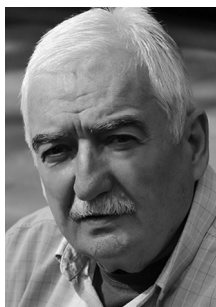
Lisice idu samo na prazne ruke.

U velikim gradovima ima mesta za sve malograđane.

Kad se crv nađe u jabuci, kaže se da nije dobra jabuka, a ne crv.

Mala je moja pamet da shvatim otkud kod nas toliko toga van pameti.

Narod ne odvaja crkvu od države. I u jednoj i u drugoj se moli bogu.

DRAGUTIN MINIĆ KARLO (1942., Kruševac)

Arheolog po profesiji, a po vokaciji književnik – čovjek satire kojemu nije strano nijedno lice satiričara, pa i ono naizgled ozbiljno, ali tek tu se krije velika varka! Jer iza tog njegova izraza krije se, zapravo, jedna beskrajno topla ljudska duša. Potrebno je samo da mu riječ uputite ili da samo uhvatite njegov pogled, ali i tu je potreban oprez jer je u mladosti trenirao boks i bio sklon nekim bizarnim idejama, kao npr. da postane – trafikant! Za sebe voli reći da je rođen između

dvaju kosovskih bojeva, a piše samo kad poželi nešto lijepo pročitati! Bez njega je nemoguće zamisliti današnju srpsku satiru, bio je urednik nekoliko listova *Politikine* kuće, napisao je dvadeset i pet knjiga aforizama, priča, putopisa, prevođen je na mnoge jezike, dobio gotovo sve nagrade za satiru. Naša je velika želja bolje upoznati ovog čovjeka, ali prilike su toliko rijetke, a kutovi u kojima on sjedi tako slabo osvijetljeni svjetlima pozornice. Živi u Beogradu.

Evropa? Mali je to prostor za sve srpske zemlje.

Uskoro ćemo imati više stranih banaka nego domaćih klijenata.

Dva vrana gavrana su bila prvi javni servis.

Biračko telo je u redu. Glava mora na estetsku hirurgiju.

Svet se sastoji od šačice bogatih i pesnice siromašnih.

Radnika može da otpusti svako, penzionera samo Sveti Petar lično.

Srbin tuče ženu samo u dva slučaja: za njeno dobro i u samoodbrani.

Treća beogradska reka je – izbeglička.

Istraživačko novinarstvo je kad tragaš za imenom svog gazde.

Istina ima hiljadu lica, a novinar samo jedan obraz.

Ovo je diktatura bivšeg proleterijata koji se obogatio.

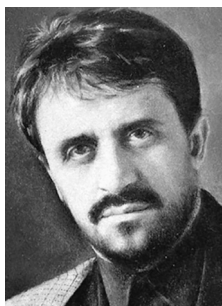
Povukao sam se u sebe, ali tamo nisam nikoga zatekao.

U večitom derbiju groblje vodi protiv porodilišta.

.

Nećemo priznati Kosovo. Priznaćemo Kosovo. Nepotrebno pre-crtati.

Osećaj je nepodnošljiv. Ugazili smo u bolje sutra.

VESELIN MIŠNIĆ LARI (1954., Kolašin, Crna Gora)

Idemo ovako: pjesnik, pripovjedač, aforist, esejist i romanopisac. I točka. A možemo i ovako, malo izmiješano i mnogo više dodano: romanopisac, aforist, pjesnik, esejist, pripovjedač, karatist, zenbudist, košarkaš, slikar, i nema točke jer svaku točku svoga života, svaku konačnost svoje mašte on razbija u prah, pa što mu je to teško kad svoje romane razbija u prah ili, u najboljem slučaju, dopisuje ih i ispravlja, jer on

ne bi bio pisac univerzalist da se Ljepota, za kojom je poduzeo sveobuhvatnu potragu čim je u malenom Kolašinu zinuo na svijet, nije uzdignula nad svim iluzijama, nad svim bestijarijem samosvijesti, pa gospodin Pisac svoju vječnu mladost traži u knjigama ne brinući što će na tu još vječniju potragu netko gledati sa slijepom ironijom u svojim očima. Objavio je niz romana, knjiga poezije, nekoliko knjiga književne kritike i esejistike, dvanaest aforističkih knjiga, preveden je na mnoge svjetske jezike, okitio se najprestižnijim nagradama za satiru, jer Lari je, između ostalog, i jedan od ponajboljih aforista. Desetak godina je živio u Beču, sada živi i književno-umjetnički deluje u Beogradu. Veselin neće ljepotom spasiti svijet, ali, po našem dubokom uvjerenju, on je posljednji koji će ga obesmisлити.

Loša vest je što smo na ražnju. Dobra vest je što nas peku na tihoj vatri.

Zgarište je neoboriv dokaz da je tu bilo naše vekovno ognjište.

U čast predaje ispalili smo počasni plotun.

Ako nas poplava ne izbací, niko neće.

Kada me je žena zatekla sa ljubavnicom u krevetu, počela je da joj čupa kosu i da je bije. Rekao sam joj: „Udri kurvu, brak nam rastura!”

U ruskom ruletu nije pouzdan ni jedan pištolj.

Istina bi kad tad isplivala, ali neće niko da je baci u vodu!

Žena me ostavila jer nije mogla da podnese moje pijanstvo. To je dokaz da je za mene u piću bio spas.

Imajmo razumevanja za ovo ludilo. Do juče je to bila samo histerija.

U našem slučaju praksa je pokazala da masovno ispiranje mozga najbolje rezultate daje kod pojedinaca.

Obezglavljeni smo. Srećom, pamet nam je ostala netaknuta.

Ja sam genije. To mi piše i u otpusnoj listi.

Kad nešto objašnjavate pantomimom pesnica označava tvrdu reč.

Ispiranje mozga i nije veliki problem. Komplikovano je sušenje.

Ko skrene sa pameti, svaki put mu je pravi!

NENAD MITIĆ (1961., Leskovac)

Aforist je koji sve životne činjenice oko sebe, pa i one u sebi, pretvara u duhovitu dosjetku, ali i duboku misao koja se može nezgodno i o njegovu osobnost očešati. Na primjer, kada kaže da se rodio u Leskovcu daleke 1961. godine, gdje još uvijek živi i r e c i m o stvara, ili kad kaže da je poslije studija ekonomskog fakulteta radio t u i t a m o, nekada čak i o d r a d i o. I na kraju poentira konstatacijom da se njegovi aforizmi mogu čak i u inozemstvu pročitati, ako se bivše bratske republike m o g u t a k o n a z v a t i. Na festivalu satire u Leskovcu, 2018. g., trećem po redu, koji nosi naziv SLEM (Satirična leskovačka mućkalica), dobio je nagradu *Žak Konfino* za doprinos na polju satire. Uzori su mu Brana Crnčević i Duško Radović. Objavljuje u medijima, kako tiskanim, tako i elektronskim. Sve je to u redu, Nenade, ali ne dopustite da mi pravimo dosjetke na račun svoje strpljivosti jer predugo čekamo vašu prvu aforističku knjigu.

Ostavio je dubok trag. Zaglavili smo se u njemu.

Laž mora da bude slađa od istine. Da se brže i lakše proguta.

Situacija nam je izmakla kontroli. Neka joj se niko ne približava.

U razgovoru sa ženom dođem i do neke reči. Tako sam postao aforističar.

Misao mi se uplela u reči. Poješće je neka rečenica.

Život je čudo. Svi ga prožive do kraja.

Ubrzano se oslobađamo materijalnog. Kad će to duhovno uzdi-
zanje?

Vazduh jeste zagađen, ali je naš!

Ušli smo u kapitalizam sa komunistima. Propast je bila nemi-
novna.

Postoji i druga strana medalje. Na nju ukazuju oni koji ostanu
bez medalje.

Neki čekaju Godoa, a neki majstora.

Mi kad uzletimo, mora protivvazdušna da nas spušta.

Na toliko gluposti sam kliknuo. Meni nikako da klikne.

Nekada su morali vojno da nas okupiraju. Sada smo demokrat-
ska država.

Pamet se širi društvenim mrežama. Plaši me da se ne zarazim.

DARKO MRKONJIĆ (1990., Split)

Jedan od najmlađih hrvatskih aforista, strukom elektrotehničar. Živi u Korešnici – malom mjestu nadomak Splita, smještenom na padinama planine Mosor. Područje je to izdašnih darova prirode pa se tu nalaze rasadnici maslina, nasadi kivija, a u plastenicima se uzgajaju jabuke, šipci, smokve i ostalo voće te ružmarin i drugo aromatično bilje. Vlasti grada Splita na tom području planiraju izgraditi veliko naselje s jeftinim stanovima, ali kao što to uvijek biva u našim prilika-

ma, takve odluke su više nego enigmatske prirode pa su veliki izgledi da će o toj problematici u budućnosti više razglabati satiričari no političari. Barem aforistima i humoristima, hvala dragom Bogu, nikada ne ponestane tema za pisanje. Kada ne piše aforizme, Darko se bavi sportom, glazbom, čitanjem, može ga se vidjeti uz more, okrenut je duhovnosti i ezoteriji života, miran, staložen, uvijek spreman pomoći i razumjeti druge.

I žalost ste nam uzeli!

Bolje je biti ateist nego vjerovati u male bogove.

Jezik itekako znade povući za nos.

Znati šutjeti je pola zdravlja.

Ništa tužnije od toga kad nam se vrug smiješi.

Meko srce može okameniti glavu.

Samo Božje obećanje može biti radovanje.

Vjera nam slabi ako gledamo samo ono što nam Bog nije dao.

Ateizam je zavjera, a ne vjera.

Robovi zidaju, slobodni zidari ruše.

Danas je naše bolje sutra!

I med i mlijeko mogu završiti na luku i vodi.

Najslade je promašiti kada uopće ne gađaš.

I šutnja je dio prijateljstva.

Široki put je za – male.

BORIS NAZANSKY (1953., Rijeka)

Djetinjstvom i dječastvom Varaždinac, diplomirao je kemiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Bio je asistent u *Centru za istraživanje mora* Instituta „Ruđer Bošković“ u Zagrebu i Rovinju, gdje se bavio ekološkim istraživanjima, te je objavio nekoliko stručnih radova. Preko pola stoljeća se bavi enigmatikom – objavio je petnaestak tisuća raznovrsnih zagonetaka u brojnim enigmatiskim i drugim listovima u Hrvatskoj i u inozemstvu. Od 1981. godine profesionalno se bavi novinarstvom, danas je glavni urednik tjedne zagonetačke revije *Kvizorama*. Piše još pjesme, dječju poeziju, haikue, priče, aforizme, a hobi su mu također film i znanstvena fantastika. Za svoju poeziju, osobito za haikue, dobio je brojne nagrade kod kuće, a osobito su vrijedne one koje je osvojio u postojbini haikua – u Japanu. Zanimljivo je Borisovo gledanje na stvaranje haikua koje se povezuje s haiku natjecanjima kojih je danas mnogo u svijetu. On kaže da haikin nije ponajprije lovac na nagrade. Kao što trešnjin cvijet, ni u Japanu ni drugdje, kao što predivna priroda, ni u Hrvatskoj ni drugdje, ne rastu i ne cvjetaju da zadive ljudske oči, već sve to skupa ima neki dublji smisao, tako je i za pisanje haikua, kaže Boris, svrhovitije da bude „slabiji od boljeg“ jer, idući tom logikom, podiže se filozofija univerzalnosti, oplemenjena filozofijom savršenstva, na jedan viši nivo. Boris živi i stvara u Zagrebu.

„Bolje sutra“ i dalje drži nedostižnu prednost od dvadeset i četiri sata.

Nigdje posla, a toliki uhvaćeni na djelu.

Hrvatska – zemlja za sva bremena.

Prosjak je čovjek na svome mjestu.

Prošao je put od palente do lente. Sad jede kavijar.

Svaki sljedeći korak je presudan. Valjda zato i dalje pužemo.

Toliko se duboko naklonio da su ga svi udarci promašili.

Religije se slažu kao bogovi u vreći.

Ne može baš svaka budala doći na vlast. Samo najveće.

Sabor je raspušten. Program koji slijedi nije primjeren za mlade od dvanaest godina.

U borbi protiv korupcije angažirane su sve raspoložive snage. Nažalost, pretrpjele su niz teških dobitaka.

Dobro je dok mrtva priroda samo visi na zidu.

Pas na lancu zacijelo nije kućni ljubimac, ali miš na žici jest.

Popeo mi se na glavu pa ga moram skinuti s vrata.

Pouzdana iz Ministarstva graditeljstva: za kulu od karata ne treba građevinska, a za rupu bez dna ne treba lokacijska dozvola.

NINUS NESTOROVIĆ (1965., Smederevska Palanka)

Nomen est omen. Onako kako je, u grčkoj mitologiji, mudrost i rječitost kralja Nestora bila izjednačena s Ahilejevim junaštvom, isto tako će Nestorovićeve rječitost i mudrost u srpskoj mitologiji biti izjednačena s hrabrošću srpske nesalonske književnosti s kraja prošloga tisućljeća, a hrabrost tog književnog Duha, te prve Ekscelencije satire, sastojala se u tome što je iznjedrila plejadu najeminentnijih posttranzicijskih

satiričara koji su potvrdili svoju „genijalnost s grješkom“ – istu onu koju je iskazao i Nestor kada je pokušavao pomiriti dva najveća grčka junaka – Agamemnona i Ahileja. Na isti način novovjekni srpski majstori satire pokušavaju pomiriti cio jedan narod s razumom. Hoće li uspjeti u tome i je li i sam Nestor uspio, saznat ćete ako otpuhnute prašinu s vaših knjiga o grčkoj mitologiji i prelistate ih, ili poživate dvjestotinjak godina, dovoljno da vidite što će se dogoditi u srpskoj mitologiji. Zasad samo ocjena – budući je i sam bio vrstan nogometaš, „Ninus je Maradona srpske satire“, kao što kaže novinar P. Popović, ili kao što dodaje drugi novinar, s još jednim P – P.P. Popović: „Sve što Ninus radi samo je kap u oceanu naših poraza, ali, ocean bi bez te kapi bio kompliciraniji za brodolomnike.“ Ninus je osvojio sve moguće nagrade koje su postojale, preveden je na mnoštvo jezika. Živi u Novom Sadu. Zanimanjem je carinski inspektor. Za kraj parafraza naslova njegovih šest knjiga aforizama – Sizife, Srbije, izgužvao si misli i uništio neraskidivu vezu s vojnom tajnom. Zato, ćuti i plivaj! Samo ti Bog može uprostiti!

Rat je za nas kulturni događaj, jer mi ginemo s pesmom na usnama!

Prema uhapšenim demonstrantima, koji su u zatvoru štrajkovali glađu, policija se odnosila kao prema svojoj deci. Tukla ih je, jer neće da jedu!

U našoj državi je svejedno gde se nalaziš. Uvek si na mestu nesreće.

Vođa je naše blago, ali Srbija će krenuti napred tek kada bude imala kovčeg s blagom!

Od kada sam umro, sve više ličim na pokojnog oca.

To što nam je okupator okrutno i svirepo radio vekovima, nama naša vlast već nekoliko decenija radi s puno ljubavi i pažnje.

Mačka je prvo otvorila kavez, a posle je pojela ptčicu. Pa, i oslobođioci moraju nešto da jedu.

Politika nije crkva. Tu u Boga mora da se veruje!

Čim je primetio da se narod zaljubio u njega, vođa ga je odmah odveo u mrak...

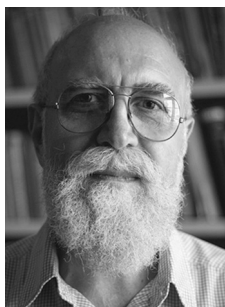
Prošlost u Srbiji uvek ide ispred svog vremena.

Mir koji sklopimo, moramo i da rasklopimo. Da bi i sledeća generacija imala s čim da se igra!

Ne samo da imamo zločince za sva vremena, nego i za sve uzraste!

U ratu te o svom trošku država šalje, a crkva ispraća na onaj svet. Tvoje je samo da putuješ...

Balkansku sirotinju je teško razlikovati. Tek kad joj u ratu navučeš uniforme, zna se čija je čija!

DORĐE OTAŠEVIĆ (1959, Užice)

Ako se upitate kakve veze imaju sport, glazba i književnost, najbolji odgovor na to dat će vam ovaj doktor filoloških nauka, bivši profesionalni sportaš (viceprvak Srbije u džudu) i glazbenik (svirao orgulje u rock sastavu). A u književnost je ušao na široka lingvistička, književna, enigmatska i izdavačka vrata. Osnivač je izdavačke kuće *Alma*, objavio je brojne rječnike, priručnike, udžbenike i monografije. Autor je četiriju knjiga aforizama. Istina, između njihovih objava zna proći i desetak godina, ali one zato nisu ništa manje vrijedne. Objavio je i četiri knjige kratkih priča. Više nego samozatajan, tih, ali s nevjerojatnom snagom koju širi oko sebe, na naš upit o svom životopisu poslao nam je toliko riječi koje bi sve mogle stati na sva četiri ruba ove njegove fotografije samo u jednom redu ispisane. A mi bismo o njemu stranice mogli ispisivati i nikomu, nadamo se, ne bi bili dosadni. Prevođen je na brojne jezike i zastupljen je u mnogim antologijama aforizama. Živi i stvara u Beogradu.

Predsednikov govor svi su pažljivo slušali. Baron Minhauzen je čak hvatao i beleške.

Mora da sam greškom upisan u birački spisak. Pa ja ni u kući nemam pravo glasa.

Danas nisam raspoložen za krađu, ali moram da se držim partijske discipline.

Sviđa mi se ova vlast. A nisu mi strane ni druge perversije.

Kada smo razvalili vrata, našli smo komšiju već ucrvľjalog. E, sada neće moći da odbije da sa mnom ide na pecanje.

Gotovo je sigurno da će u Skupštini proći zakon o zabrani kladjenja. To i kvote pokazuju.

U policijskoj stanici sam izjavio da imam sve zube. Ubrzo su me uhvatili u laži.

Njih dvoje su kolege po peru. On je pisac, ona guska.

Srbija mi je majka. Zapad mi nije otac, ali obavlja sve bračne dužnosti.

Radnik u fabrici pašteta upao je u mašinu za mlevenje mesa. A bio je dobar čovek, na leba da ga mažeš.

Imate li u ponudi još neki doktorat? U naslovima ovih koje mi nudite ima slova koja teško čitam.

Sa Zapadom imamo odlične odnose. Samo nam se poza ne sviđa.

Na posao se sve duže čeka pa će neki pripravnički staž obaviti kod Svetog Petra.

Moraću sinu da smanjim džeparac.

I meni su roditelji smanjili.

MARA OŽIĆ-BEBEK IMOTICA (1947., Lokvičići, Imotski)

Mara je umirovljena prosvjetna radnica koja se nikada nije bavila prosvjetom. No, zato je ona svu otmjenost svoga bića pretočila u novinarstvo i umjetnost i eto razloga da se njome ponosi cijela Imotska krajina. Dapače, prva je novinarka Imotske krajine jer, kako sama kaže, novinarskoj strasti nije mogla odoljeti. Uz to je još i književnica i likovna umjetnica. Prije više desetljeća svoje je publicističko kruhozborstvo započela objavljujući zapažene reportaže u *Nedjeljnoj Dalmaciji*, *Imotskoj krajini* i drugim listovima, što joj je bila ulaznica i za likovni svijet. Prijateljevala je s brojnim slikarima, organizirala tridesetak likovnih izložbi u Imotskom, a posjeduje i bogatu kolekciju slika. U proteklih jedanaest godina redovito je sudjelovala u radijskoj humorističnoj emisiji *Kad se smijah, tad i bijah* gdje je čitala svoje anegdote, epigrame i aforizme. Objavila je šest knjiga priča i zapisa, od čega tri humora i aforizama. Uvrštena je u međunarodne zbornike aforizama. Prije kratkog vremena svoj je umjetnički i publicistički angažman proslavila na prigodnoj svečanosti u Imotskom. Prelijepi imotski kraj nije mogao i ne može bez ljudi i umjetnika Marina kova – vrijednih, nesebičnih, talentiranih. Živi i stvara u Imotskom.

U četiri oka, dabome. Makar s – kiklopom!

Možda sam skeptična, ali mislim da putevi Božji najčešće vode do – groblja!

Češće napravim inventuru raznih neugodnosti. Vjerujte, u plusu sam!

Kažu: Sve je u glavi. Voljela bih da je bar polovica u džepu.

Istočni grijeh polako ide na – zapad!

Nema više klasne borbe; sve je prvoklasno.

Lupila bih i ja šakom o stol; da je bar – stilski!

Smrtni je grijeh: podmititi nekoga tko već – uzima sam!

Zašto trodiobena vlast? Zar nije bolje pola-pola?

Liste čekanja u zdravstvu gore su od Schindlerove!

Čovječe, pazi da ne ideš – dužan ispod zvijezda!

Od svih društvenih mreža najviše koristim – paukovu.

Što mi koristi slati mozak na pašu kad se svaki put vrati gladan?

Ma koje zlatne godine? Odavno sam i srebro prodala.

Nema za me zime sve dok mi ovoliki pušu za vratom.

MILAN PANTIĆ (1963., Lokanj, Zvornik, BiH)

Završio je elektrotehnički fakultet u Tuzli. S dužim prekidima, pisanjem aforizama se bavi već više od četrdeset godina. Bavio se i novinarstvom – bio je urednik više listova i časopisa u Zvorniku i drugdje, a surađivao je u listovima: *Večernje novosti*, *Revija 92*, *Panorama* i drugima. Odskora aforizme objavljuje u mnogim časopisima i elektronskim medijima. Prvu knjigu aforizama objavio je 1994.godine, a onda smo morali čekati preko četvrt stoljeća da na svjetlo dana,

ili svjetlo satiričke Istine, izađe sljedeća. Potom u dvije godine objavljuje dvije zbirke aforizama i jednu priređuje – *Knjigu mojih prijatelja*, gdje je obuhvatio pedeset i tri aforista iz regije. I to nešto govori o autoru, naravno i iznad svega, u pozitivnom smislu. Zastupljen je u zbornicima, antologijama i godišnjacima. Tu je antologija Vitomira Teofilovića *Vrag i šala* (pola stoljeća srpskog aforizma), antologija Dragana Ognjanovića *Godine zapleta* (od pada berlinskog do pada srpskoga zida), kao i mnogobrojni godišnjaci Đorđa Otaševića. Živi u Beogradu.

Ako nema škole za ministre, ne znači da nam trebaju ministri bez škole.

Da bi ga svi vidjeli u punoj veličini, potrebno je da se neki ljudi od njega odmaknu!

Javila mi se u snu inflacija i saopštila da sam postao milijarder.

Lopovi ne koriste svoj, nego vaš godišnji odmor.

Podmićivanje je kažnjivo, kažnjeni su svi koji to ne čine.

Nakon svađe ćutimo, a da smo ćutali, ne bi se ni svađali.

Naš grad bi imao divne parkinge da mu zgrade ne smetaju.

On svoj krst nosi sa sobom, da naslijednicima smanji troškove sahrane

Opet pominju policijski čas. Je li u pitanju doškolovanje?

Pamtim sve naše pobjede, ali sam zaboravio čemu one služe.

Podigla se prašina, da se sačuva radno mjesto čistačici.

Priređuju i komarci svoje koncerte, ali ne vole kad im se aplaudira.

Štedimo, ugasili smo ognjište!

Pisati satiru, znači biti drzak na kulturnan način.

Nakon svađe ćutimo, a da smo ćutali ne bi se ni svađali.

RADISLAV RAŠA PAPEŠ (1947., Beograd)

Vrh. Aforistike ili stomatologije, svejedno. I pri jednom i pri drugom vrhu sasvim ugodno se osjeća; razbija strah pacijenata koji zagaze u njegovu stomatološku ordinaciju, a onda krhotine toga straha, koji se razmilio i po književnim manifestacijama, skuplja i nekakvim amalgamom (možda i zubarskim) lijepi i pretvara u satiričku hrabrost. Možda je sklonost crnom humoru i stekao jer se nagledao crnih i propalih zubi, ako i zuba vremena. Svira gitaru, crta, tepa ružama

nadijevajući im prekrasna ženska imena. Društvo koje se okuplja u legendarnoj kragujevačkoj kafani *Casablanca* kaže za Rašu da je najduhovitiji Beograđanin u Kragujevcu. Za svoju satiričku djelatnost dobio je mnoga priznanja i nagrade, da spomenemo samo da je četverostruki laureat *Domanovićeve* nagrade (ovogodišnji za životno djelo), pa nagrada *Jovan Hadji Kostić* itd., objavljivan je u mnogim časopisima i antologijama, preveden na mnoge svjetske jezike, objavio je dvije knjige aforizama: *Maske likuju* i *Fundamentalno dno*, kao i dvije knjige satiričnih priča. Svoje umirovljeničke dane, kao što je rečeno, provodi u Kragujevcu i neumorno objavljuje unatoč onom zubu što ga svi mi, stareći, sve više osjećamo.

Zemlja seljacima! Fabrika radnicima! Trgovina ljudima!

To što ste još živi samo je dokaz da niste iskoristili sve mogućnosti!

Ubijen je u pojam bez razloga. A da je postojao neki razlog on bi sada bio živ.

A ležećeg policajca nisam primetio. Bio je u civilu.

Šta sve nismo preživeli! Nećemo valjda morati i ovo!

Moj otac je u revoluciju otišao go i bos, a vratio se kao vrhunski modni kreator.

Policija sustiže stanovnike i bije ih isključivo po glavi radi lakše statističke obrade.

Među mnogobrojnim telegramima podrške koji stižu sa svih strana štrajkači glađu naročito ističu onaj odozgo u kome se insistira da izdrže do kraja.

Hrane ima dovoljno, a što preostane podeliće se gladnom narodu.

Srbija ima opasne pejzaže. Čim vidik zapuca mi odmah polegamo.

To bi bio sasvim mali zločin da ga mnogobrojne žrtve svojim učešćem nisu uvećale.

Davljenik je imao samo jednu manu. Mnogo je pio.

Moj otac je pao za otadžbinu i ostao bez plasmana.

Bio je brži od metka. I kada bi ga zrno promašilo stizao je da se podmetne.

U našim bajkama svaki kraj je moguć, jer i Crvenkapa je gladna kao i vuk.

UROŠ PAPEŠ (1989., Kragujevac)

Tradicija njegovanja satire u obitelji se nastavlja. Uroš je sin sjajnog aforista Raše Papeša koji je za svoj satirički rad dobio brojne nagrade. Poznat je po tzv. *crnim* aforizmima. Mladi Papeš je diplomirani konzervator i restaurator na Akademiji SPC u Beogradu. Izlagao je radove na više zajedničkih izložbi, a budući je svestran, bavi se Cut-up poezijom, poezijom, satirom i slikarstvom. Prvu samostalnu izložbu Cat-up poezije, pod nazivom *Rezovi*, imao je u Nišu 2022. godine. Zanimljivo je da je Niš nedavno dobio prvu *Uličnu galeriju*, u Balkanskoj ulici, namijenjenu alternativnim umjetnicima, a galerija je specifična po tome što su publika slučajni prolaznici. Uroš je knjigu poezije *Rifovi* objavio 2021. godine. Aforizme i kratke priče objavljuje u domaćim i stranim časopisima. Drugu nagradu za satiričnu priču dobio je na *Nušićijadi* u Ivanjici 2022. godine. I on, poput svoga oca, ostavlja snažan trag u srpskoj aforistici. S obitelji živi u Beogradu, radi u Njemačkoj.

Naši zločinci zaostaju za njihovim. Jer naši su i zaostali i umobolni!

Sasvim neočekivano sam postao poliglota. Slučajno sam pročitao knjigu na hrvatskom jeziku!

Korak nazad, korak nazad, pa korak nazad. Toliko je napredno naše nacionalno kolo!

Ratni zločinac je stavljao so na rane, a i drugi specijaliteti su ga učinili takođe slavnim.

Naša zemlja zasigurno leži u Evropi. Za razliku od nje, narod tu kleči već vekovima!

Pitate me zašto umni ljudi napuštaju Srbiju? Ne znam, nisam pametan!

Naši su me odveli u rat, njihovi u logor, naši u zatvor, njihovi na međunarodni sud. A i deda i otac su mi takođe bili svetski putnici!

Nismo mi od juče, ali ovaj hleb od prekjuče nije loš da se nađe za bolje sutra!

Srpsku elitu je u samo nekoliko racija okupila ljubav prema otadžbini!

Jedni drugima smo srušili kuće, i stvorili primamljiv prostor za stranog investitora!

Sloboda mišljenja! Samo sam pomislio.

Pocrkala nam je sva tehnika u kući, i opet nam se desilo da smo u miru izgubili sve što smo u ratu stekli.

Sumnjalo se na nervni agens, ali ipak je u pitanju samo srpski mentalitet!

Doći će nam i gori dani, ali mi smo gostoprimljiv narod.

U pregovorima mi imamo psihološku prednost! Halucinacije!

ZVONIMIR PENOVIĆ (1948., Osijek)

Studirao je strojarstvo na Strojarsko-brodograđevnom fakultetu u Sarajevu i Splitu te filozofiju i hrvatski jezik na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U književnosti se pojavio zbirkom pjesama pod nazivom *Prosinac* (1974.) Piše na hrvatskom standardu te čakavskom i kajkavskom narječju. Djela mu obilježava to što ishode iz dubina helenske povijesne i književne baštine „nastojeći u toj baštini pronaći teme koje su podatne za literarni, poglavito za poetski diskurs“. U pjesma-

ma je opjevao i grad Zagreb te splitskog zaštitnika svetoga Duju, a dio pjesama mu je i vjerski nadahnut. Piše i haikue i pjesme za djecu. Središnji lik djela *Osluškiivanje starih šutnji/Nacrt Partenona* (dio je pripovijetka koji se čak može držati kraćim romanom) francuski je pjesnik Guillaume Appolinaire, kojem je ljubav bila jedna vojna bolničarka, podrijetlom Hrvatica, kojoj su vojnici okupatorske sile ubili muža, a potom i nju. Penović je objavio četrnaest knjiga. 2000. godine *Književni krug* iz Splita je izdao njegovu zbirku aforizama *Nepripitomljene istine* koja sadrži nekoliko tisuća Zvonimirovih sjajnih, filozofsko-poetskih aforizama i dubokih promišljanja. Živi i stvara u Splitu.

O, kako je uzaludno u beskonačnosti ograđivati zidom svoju vlastitu prolaznost!

Konj i kada pronađe potkovicu za sreću, stavi je pod nogu.

Žao mi je onih koji od slamnate glave traže slamku spasa.

Neprijatelji svih boja udružili se se u dugu na našem nebu.

Rijetki su oni koji između stupova srama vežu konopce o koje razgrću svoje prljavo rublje.

Čovjek iznutra nema dna.

I stenjanjem narod može opjevati himnu.

Ponekad je i kamen mudrosti zakopan duboko pod temeljima ludnice.

Izgradili su još jedan park kamo će izvoditi u šetnju svoje pse, a postavili su i klupe gdje ćemo mi odmarati svoj pasji život.

I ruka koja te ustrajno miluje, briše otiske svojih prstiju.

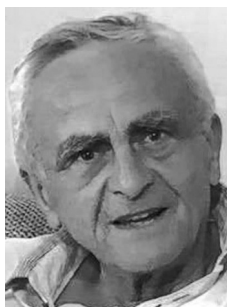
Golom otoku ni smokvin list ne bi skratio sramotu.

Čovječe, kad se sjetiš da si pepeo, pusti Feniksa iz kaveza!

Da bi se išlo ukorak s vremenom, treba letjeti.

I međuljudski prostor se sužava kad netko od nas širi krila.

Ima barbara koji čekaju oseke da i potopljene Atlantide rszruše.

MILAN PERIN (1953., Lička Jesenica, Sabor-sko)

Svoje djetinjstvo Milan je proveo u Jalžabetu pokraj Varaždina. Tamo je završio i svoje osmogodišnje školovanje. Mjesto se u izvorima na mađarskom jeziku naziva Szenterzsébet, Sveta Elizabeta. Milan je završio i srednju vojnu školu i vojnu akademiju. Njegov izlet u književne vode počeo je relativno kasno – prije nekoliko godina je objavio tri zbirke kratkih pripovijedaka. Prošle godine svjetlo dana i sjaj tiskarskog sloga ugledala je još jedna zbirka – u njoj je sabrao svoje humoreske, basne, maksime i aforizme, sve podvedeno pod naslov: *Smijarij*. Izreka starorimskog komediografa Publija Terencija Afera: *Sapienti sat*, možda bi njezinu autoru priskrbila i više od dvadeset i pet godina, koliko ih je proživio, da je u njen značenjski sadržaj ili bar u njenu konkluzivnost uključio i duhovitost, nasmijanost, „vickavost“ (Milanov izraz), a ne samo strogu mudrost i preobilnu pamet, ali to su već stvari o kojima autor ove zbirke poetički licencira, nadajući se da će mu u tome i Milan dati punu potporu kada ga je već na takovo razmišljanje naveo naslovom i sadržajem svoje zbirke. Milan Perin živi i stvara u Splitu.

Kad pođeš u svijet, u svakom mjestu kuću gradi.

Mene svi vole, čak me tako i zovu.

Nema toliko leđa, koliko ima noževa.

Dabogda moja ruka pri darivanju uvijek bila gornja.

Kad prijatelju pružiš ruku nisi ostao bez ruke, dobio si dvije.

Teško je kuhanom špagetom igrati pikado.

Čovjek ne zna cijeniti dobro dok ne upozna zlo.

Nikad nisam imao srce dignuti ruku na ženu. Znači li to da oni koji tuku žene imaju srce?

Prijatelj me danas počastio kavom. Ljudi, vjerujte mi, čuda se još uvijek događaju.

Cijeli moj život nečim me plaše. Sada me plaše time da će zbog nedostatka hrane u svijetu zavladata glad. Pitam se, kako to da se nije našao nikad nitko tko će me plašiti da će zbog nedostatka ubojitih sredstava zavladata mir u svijetu?

Nikada vuk nije jeo meso po poruci.

Biti gay nikada nije bilo tajno. Potom je postalo javno.

Kažu da na tonućem brodu nema ateista. Sad mi je jasno zašto je u našoj državi toliki broj vjernika.

Ja sam ljubavnik sutrašnjice. Koju god pitam odgovara mi: „Malo sutra:“

Ja sam kukavica, volim polagati jaja u tuđe gnijezdo.

HRVOJE MARKO PERUZOVIĆ (1971., Zagreb)

Uzvišen u svom miru, duhovan, pomalo mističan je Hrvoje. Njegov životni i umjetnički put je još zarana bio određen – već u osnovnoj školi je znao da će biti slikar. U Splitu je završio grafički odjel Škole za primijenjenu umjetnost i dizajn, a njegov pravi ulazak u čarobni svijet likovnosti odigrao se putem stripovske fascinacije, njegove prve ljubavi koja traje do današnjih dana. Diplomirao je slikarstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, studijski boravio u inozemstvu. Ako imamo na umu onu prvotnu premisu o ranom predodređenju k slikarstvu, ta Akademija je, zapravo, bila samo nadogradnja. Mnogo je izlagao i kod kuće i u inozemstvu. U slikarstvu je mijenjao teme i tehnike, možda tek s određenim nagnućem aktu – ljepoti ljudskoga tijela, ali gdje god se u umjetnosti utjecao, sakralno nadahnuće mu je uvijek bila luč vodilja. Ako smo konstatirali da u njegovu duhu ima natruha mističnosti, onda nam nije čudno da je mjesta svoga životnoga boravka rastegnulo na relaciji Zagreb – Split, u međuvremenu četrnaest godina svoga, a i života svoje obitelji, poklonivši malenom mjestu Bolu na otoku Braču. Uz svoj likovni angažman: on je i pjesnik, esejist i aforist. Objavio je zbirku pjesama *Nekoga moramo voljeti*. Živi i stvara u Zagrebu.

Najgore od svega je to što s pametnim ljudima nemaš o čemu razgovarati.

Feminištica – nula od žene.

Treba oformiti i dodatni krug pakla za one koji puštaju glazbu s mobitela u društvu u kojem se pjeva.

Thanatos je Eros onoga svijeta.

Zašto se žene šminkaju? Zato jer muškarcima treba sve nacrtati.

Samo da vas obavijestim: od ponoći cijene mojih slika idu gore.
Cijene pjesama neće se mijenjati.

Safari – zvjerski turizam.

Vilica je bodljikava žlica.

Ne psujte na semafor, možda je to jedina svijetla točka koju ćete vidjeti jutros.

Godina je čitanja, izdržite još koji mjesec.

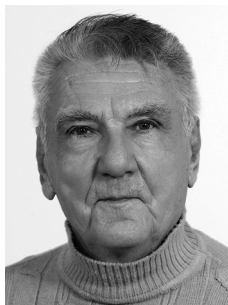
Svi mi koji smo ostali ovdje, otišli smo već odavno.

Dopustite da se prestravim.

Pao mi je na pamet kamen sa srca.

Wuhanski proizvodi ozbiljno oštećuju vaše zdravlje.

Od gusaka ne vidim maglu.

PETAR PILIPOVIĆ (1940., Veliki Cvjetnić, BiH)

Veliki Cvjetnić, danas dio grada Bihaća u Bosni i Hercegovini, smješten je na prilično velikoj zaravni iznad dolina rijeke Une i rijeke Krke. U narodu toga kraja postoji predanje o Ugrima kao vladarima tih krajeva koji su došli sa sibirске strane Urala. Petar je djetinjstvo proveo u Banatu, škole pohađao u Kikindi, Mostaru, Zrenjaninu i Zagrebu gdje je stekao strojarsko-brodograđevnu i ekonomsku naobrazbu. Nogomet, čitanje i svemir su mu hobiji, sve svoje oštroumne i satirične misli sabrao je u zbirci aforizama *Aforizmi jednog života* (2014.), no ne vjerujemo da su mu objavljene oštre misli narušile mentalnu ravnotežu i ostavile toliko ožiljaka na duši da je samo zbog tog razloga njegov roman, koji je slijedio, ponio naslov *Kako spasiti vlastiti život*. Da pravilno zaključujemo, potvrdit će i sam Petar jer sprema novu knjigu aforizama poslije koje ga čitatelji „neće više rastuživati smijući se njegovim aforizmima“. Živi i stvara u Zagrebu

Ako nam slika na televizoru titra, to je znak da se neka istina pokušava probiti.

Sve redom je poskupilo, samo ja jeftinije živim.

Zabrinut sam za sadašnjost. Nikako proći.

Što više govoriš, sloboda govora je veća. Kad počneš mrmljati, možeš reći što želiš.

Kad u Zagrebu snijeg prekrije ulice, gradonačelnik nam soli pamet umjesto ulica.

Je li kruljenje crijeva narodna ili klasična glazba?

U nezrelim demokracijama satiričar je poput pčele: ubode, pa ga više nema.

Dobro ispran mozak brzo se osuši.

Ako smatrate da je ovo dobro, vama zaista nije baš najbolje.

Kada lisici daruješ kokoš, ona je pojede. Kad kokoši pokloniš lisicu, ona je nosi oko vrata.

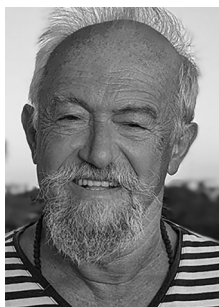
Suncokret je najveći poltron među biljkama, a karijerist među ljudima.

Stavio sam masku da me korona ne bi prepoznala.

Tko mnogo čita, kvari vid. Ali vidi dalje i dublje.

Istina je najveća žrtva našeg doba.

Čitatelji su me jako rastužili – smijali su se mojim aforizmima.

DUŠAN PUAČA (1949., Osijek, Hrvatska)

Diplomirani pravnik u mirovini, jedan od osnivača BAK-a i njegov dugogodišnji sekretar. Jedan je od najistaknutijih predstavnika srpske satire s kraja prošloga stoljeća. Davno prije svog umirovljenja i stvarnih skitanja po bijelome svijetu, u svom putničkoscitalačkom imaginariju koji nije mario ni za prostor ni za vrijeme, znao je zaletjeti se do Olimpa u Grčkoj, gdje se napajao na prometejskim vatricama antičke mitologije vukući Prometeja za mišicu (bi i za rukav da bogovi

nisu bili oskudno odjeveni) da bude njegov svjedok mitske prijevare suvremenog društva pa da potom potjera njegova *Konjotrka* s kojim će Dušan odjezditi u nebeske predjele mira i filozofije. A vatra, koju je Prometej davno prije toga dao ljudima, zadržala je dovoljno sjaja da obasja i rasvijetli mudrost Dušanovih ovovremenih kratkih misli. Nagrađivan, preveden, medijski zastupljen, objavio pet knjiga aforizama: *Tačna vaga*, *Poljubac škorpiona*, *Prometej je pobegao*, *Posle Prometeja* i *Prometej se vratio*. Kada ne tumara po bijelome svetu, onda ga se može naći i u Beogradu (najčešće oko hipodroma).

Kada me je islednik pitao koje mi uho zvoní, rekoh: desno. Sada mi zvoní i levo.

Prekoračio sam nužnu odbranu. Nije mogao da me stigne ni najbrži policajac.

Za Prometeja je još na snazi crvena poternica Vatrogasnog društva. Ljudi se i dalje igraju sa vatrom

U ratovima baš nemamo sreće. Uvek izvučemo najtežu grupu.

Smak sveta se nije dogodio. Proroci su promašili planetu.

Oženio sam se preko Interneta. Razveli smo se zato što mi je pao sistem.

Moja žena je učinila sve da sačuva naš brak. Pronašla je strateškog partnera.

Nomadi svoja vekovna ognjišta nose u kutiji šibica.

Videćete vi svog boga! Našeg ostavite na miru.

Deja vu' je moja svakodnevica.

Situacija u svetu je takva da đavolak može da bira gde će da polaže ispit zrelosti.

Da je Dostojevski živeo u Srbiji, napisao bi samo **zločin**. A Rascoljnikov bi bio svedok saradnik.

Ipak se okreće! – reče Galilej i stavi prase na ražanj.

Napunio sam 51. godinu. Postao sam većinski vlasnik svoga života.

Moja penzija! To je moj mikro kosmos.

MIRO RADALJ (1966., Zadvarje)

Zadvarje, mjesto od tristotinjak stanovnika, položajno i funkcijski zauzima obalno i priobalno područje srednje Dalmacije, kao i područje neposrednog zaleđa. Putniku namjerniku i nenamjerniku, koji zastane pred njegovim obalnim dijelom što se u dužini od četiri kilometra polukružnom linijom uvale (Vrulja) strmo izdiže iznad mora prema prijevodu Dubci, nezostavno mora zastati dah pred tom veličanstvenom ljepotom prirode. Početkom petnaestog stoljeća, kada

ga vrela prvi put spominju, Zadvarje je bilo u posjedu bosanskog kralja i njemu odanih velikaša, da bi sve do kraja sedamnaestog stoljeća bilo objektom ljutih razdiranja i otimanja između osmanlijske i mletačke oštre kandže. Miro je doktor informacijsko-komunikacijskih znanosti, predaje na domaćim i inozemnim sveučilištima, ravnatelj je nakladničke kuće *Verbum* iz Splita. Objavljuje znanstvene radove iz područja nakladništva, odnosa s javnošću i komunikologije, a od književnih djela objavljuje zbirke poezije, dječjih priča i aforizama. Za svoj rad odlikovan je, među ostalim, visokim državnim odlikovanjem za promicanje kulture u Hrvatskoj i u svijetu. Živi i radi u Splitu.

Izgleda li kosookoma kosi toranj u Pizi uspravan?

Svaka prošlost nije povijest.

Je li to polumjesec ili bumerang?

Dao sam sve od sebe. Manje nisam imao.

Širina njegovih pogleda plod je dugogodišnjeg rušenja sveg pred sobom.

Kada nam potonu sve lađe, laćamo se bojnog broda.

I električna stolica spada u namještaj.

Iako je svijet mali, nikako naći sebe.

Njegov životni put bio je kozja staza.

Što grad manji – malograđani veći.

Nedostatak novca ga je dolusurio.

Od kada je u oblacima vrlo je vedar.

Pobjeda je vrjednija kad nema poraženih.

Manjina drži govore, većina osjeća teret.

Podijeli humanitarnu pomoć pa vladaj.

LADISLAV RADEK (1939., Mihovljan, Čakovec)

Mihovljan je malo mjesto u sklopu grada Čakovca na sjeveru Hrvatske. Tu je Ladislav proveo svoje bezbrižno djetinjstvo, potom je, poslije Srednje ekonomske škole u Čakovcu, upisao Višu ekonomsku školu u Varaždinu, a svoj kruhotvorni radni vijek proveo u čakovečkom „Čateksu“. No, već zarana je Laci postao zarobljenik glazbe i stiha. Pjevao je u raznim ugostiteljskim objektima gdje je bio poznat po nadimku *Kirbi*, jer je sličio slavlom strip-detektivu Ripu Kirbyju. Dokazao se on i kao autor na polju glazbe – neke svoje stihove je sam uglazbio, ostale su uglazbili poznati estradni umjetnici poput Arsena Dedića, Marija Bogliunija i ostalih, a izvodili ih najjeminetnija grla hrvatske, posebice krapinsko-kajkavske estrade. Na Krapinskom festivalu je 1982. godine (glazba Arsen Dedić) osvojio i prvo mjesto publike i drugu nagradu stručnog žirija. Osim nekoliko zbirki poezije, objavio je i desetak knjiga aforizama i epigrama, preveden je, nagrađivan, uvršten u razne antologije. Svoje umorovljeničke dane provodi u Šenkovcu pokraj Čakovca gdje u svom voćnjaku izvršno peče rakiju viljamovku.

Narodu je već dugo svega dosta. A državi svakim danom sve više toga nedostaje.

Teatar apsurdna intenzivno se seli na cijelu narodnu pozornicu.

Politički kaktusi rabe samo bodlje. A kaktusi proizvode i cvijeće.

U sudskim presudama najteže stradavaju istina, pravda i krumpir. Svo troje se guli.

Svijet treba stalno promatrati kroz prozor, da bismo primijetili tko nam stiže pred vrata!

Uzalud neki stiskaju pesnicu, pobjeđuju oni koji upiru prst!

Svrbljivi dlanovi rijetko se rukuju sa žuljevima.

Na malo zemlje može biti samo veliko groblje.

Ni smrti se neću predati. Neka me uhvati živog.

Nakon trećeg svjetskog mira neće više biti rata.

I vegetarijanci gutaju patke.

Krijesnice se ne moraju bojati svoje sjene.

Imamo mi dovoljno mozgova. Ali su na paši.

Vjernici ljube bližnjega svoga. A preljubnici – daljnje tuđe.

Za istinu valja i robovati – do njezina izlaska na svjetlo.

DANIEL RADOČAJ (1979., Pula)

Mlada hrvatska aforistička snaga; između ostalog, njemu nije strana moderna alternativna književnost, a time i umjetnost, pa je članstvu u Društvu hrvatskih književnika i Udruzi hrvatskih aforista i humorista nadodao i pripadnost Udruzi za promicanje eksperimentalne umjetnosti, pod nazivom DADAnti, sa sjedištem u Splitu. Svojim radovima zastupljen je u četrdesetak književno-kulturoloških publikacija, aforizmima, kratkim pričama i pjesmama, za koje nerijetko dobiva i nagrade. Očekujemo od njega još brže pomicanje prema najkvalitetnijem književnom izrazu. Stariji aforisti iz UHAH-a već prepoznaju vrhunski cinizam i neobičnu dubinu, upravo sjajnu intelektualnu snagu njegove misli: „Kada bismo jačali mozak koliko jačamo pojedine mišiće, možda bismo u životu dohvatili i nešto teže od utega“. Briljantno rečeno, no ne ni s noticom asocijalne podrugljivosti, no upravo stavljanjem misli u prvo lice množine Daniel otupljuje taj, naizgled, sirovi cinizam i pretvara ga u bezazlenu humorističku samoironiju. Do sada je objavio zbirku pjesama i šest knjiga kratkih priča. Živi i stvara u Puli.

Da je ljudima umjesto Biblije tolike godine citiran Kafkin „Preobražaj“, danas bi, umjesto u Boga, vjerovali u Gregora Samsu.

Ne zavidite ljudima okićenima zlatom, to su samo nečiji rastopljeni zubi.

Hrvatski patriotizam zasniva se na dvije godine radnoga staža i tisuću eura mirovine.

Prijevara koja ljudima daje osjećaj korisnosti i zadovoljstva naziva se VOLONTERSTVO.

Želio bih samo podsjetiti domoljubno stanovništvo na stanje u hrvatskoj ekonomiji: barjaci kojima ponosno vijorite, proizvedeni su u Kini!

Kod današnjih je žena posve prirodno izgledati posve neprirodno.đ

Kažu da sam često kontradiktoran samome sebi u izjavama ili stavovima. Razumljivo, tko pametan se ne bi želio suprotstaviti tom potpunom kretenu.

Da rad oplemenjuje, plemići ne bi imali sluge.

Ako nešto pogonjeno električnim motorom možemo nazivati biciklom, onda i vibrator možemo nazivati mužem.

Proslavljeni kuhari su oni kuhari koji uspijevaju prodati trećinu obroka za trostruku cijenu punog tanjura.

Ako Bog doista ne postoji, kog' onda mi to zapravo toliko psujemo?

Rasizam – to je ono kad kupiš rasnog psa, umjesto da udomiš ponuđenog besplatnog mješanca.

Moj je brak propao kad sam posao počeo donositi kući – uhvatila me žena u krevetu s tajnicom.

Ironično, sa svoje žene najradije poželim svući ono što joj najbolje stoji.

Samo bivše ljubavi traju zauvijek.

GORAN RADOSAVLJEVIĆ (1969., Beograd)

Piše pjesme, aforizme i drame. Objavio je knjige: *Hleba i cigara*, *Taština taština* i *Pametnom dosta*. Dokazao se i kao priređivač, što se dobro može vidjeti u knjigama: *Afoteka*, *Afoteka 2*, *Osinjak* i *Jedan za sve*. U recenziji *Afoteke 2* citirane su riječi Georga Christifora Lichtenberga koji kaže: „Najfinija je satira neosporno ona u kojoj je izrugivanje povezano s tako malo pakosti i s tako mnogo uverenja da na smeh nagoni i one kojima je upućena.“ Dosljedno provodeći ovu

misao, priređivač Goran Radosavljević pokazao je svoju izvrsnost, no najizvrsniji, i kao čovjek i kao urednik, bio je kada se prihvatio uredništva elektronskog časopisa za humor i satiru ETNA, koji je donedavno uređivala, na žalost sada pokojna, vječna prva dama srpske satire Vesna Denčić. I tu Goran obavlja sjajan posao. Prije nekoliko godina dobio je uglednu međunarodnu nagradu za literaturu nazvanu po poznatom libanonskom humanistu, piscu, novinaru i promotoru kulture Najiju Naamanu. A kroz dolje navedene retke upoznat ćete ga i kao majstora kratkih aforizama (do pet riječi).

I petao nosi jaja.

Ko preživi, pričaću.

Žena je drugi čovek.

Pametnija ne popušta.

Svi znaju za tajnu večeru.

Oštar jezik niko ne zarezuje.

Topovsko meso je najjeftinije.

Razumevanje je dialog bez reči.

Kršenje tradicije je naša tradicija.

Pun sebe se ne jede.

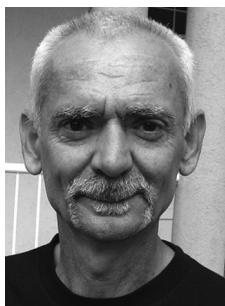
Baba je moja dedovina.

Ona stvar su dve stvari.

Balvani su se ukorenili.

Svingeri lako dođu do para.

Više vojnika, manje vojnika.

VOJA RADOVANOVIĆ (1963., Beograd)

Voja piše komedije, pripovijetke i aforizme. Aforizmi su mu objavljivani na Radio Beogradu 2 (emisije *Oblak u bermudama* i *Šta je sporno*). Radiju S (*Vojevanje*) i Radio Beogradu 1 (*Karavan*), u dnevnim listovima *Blic*, *Politika*, *Večernje novosti* i *Danas* te u enigmatskim časopisima *Enigmatika* i *Razbibriga*. Dva puta je (2001. i 2005.) za svoje pripovijetke bio nagrađivan u Književnom klubu *Scena Crnjanski*.

Njegova komedija *Tesla se vraća u Ameriku* je s uspjehom izvođena u *Art teatru*, a komedija *Dve karte za Beč*, u izvođenju omladinske grupe MEŠ iz Kruševca, bila je apsolutni pobjednik TIN festa 2009. godine, s ukupno šest osvojenih nagrada. S tom predstavom su gostovali i u beogradskom *Teatru 78*. Do sada je objavio deset knjiga, od kojih je i nekoliko zbirki aforizama. Živi i stvara na periferiji Beograda, u Belom Potoku, što nikako ne znači da djeluje na kulturnoj i umjetničkoj periferiji.

Zakopali smo ratne sekire, ostali su nam samo buzdovani.

Počinje sezona godišnjih odmora. Veruje se da će se naši političari vratiti sa mora – još crniji nego što su bili.

Sve njihove uspehe mogu nabrojati na prste...počecu od srednjeg.

Informativni razgovor je bio – boli glava.

Neki poslanici su dobili nepristojnu ponudu – da iz ubedjenja promene stranku.

Dobili smo novu vladu, a zadesile su nas i elementarne nepogode.

Svaki slučaj ima i svoju pozadinu, ali se svaka pozadina razlikuje od slučaja do slučaja.

.Ljudi se dele na one što rade i one što misle. Ja bar tako mislim.

Možda tenderi i nisu tako loša stvar – sve zavisi kako se uzme.

„Da li ste nekad davali mito?“ „Pa znate kako...u neku ruku da, u neku ruku ne.“

Vlada možda nije ispunila sva obećanja iz svog programa, ali je zato ispunila sve programe sa svojim obećanjima.

Drugi nemaju mudro rukovodstvo kao mi – njihovo je smenjivo.

Nisu iza brave jer su postavljeni po ključu. U tome je kvaka

. Gladni su izašli na ulice – nešto se kuva!

Potukli se oko toga ko je veći Srbin – i onaj veći izmlatio onog manjeg.

MARINA RAIČEVIĆ (1968., Pirot)

Njena pojava je ugodna za oko, njen izgovor engleskog jezika čudesan i za fizičke radnike koji rade na londonskom lučkom pristaništu. A da nije zakasnila s vremenom rođenja, možda bi je angažirao i čuveni režiser Elia Kazan da u kultnom filmu *Na dokovima New Yorka* ispravlja mumljavi izgovor Marlona Branda. Naravno, Marina je profesorica engleskog jezika, lucidna, autentična, logična, intuitivna, logocentrična, inovativna, iskrena, taktilna – prava *Lalilintuša*

iz Bora, kako kaže naslov njene knjige aforizama. Treba li poslije ovih riječi, nad kojima se i sam piređivač ove antologije zamislio jer su naoko u disproporciji s mišljenjem njene recenzentice da je Marina odmjerena, tiha, naizgled nesigurna u sebe, još reći gdje objavljuje i koje nagrade, gdje i kada je za svoj književno-satirički rad dobila? Ne. Samo toliko da je objavila pet knjiga od kojih su tri zbirke aforizama. Živi u Boru. Samo nastavite, Marina, svojom tihom snagom odranjati brjegove, a i izgovor engleskog jezika u modernom američkom filmu je katastrofalan, nikad se ne zna.

Partiju traća otvara najmanja figura.

Kad se rodi nova vlada, red je da se ljulja.

U svakoj raspravi sujeta je glavni sekundant.

Kad se hoće nije teško, kad se neće još je lakše.

Ako dela govore više od reči, neki su se baš naćutali.

Toliko su nas opili obećanjima da i platu vidimo duplo.

Ako je normalno lagati i krasti, nama fale nenormalni ljudi.

Nikada nećemo doživeti stotu. Stalno se vraćamo u devedesete.

Ne postoji toliko rupa na svirali na kojoj bi narod bio poslednja.

Povremeno protresite drvo prijateljstva da popadaju jabuke razdora.

Džabe zakopavanje ratnih sekira ako pamtimo mesto gde su zakopane.

Zakoni se dele na one zakopane već u startu, i na one koji će nas tek zakopati.

Ko nije čist pred sobom, ima potrebu da se pere pred drugima.

Sa službenog položaja lakše je nanišaniti privatne ciljeve.

Kada se izvadi koren kulture, dobija se kič na kvadrat.

ĐURĐICA RAMQAJ (1947., Virje)

Virje je općinsko mjesto u sjeveroistočnoj Hrvatskoj, u srcu Podravine, smješteno između rijeke Drave i bilogorskih brežuljaka. Tu je rođena naša fina i draga dama Đurđica – umirovljena anglistica, pjesnikinja, prozaistica, prevoditeljica i aforistica. Aktivna je i u turizmu pa tako ima licencu turističkog vodiča za grad Zagreb i sjever Hrvatske. Pjesnikinja je dubokih lirskih nadahnuća, a pjesme objavljuje i na kajkavskom podravskom i na književnom štokavskom govoru.

Piše i haikue. Objavila je trilogiju na kajkavskom – *Virovski spomenar*. U pripremi ima nekoliko proznih i pjesničkih knjiga. Članica je književnih udruga i društava; između ostalog, i u predsjedništvu je Udruge pisaca „August Šenoa“. Svoju poeziju prožima i mudroslovljem pa se to što nastaje može nazvati poetični aforizam ili aforistički stih, svejedno: *Čovjek je onoliko bolestan koliko ima svojih tajni* – vrlo duboko, mudro, kontemplativno. Pljesak za divnu profesoricu. A takovih misli u njezinu pismu ima podosta. Živi i stvara u Zagrebu.

Škrtac i u grobu pamti tko mu je ostao dužan.

Zašto kovanica uvijek padne na glavu, a ne razbije je?

Žena mu je zabranila gledati TV. Sada gleda susjedu.

Budućnost je poput sarme. Bolja je sutra.

Javi se ponekad, da ostanemo u konfliktu.

Budala u žurbi pije čaj vilicom.

Ne gledaj u budućnost; gledaj ispred sebe da ne padneš.

Čovjek je onoliko bolestan koliko ima svojih tajni.

Ako te volim, to ne znači da te i ne mrzim!

Sad ili nikad? Pitanje je sad, a odgovor nikad!

Mobitel je mobitelu vuk!

Voliš li miris ruže, moraš voljeti i njen trn.

Ne možeš objesiti Laž na rog Istine.

Ako mostovi spajaju ljude, što ih rastavlja?

I vukodlak mijenja dlaku, a ne samo vuk.

VOJKAN RISTIĆ (1966., Vranje)

Novinar, diplomirao je žurnalistiku na Fakultetu političkih nauka u Beogradu, radi kao stalni dopisnik dnevnog lista *Danas* s juga Srbije. Ovaj častan čovjek nikad nije kompromitirao svoj intelektualni i umjetnički habitus, pa čak ni pod cijenu ostavke u književnim društvima, naglašujući kako su umjetnici moralna vertikala koja ne bi smjela biti ničija „penzionerska tezga“. U petnaest knjiga koje je objavio spadaju: romani, zbirke kratkih priča, zbirke aforizama, zapisi.

Aforizme je objavljivao na Radio Beogradu te u *Studentu*, *Srpskoj reči*, *Borbi*, *Našoj Borbi* i *Ježu*. Osim svojih četiriju knjiga aforizama, objavio je i jednu zbirku aforizama s još trojicom autora te jedan zbornik aforizama s grupom autora. Njegov prvi roman *Engleski izdavač* bio je u najužem izboru za nagradu *Dragiša Kašiković*, a on je, također, nominiran za proznu nagradu *Stevan Sremac*. Nagrađivan je i kao novinar. Želimo Vojkanu da se „zaustavi vlak“ u Vladičinu Hanu i njemu donese još poneko zasluženno priznanje.

Evropa je stara kurva, ali ni mi nismo nevini.

Sa dna smo krenuli u novu dubinu.

Kada kola krenu nizbrdo volovi su na vrhu.

Naša mržnja bila je nevinna. Zato je i toliko krvava.

Domanovićev vođa bio je slep. Naš slučaj je komplikovaniji.

Gledali smo se preko nišana – bilo je to dovoljno za početak slepila.

Srpska se truba sa Kosova čuje na plejbek iz Beograda.

Narod sa kojim se previše igrate uvek pukne kao zvečka.

Čipovali smo narod da ne izgubi vođu.

Teško je zasmejati gospodara dok on to ne naredi glumcima.

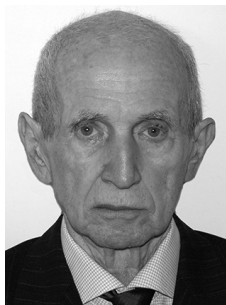
On je čovek velikog kalibra: ubija nam svaku nadu.

Iz braka Srba i Hrvata rodila se mržnja. Evropa sada voli porno-grafsku ljubav.

Kakav napredak: Titanik je potonuo za dva sata, a mi ne možemo ni posle deset godina.

Operaciju srca platio sam u kešu. Lekar nije imao aparat za elektronsko plaćanje.

Posle vaški zavladaše su gnjide.

RADOVAN RISTOVIĆ (1943., Mionica)

Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, radni odnos zasnovao u Trgovinskom školskom centru kao profesor, dva desetljeća svoga radnoga vijeka proveo u Lutriji Srbije. Umirovljen je 2003. godine. Ulaskom u osmo desetljeće svoga života ostavlja šah u kojemu je stekao titulu majstorskoga kandidata te bio omladinski prvak Beograda, a imao je i status igrača Prve lige Jugoslavije. Od tog trenutka postaje potpuno predan aforistici. Možda je negdje čuo ili vidio izjavu

Bobbyja Fischera koji je rekao da humor služi samo tome da uljepša crte čovjekova lica, no, kako god, satira je tim njegovim potezom mnogo dobila, a nek' šahovski sekundanti razmišljaju o tome koliko je tim njegovim potezom šah izgubio. Nama je jasno. Valjda u inat toj Fischerovoj izjavi, objavio je knjigu aforizama pod naslovom *Zabranjeno smejanje*, a sjećajući se prelijepe prirode kolubarskog kraja kad je kao mali tek učio raspored figura na šahovskoj tabli, objavio je knjigu priča *Mionica mog detinjstva*. Aforizme objavljuje u tiskanim i elektronskim medijima, sudjeluje na manifestacijama humora i satire. Živi u Beogradu.

Na fudbalskim utakmicama vlada red. Prvo istrčavaju sudije i igrači, a zatim utrčavaju gledaoci.

Što je život kraći večnost je duža.

Šta je unosnije: Ne skidati se sa televizije, ili se skidati na televiziji?

Žene su ostvarile rodnu ravnopravnost. A papučici?

Zakon je stupio na snagu. A primjenjivaće se na silu.

Gledajte me dok pričam. Zbog malog fonda reči koristim ruke.

Uskršnji post traje sedam nedelja. Penzionerima produžen na neodređeno vreme.

Gradski vazduh je otrovan, pa često provetravam prostorije.

Država je sve dovela u red. Nekad duži nekad kraći.

Potrošačka korpa, socijalna korpa, korpa!

Vlast obećava da će sa lopovima ići do kraja.

Bolje se smeјati na svoj račun, nego plakati nad svojim računom.

U ponudi ruralnog turizma imamo prazna staračka i Potemkino-va sela.

Nisam održao reč, a govor jesam.

Jedina služba koja mi ne gine je za pokoj duši.

JOVAN RUKAVINA (1959., Šabac)

Jovan je studirao ekonomiju, a po zanimanju je novinar i pisac. Objavio je dvadeset i pet samostalnih knjiga – romana, priča, poezije, zastupljen je u zajedničkim humorističkim zbirkama, bio je suradnik Radio Beograda 2 i popularne emisije *Tup-tup* Milovana Ilića Minimaksa, preveden je na strane jezike. No, ostavimo načas faktografiju po strani. Razmotrimo djelo ovog čovjeka s neke druge, vrijednosne, a pomalo i privatne strane. Tu će nam kao usporedni primjer do-

bro poslužiti čuveni francuski nobelovac Jean-Paul Sartre. On je u svom književno-filozofskom životu želio sagraditi katedralu od riječi. I, mnogi barem tako misle, uspio je u tome. No, on je bio čovjek ponikao u velikoj kulturi i imao veliki pogon iza sebe. A književna provincijska projekcija jedne male sredine, kao što je šabačka, dala je jednog drugog „katedralista“, na žalost prešućena i zaobiđena, koji je „stvorio jednu svoju katedralu leksema, jednu čudnu i zadržljivu enciklopediju poezije i proze“. To je Jovan Rukavina. „Njegove knjige su sveznadari, leksikoni prepuni pojmova, imena, priča, mudrosti njegove i tuđe.“ Izvrstan je andrićolog, možda i ponajbolji, barem što se tiče širine poznavanja njegova djela i života.

Bolje imati mečku 300 SL pred kućom, nego da ti zaigra mečka pred kućom!

Na ivici smo jer je malo njih u marici.

Inspiranje mozga zlata vredi.

Preko svojih računa vode računa o nama.

Tragedije genija su komedije za narod.

Julija je najčešće u „Alfa Romeu“!

Mnogi su danas samo-živi!

Mi smo stari narod, zato smo u krizi. Ne možemo više nikoga da zadovoljimo, čak i kada nas siluju!

I bajke se menjaju. Ali Baba ima više od četrdeset razbojnika!

--Nisam mu dala (piscu), jer bi od toga posle bila – priča!

Osnovni problem života je rešenje problema smrti.

Samo stoka kolje ljude!

Iz zemlje svi odoše. U zemlju je još više otišlo.

Preko grane odlaze oni koji neće da žive na grani i jedu banane.

Naš život je bajka, i to krvava!

MILAN RUPČIĆ (1948., Vrbovljani, Okučani)

Vrbovljani u općini Okučani, u Slavoniji, mjesto Milanova rođenja, mjesto je koje, poput svih malih ruralnih naselja u Hrvatskoj koja nemaju osobitu gospodarsku perspektivu, na žalost, pomalo gasne jer ljudi svoju budućnost traže na drugim odredištima, pa i u inozemstvu. No, nije ovih nekoliko redaka životopisa o Milanu mjesto da o tome govorimo, premda žaljenje i sjeta, pa i kritika, kao neizbježne sjene, prate većinu aforizama u ovoj knjizi pa ih tako ima i u Milanovim.

Milan je djetinjstvo i mladost proveo u ličkoj Rastoci kod Smiljana, odvojen od roditelja, upravo zbog onog početnog razloga – egzodusa i „šetanja“ na relaciji Lika – Slavonija – Lika. A jaruge uz svaku životnu trasu su prepune ruža – bodlji i uvelih latica emocija koje se moraju od sebe otrgnuti jer se inače ne stiže nikamo. Milana je sve to očvrsnulo, pače, usmjerilo ga na pravi duhovni put, diplomirao je organizaciju rada i politologiju, a sve svoje katarze pretvorio u umjetnost – poeziju, prozu, pripovijetke, aforizme, haikue, bečarce. Objavio je desetak knjiga iz tih književnih žanrova. Živi i stvara u Zagrebu.

Mobitel i magarac znaju više.

Često je nastupao za govornicom – u duhu nijemog filma.

Igrao se vatrom pa ispekao zanat.

Teže je razumjeti sebe nego svemir.

Toliko se razmahao idejama da su mu morali ruke vezati na leđa.

Aforist čuje kako korov raste.

Magla ima kupaca i kad je besparica.

Aforisti, gruba su desetljeća! Ne gubite niti sekunde.

Pastiri sve deblji, stado sve mršavije.

I ćorav političar nađe zrno. U silosu robnih rezervi.

Biti svoj na svome, kako to daleko zvuči.

Rođen pod sretnom zvijezdom ne treba kompas.

Nekada je dobro ako zakasniš. Još bolje i ako ne dođeš.

Aforisti, vrijeme je; nije aorist.

Posao s maglom ne traži ulaganja.

JOSIP SALAJSTER (1978., Bjelovar)

Ovaj čovjek u naponu snage diplomirani je teolog. Oženjen je i otac je troje djece. Ove obiteljske podatke u pravilu ne stavljamo u ove kratke životopise, to je ipak intimni život svakoga čovjeka – činjenica manje ili više bitna ili nebitna za nečije umjetničko stvaralaštvo, međutim u Josipovu slučaju važan je kontekst. Prije nekoliko godina objavio je roman *Zapadno od pakla* – „autobiografsku knjigu u kojoj kroz prizmu sjećanja opisuje konfuziju i kaos u kojima je godinama živio, sve do trenutka kada je napustio uspjelu glumačku karijeru i posvetio se duhovnom životu“. Pa, između ostaloga, i pisanju – sažimanju filozofskih, ili bilo kojih drugih, misli u formu aforizama, koji su, opet, jedan drugi kontekst. Zar ta najuzvišenija a najnepriznatija književna forma nije i pravo duhovno utočište kada čovjek shvati svoju nemoć, kad se uvjeri da je atom, da je čestica u ekspanziji zlih svemirskih sila, ali i neopozivo postane svjestan da i jedna žigica upaljena u beskrajnoj tami već narušuje tu neshvatljivu, golemu tamu, ta crna zvijezda koja se ugibaju, koja će se uvijek ugibati pred Gutenbergovom galaksijom. Josip piše još i poeziju, a živi i stvara u Virovitici.

Od kad smo ozakonili bezakonje više nemamo neprijatelja – niti prijatelja!

Nadamo se tunelu na kraju ovog svjetla.

Od kad nosi najskuplje satove nema ni minutu vremena.

Inflacija pokreće peristaltiku.

Radio emisija: „Želje i proklinjanja“.

Vrh svijeta je rupa bez dna.

Sveti Ambrozije – zaštitnik alergičnih.

Jedni me krive, drugi me ravnaju.

Dobrom aforizmu i na karminama čuvaju mjesto.

Tražio se sve dok se nije izgubio.

Hrvati su toliko nezainteresirani za natalitet da i od afričke šljive peku rakiju.

Ura po ura – urna.

Povijest svijeta je kula od kleveta.

Oštrica noža najjači je vjetar u leđa.

Nekada su oni koji su pobirali vrhnje znali kako krava izgleda.

ZORAN SALAMUNOVIĆ (1954., Split)

Ako izbacimo njegovo osobenjaštvo, ostat će nam njegova originalnost; ako izbacimo njegovu originalnost, ostat će nam njegova pragmatičnost; stoga ne izbacujemo ništa, nek' ostane kakav jest ako nije onakvim kakvim ga mi zamišljamo dok sjedimo na njegovoj terasi u Postirama, s koje zaobalje od Trogira do Omiša imamo kao na dlanu, i munje paraju nebo kao što marna krojačica para prljavu tkaninu, a brodovi, u toj vizuri, postaju uspaničeni brodići, a brodići nevidljive sive točkice u daljini. Daljina? E, tu nas je čekao. Iz te boguneznane daljine su i dolazile njegove razučene i razluđene misli pa ih je sjeckao, solio, marinirao, a mi, razmišljajući o tom njegovu selektiranju koje sliči na skupljanje masnih mrvica koje su s Dionizova stola skliznule ravno na njegovu neboglednu terasu, postajemo još gladniji jela koje nam priprema negdje u utrobi svoga stana, posvema gladniji pametnih misli koje ni on ni mi danas nećemo dohvatiti, ali tko haje za to?! Past će i noć, zakunjat će i Dioniz, a misli će kradom i fluidnom kredom u Zoranov noteščić. Objavio je pet zbirki aforizama, ma on je aforist za pet! Živi ili ne živi druge (nebitno), ne osamljući sebe sobom (prebitno) u Postirama na otoku Braču.

Pije rano izjutra – da preduhitri žeđ.

Za razliku od prazne vreće, prazni ljudi stoje.

U raju je lijepo, ali je u paklu sauna besplatna.

Oporba je jalova, a vladajući neplodni.

Čime bi se Hrvati bavili da nema politike?

Tko ne „izgori“ u Splitu, neće ni u paklu.

Teži samo dvadeset jedan gram, ali je treba imati.

VeneCIA.

Ako postoje lake žene, tada su muškarci prelagani.

Padobranci nisu normalni. Skaču iz ispravnog aviona.

Otvoren sam ti kao knjiga, ali nemoj mi reći kako ću završiti.

Eros onoga svijeta.

Da bombe valjaju, ne bi ih bacali.

Juda je izdao Isusa, Quisling narod, ja knjigu.

Jesam spor, ali ipak me trebate uhvatiti.

SLOBODAN SIMIĆ (1963., Užice)

Po profesiji psihijatar, po vokaciji satiričar, aforist, pripovjedač, pjesnik, dramatičar. Čovjek erskoga šarma. Da je rođen u norveškom Haugesundu na Sjevernom moru (pročitismo u novinama da tamo vlada potraga za kvalitetnim liječnicima) i da tamo živi, vjerojatno bi bio samo pjesnik i psihijatar, po svoj prilici izvrstan u oba zanimanja, ali nepoznat već u susjednoj općini Karmoy. Ovako za „Domanovića naših dana“ zna cio Balkan, pa, bogami, i mnogo šire ozemlje, jer Slobodan

je uistinu velik aforist. I velik čovjek, nadasve. A to što svi skupa ovdje živimo u vremenu moralne i svake druge erozije, za umjetnost (satiru pogotovo) je svakako sreća, možda sladogorka, možda bezokusna, ali svakako sreća. Jedan veliki pjesnik je rekao da se najljepši biseri nalaze u školjkama koje su zakopane duboko u mulju na dnu rijeka i nitko ih nikad neće ugledati. No, i školjke imaju uši, a ove naše balkanske rijeke nisu ostale imune na strašnu ratnu kakofoniju koja stoljećima tutnji njihovim obalama... Jedna školjka je u strahu malčice otvorila svoja nazubljena usta i biser je izmigoljio van. I o svoj bijedi uokolo sebe počeo govoriti, malo, al' biserno – upravo aforistički. A onda je zapuhao snažan vjetar i odnio ga visoko gore među vrhove Ujevićevih *Visokih jablanova* da ga se barem nebo nagleda kad smo mi okretali glavu od njega jer nam je toplije u onom mulju među kojima ima dosta satiričkih znaca koja uzgonsku energiju tog bisera nikad neće steći. Simić je objavio dvadeset knjiga, dobio najcjenjenije domaće i strane nagrade (dva puta *Domanović*), ima ga u brojnim antologijama, preveden je na mnoge svjetske jezike. Trenutačno je predsjednik *Beogradskog aforističarskog kruga*. Živi i radi u Beogradu.

Decu nam donose rode, a odnose međunarodni avioni.

Otkad sam se zaljubio u sebe, najzad imam stabilnu vezu.

Narod neće moći mirno da spava, dok se ne probudi.

Završio sam privatni fakultet.

Za akademskih petnaest minuta.

Pomračeni umovi najviše vole svetla reflektora.

Ko ima dijagnozu lako stekne i sve ostalo.

Bolje je biti član stranke nego član biblioteke. Što god da uzmeš, ne moraš da vratiš.

Demokratiju nemamo. Hoćete li nešto sa roštilja?

Sa nama ne možete da zalutate. Mi nigde ne idemo.

Umirete? A imate li zakazano?

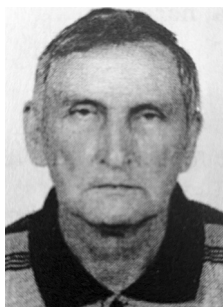
Ne bi bila potrebna tajna večera. Kod nas bi Hrista izdali još na doručku.

Otkad sam počeo da pričam sam sa sobom, shvatio sam zašto neće niko drugi.

U mojoj kući ja sam jedini pisac. Ali čitaoce ima samo strujomer!

Zdravlje nema cenu, pa doktori moraju sami da je odredjuju.

Nada nam uopšte nije umrla. Eno je dole, na psihijatriji.

JOSIP SIROVEC (1941., Mala Subotica, Koprivnica)

Mala Subotica je mjesto od nekoliko tisuća stanovnika, nalazi se u najsjevernijem dijelu Hrvatske, u Međimurju. Područje Međimurja je bilo nastanjeno još u najranijim vremenima ljudske civilizacije. Kameni poklopac antičke urne pronađen blizu tog mjesta govori da su tu ljudska naselja postojala jako rano. Pred arheolozima tek stoje iskapanja jer je malosubotička općina skromno arheološki istražena. Josip je cijeli

svoj radni vijek proveo uz željeznički kolosijek. Aforistikom se bavi iz hobija već nekoliko desetljeća, objavio je nekoliko tisuća aforizama i epigrama u novinama i časopisima u Hrvatskoj i u inozemstvu te na zagrebačkom i sarajevskom radiju. Tiskane su mu četiri zbirke aforizama: *Kako se kalila rđa – Knjiga o džungli na rodnoj grudi* (2001.), *Na Divljem Zapadu ništa novo* (2003.), *Kad magarci utihnu* (2005.) i *Anus anum lavat* (2011.). Prilikom slaganja ove knjige saznali smo da je Josip prošao bolnički tretman i operaciju pa mu ovim putem želimo što skorije ozdravljenje. Živi u Koprivnici.

Probuđenu svijest nije preporučljivo pitati što je sanjala.

Zalutali su jer su im sva vrata bila širom otvorena.

Oni koji mi piju krv, reklamiraju me svugdje kao dobrovoljnog davaoca.

Što je čovjek zreliji, teže ga je ubrati.

Dok se žandari i lopovi igraju skrivača, narodu se preporučuje: „Čovječe, ne ljuti se!“

U gužvi ne otpadaju samo gumbi, već i odličja.

Poslije mućkanja u banci, članovi nadzornog odbora prešli su na koktel.

Kandidati za poslanike su istaknuti. Čeka se samo da se birači nataknu.

Bio je naš princ sve dok ga nismo doveli u Banske dvore. Otada smo dvorske lude.

I samar je sastavni dio narodne nošnje.

Lajao sam na karavanu i sada se osjećam kao prebijeni pas.

Naš narod je oduvijek imao velike učitelje i male učionice.

U budžetskoj jazbini svaka je zvjerka krupna.

Usijana glava je krematorij za mozak.

Kažiprst ima dvostruku funkciju: Pokazuje cilj i povlači okidač.

MIROSLAV SREDANOVIĆ (1936., Lastva, Trebinje, BiH)

Kada čovjek, koji je u trećoj dobi, ima dostojanstveno držanje i malo govori, lako vam je pretpostaviti čime se u životu bavio – pa naravno, diplomacijom ove ili one vrste, a gospodin Miroslav uistinu se bavio diplomacijom one vrste – visokom, državnom, što znači da će i u ovim svojim poznim godinama jako paziti da one dvije značajke diplomata od formata budu uvijek prisutne, još i dodatno ojačane odmjerenošću koja kod

ljudi takva soja nikada ne stari. Veliki srpski književnik, na žalost već godinu dana pokojni, Milovan Vitezović, u predgovoru jedne od Sredanovićevih knjiga rekao je: „Vreme je ubistveno. I ne samo da nas sve pogađa, već nas i sve raznosi. Vreme se ubilo i za satiru. I Miroslav Sredanović to obilato koristi. Kao kaktus, pustio je koren u našu pustinju i razbodljao se.” Miroslav Sredanović je objavio deset knjiga aforizama, preveden je na mnoge jezike, a za svoj satirički rad nagrađivan je vrijednim nagradama. Živi u Beogradu.

Balkanske zemlje su brdovite. Saradnja im se odvija na visokom nivou.

Od lošeg može postati bolji čovek. Dobar čovek je nepopravljiv.

Siromašni se u trgovini ponašaju kao u muzeju. Gledaju a ništa ne diraju.

Zahvaljujući izbeglicama, povećao se broj stranih noćenja. Pod vedrim nebom.

Kriminalci nisu jači od države. Nisu joj čak ni dorasli.

Političari ne menjaju olako svoje mišljenje. Čak su im i fiks ideje stalne.

Kukavice zveckaju oružjem. Hrabri – svojim okovima.

U diktaturi su životinje izjednačene sa ljudima. U diktaturi ne sme ni muva da se čuje.

Ljudi se mogu lako osloboditi položaja satelita. Dovoljno je da prestanu da se vrte oko Sunca.

Narod uzalud glasa. Ne uspeva da sebe svrgne s vlasti.

Ljudi se nisu zarazili na protestima. Protesti su bili sterilni.

Srbija je imala vidovite ljude. Slepe guslare.

Neke zemlje nemaju more. Kod njih narod talasa.

Sprečeno je globalno zagrevanje. Velike sile su rasplamsale hladni rat.

Policija je jurila demonstrante na konjima. Narod je morao da beži pred tim životinjama.

MILKO STOJKOVIĆ (1959., Preslap, Crna Trava)

Preslap, Milkovo rodno mjesto u Jablaničkom okrugu, selo je koje se voli „slikavati“. Predivna priroda s potocima i rijekom, sjajna arhitektura, imućne obitelji koje žive u njemu (istina, nema ih mnogo), ne mogu biti ništa drugo nego najpovoljnije mjesto za nicanje sjajne kulture. Sve to govori u Milkov prilog pa nije ni čudo što je dobio priznanje općine Crna Trava za njegovanje kulturnog naslijeđa u crnotravskom kraju.

Dobitnik je i priznanja *Ranka Randelović* na *Preobraženjskom pojanju* u Nišu za doprinos u njegovanju dijalekta i narodnog govora. Piše pjesme, priče, satiru, bilježi narodne umotvorine. Objavio je deset knjiga: *Uterivanje demokratije*, *Ja o tebi, jao meni*, *Mastilo i cigla*, *Guraj*, *Sizife, guraj*, *Zavičajna uzglavka*, *Ljuljajući bezobrazluk*, *Misli na razdeljak*, *Brazda*, *Ne gasi mi videlce* i *Arlauk*. Prevođen je na brojne jezike, zastupljen u antologijama, višestruko nagrađivan. Živi u Smederevskoj Palanci.

Ja o tebi, jao meni!

Koga nose na rukama, taj ne stoji na čvrstim nogama.

Idi, izađi nam u susret.

Zločin je savršen kada je i žrtva zadovoljna.

Uhvaćen sam na delu. Obijao sam pragove.

Nas su budale naučile pameti.

Hleb i so. Nepotrebno precrtati.

Naši optimisti su razlog više za pesimizam.

Šta se dereš, ja razumem i ako me samo ošamariš.

Čuje se glas razuma. Narušava mir.

Evo krivice! Dajte čoveka!

Kucnimo čase!

Probudite se, pevaju vam uspavanku.

Odnosi su se ohladili do usijanja.

Neprijatelji služe da nam kažu šta nam misle prijatelji.

EMIL STRNIŠA (1953., Split)

Idemo kod njega sve obrnuto jer, zaboga, izgubio se, „pustio je crtu“ – eno su ga vidjeli za putu za Tursku, pa Iran, BožE – mili, nećete valjda krokodile u brazilskim prašumama portretirati? Zašto ne? „Koja je razlika između amazonskog i dalmatinskog blata (korčulanskog), nagrada je nagrada, a kad te stranac prepoznaje, onda to ima dvostruku, zapravo, trostruku vrijednost jer ovdje te uopće ne moraju prepoznati dok „tehnologiziraš“ u solinskoj cementnoj prašini i crtaš izvanserijske karikature u Dalmacijacementovu listu.“ „Da, Emile“, uporni smo i mi, „sve je to splet unesrećenih okolnosti: rođeni ste pokraj starog Hajdukova placa (igrališta), u krvi vam je, od malena, bila karikatura. Netom ste krenuli u osnovnu školu, Hajdukova igra je postala karikatura od igre pa kad je Hajduk počeo ispadati iz lige neki u Hrvatskoj su se počeli „zvonko“ smijati, a vi počinjete razmišljati o tome da se vaš karikaturistički alter ego zove baš – Zvonko!“ No, dobro, šalu na stranu – ovostranu ili onostranu, Emil je vrstan karikaturist, priredio je više samostalnih i sudjelovao na brojnim skupnim izložbama, gostovao je na mnogim festivalima i dobio vrijedne nagrade. Emil je i odličan aforist, zbog čega i jest ovdje, on na najduhovitiji i najduhovniji način spaja sliku i riječ, a to baš i nije lako, no Emilu, zasad, sjajno ide. Kao i Hajduku, uostalom.

Otkad su mi prerezali pupčanu vrpцу nisam se pošteno najeo.

Više ni gladan gladnom ne vjeruje.

To što imaš petlju znači samo da si na pogrješnoj strani konopca.

Nemoj da te previše ima. Tako se nudiš kao meta onima koji bi da te nema.

Volite oblake? Nije ni čudo, vaši grijesi imaju dugačke sjenke.

Saznanje da vas voli nekoliko milijardi ljudi budi gorku spoznaju – a što je s ostalima?

Ako niste u stanju taj ugljik u grafitu pretvoriti u dijamante na papiru, okanite se olovke.

Duža su dva metra do motike nego dva kilometra do žlice.

Ministar vanjskih poslova treba biti toliko glazbeno obrazovan da na svaku diplomatsku notu može odgovoriti cijelom kompozicijom.

Pripazite na one koji se oslanjaju na vas, to je prvi korak kako bi vas zajahali.

Kaže ministar policije da će kriminalu stati na kraj. A kako bi bilo da mu stane na – početak.

Tko tebe kamenom – taj očito nema oružni list.

Za razliku od drugih, seksualna revolucija nije pojela svoju djecu, ali je mnogima zatajila njihov pravi identitet.

Vaš seksualni život najbolje pozna ručka vašeg frižidera.

Pa što ako sam nepismen, bar ne prepisujem.

TOMISLAV SUPEK (1939., Ilok)

Ekonomist, filozof, obrazovno izbrušen na london-skom Pitman Collegeu, bard hrvatske aforistike, i u devetom desetljeću svoga života britko i lucidno, duboko i koncizno bilježi hrvatsku društvenu zbilju kao savršenu podlogu za procvat raskošna aforističkog cvijeća. Dugogodišnji uspjeti privrednik u predčasnem (u najširem smislu te riječi, a ne samo političkom) hrvatskom vremenu, no i građanin pravednik u paraboli tako dodijeljenog nam vremena, uvijek je ostajao dosljedan – mijene ga nisu prisilile na kameleonštinu, nepravde se nisu čahurile u njegovoj kralježnici. Dokazao je da su relacije od čovjeka do umjetnika jednako svete, tek možda malo manje bolne nego što su relacije unatrag, ali sad od Umjetnika do Čovjeka, jer čovjek stupa u taj umjetnički kozmopolis s nadom da može nešto zbiljsko ljudsko promijeniti, unaprijed, anticipativno, posvećen na oltaru Ljepote jer promijeniti neće ništa unatoč naporima sizifovskim i suzama prometejskim. Tomislav – „hrvatsko zanovijetalo“ (parafraza naslova šest njegovih zbirki aforizama), upravo iz gore navedenih razloga nikada nije viđen da rukom odmahuje na bilo što; kad ga vidite ponosita i dostojanstvena držanja, u elegantnom odijelu, uvijek mladiće energije, i vašim rukama će biti neugodno. Kozer, humorist, epigramist, aforist, dobio je mnoge vrijedne domaće i međunarodne nagrade za svoje knjige i ukupno stvaralaštvo, rado je i često objavljivan i prevoden. Živi u Zagrebu.

U blatu sam do vrata i ne bunim se. To je moja zemlja.

Nismo mi izmislili PTSP. Već je i Hamlet glumio ludilo.

Predlažem predsjedniku Republike Hrvatske da za neke visoke dužnosnike uvede novo odlikovanje – kneza Drpimira.

Premijer ljut na opoziciju, kaže: „Lažu narod.“ To je samo njegovo pravo.

Učim engleski. Ne želim biti nepismen u svojoj zemlji.

Već trideset godina imamo recept za bolju Hrvatsku. No, ne po-
dižemo lijek.

Uzalud je vrag došao po svoje. Sve je pod hipotekom.

U prošlom sustavu satiričari su bili puno nestašniji. Bilo ih je
svugdje: u Lepoglavi, Staroj Gradiški...

Bejzbol smo prihvatili polovično. Samo palice.

Nije odgovorio je li nešto trulo u državi... uz obrazloženje da je
to u nadležnosti samog Shakespearea.

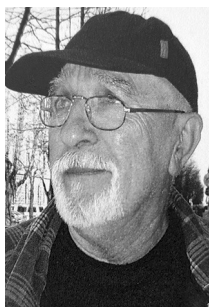
Lopovi su skromni ljudi. Šute i krađu.

Kažu da trebamo više raditi. Mi ne nasjedamo toj jeftinoj pro-
pagandi.

Jako sam se razočarao u naše ljude. Sve im je dostupno, a oni se
bave samo preživljavanjem.

U Europu se probila istina o Hrvatima. Neinformiranost je bila
prihvatljivija.

S ovako malim mirovinama umirovljenici se mogu hraniti jedi-
no u restoranu Hrvatskoga sabora.

MATE SUŠAC (1938., Čitluk, BiH)

Čitluk je gradić koji se od pedesetih godina prošloga stoljeća razvija kao administrativno središte Brotnja – visoravni u jugozapadnoj Hercegovini koja se prvi put spominje u pisanim dokumentima Dubrovačke republike u četrnaestom stoljeću. Vinova loza i duhan su poljoprivredne kulture s kojima su u tom kraju generacije odrastale i od njih živjele. Razvoju tih kultura svakako pogoduje blaga mediteranska klima pa tako danas u Čitluku možete uživati u kapljicama vrhun-

skog i kvalitetnog vina dobivena od autohtonih sorti vinove loze. Nekoliko kilometara južnije od grada nalazi se Međugorje – mjesto molitve i pomirenja kojem hodočaste vjernici iz cijeloga svijeta. Mate je na Filozofskom fakultetu u Zadru diplomirao hrvatski i ruski jezik s pripadajućim književnostima. Bio je profesor hrvatskog jezika u srednjim školama u Zadru. Objavio je devet knjiga poezije i proze (roman i pripovijetke) te zbirku aforizama *Život taj humorni*. Živi u Sessvetskim Selima pokraj Zagreba. Nije mana posuđivati tuđu pamet. Mana je odreći se vlastite.

Smijeh je skup. Stoga se dobro razvodnjen prodaje na kapaljku.

Ljigavca ćeš otresti samo s vlastitom kožom.

Odlazim iz većine, jer nas je u manjini više.

Čim čuje riječ kultura, odmah se hvata za rupu u proračunu.

Novine bi se prodavale bolje i brže samo da im je papir barem malo – higijenski.

Vajnom našem susjedu krepala kobila. On svejedno još čuča na sedlu i mamuza.

Kad našem medu žlica upadne u med, on na bezbrižni zimski san odmah žuri u Švicarsku.

Očajno je gledati kako mušičavi magarci vuku dragocjenu staklariju.

Umjesto obećanog kukurikanja, Hrvatskom se prolama kvocanje.

Da sam se još malo savio, glava bi mi završila u pijesku.

Neće u povijest književnosti kao dubok, ali će u Guinnessovu knjigu kao plitak.

Opaka vrsta zločinaca je ona koja ubija nevine. Još opakija je ona koja na slamku pije krv nevinih.

Brončani su najprije bili – glineni.

Rado se pokazuju samo nakaze.

JELENA ŠIPEC (1959., Osijek)

Odletjela je ova krasna, vrlo dama, rodnom Osječanka, „na krilima ljubavi“ (naslov njene pjesničke zbirke) u daleku Australiju koja danas, pokraj toliko tehnoloških novina koje su svijet učinile zaista malim, više i nije toliko daleka. Dokaz te ljudske, umjetničke i svake druge blizine su i tri zbornika *Udruge hrvatskih aforista i humorista*, u kojima je Jelena stalno prisutna te njeno članstvo u istoj, pa onda onu staru izreku: „Daleko od očiju, daleko od srca“, možemo arhivirati

kao potpuno zastarjelu i neadekvatnu današnjem propulzivnom svijetu, a s tim se, zasigurno, slaže i Jelena jer nedvojbeno aforistički konstatira: „Naj-snažniji dodir dopire iz dubine oka“, a tom oku su interkontinentalne relacije razmak centimetara na školskoj redalici. Nije ovo poziv mladim ili nešto starijim Hrvatima, osobito ne mladim hrvatskim aforistima, kojih, i s Australijom i bez nje, ionako nema previše, da se razmire po okolnim kontinentima jer, navodno, ovom škrtom zemljom hoda samo njihova sjena. Jelena i za takve ima jedan divan aforizam: „Bijeg od sebe je bijeg od svoje sjene“. Još čekamo njenu prvu aforističku zbirku kojoj je već poznat i naslov (*Most iznad daljine*), a kada bude tiskana, bit će to uistinu interkontinentalni umjetnički događaj prvoga reda. Radi kao farmaceutkinja u Brisbaneu.

Skromnost je vrlina dok je nisi svjestan.

Ljudsko ponašanje prolazi, majmunsko proviruje.

Paradiraju različiti, zatim isti, pa pomiješani.

Ne dotiči moje bore, to je dugogodišnja zbirka.

Ono što ne poznaješ, ima rogove.

Uhvati svoj ritam, tuđi korak peče tabane.

Umješnost je prenijeti misli pogledom.

Skloni oružje, najžešće bitke su iznutra.

Kako ćeš ostaviti trag ako slijediš slonove?

I golub nas obraduje, ako ga pravilno pustimo.

Neprestano kasnimo, a prije vremena umiremo.

Kad godine kraljuju, uzbuđenja posrću.

Uzvišeni su uvijek maleni.

Ako je čovjek čovjeku vuk, onda je vuk vuka prodao.

Korona ili ne, poželjna je distanca za neotesane.

VITOMIR TEOFILOVIĆ (1943., Vrčin)

Ovaj premudri čovjek svoj ljudski i umjetnički habitus smjestit će u tri šture naznake: književnik, filozof i novinar. Priređivač ove antologije, u vrlo teškoj misiji da o uvrštenim autorima u pet-šest rečenica kaže nešto suvislo i zanimljivo, a da to barem iskricom, barem slovom nekog aforizma bude i nešto što se zove psihološki kroki, tumačio je mračnim i nejasnim duhovnim predjelima, psihosociološkim portretima, ranjavao se i krvario na opasnom antropološkom stijenju, no, ipak,

nekako izmicao. Ipak, kod ovog čovjeka je, u alegorijskom smislu, lipsao definitivno. Koje su to smrtonosne književno-dionizijske rane koje je sam sebi zadao? Pa, pročitao je tek nekoliko pogovora koje je Vita – vrhunski književni teoretičar, pridodao knjigama raznih žanrova, a onda zastao kod, ma ne ni misli ni rečenica, već nekoliko novoiskovanih njegovih riječi. Kao da je s vrha Akropole bog Dioniz osobno hitnuo koplje u njegovo srce! Skidamo kapu, Vito, za te kovanice neokovanih misli! One su to drvo spoznaje u misaonom labirintu koje otvara pogled na božanske predjele svijesti i savjesti što antropomorfno namiguju pokazujući najsigurniji i najkraći put k izlazu. No, vratimo se nuždi one suvislosti: Teofilović je objavio brojne knjige: aforizama, antologija, eseja, zbirku pjesama, monografiju, preveden je na mnoge svjetske jezike, a o nagradama koje je dobio (višeput *Domanović*) trebalo bi još ovoliko teksta. Priredio je više od tisuću književnih večeri. Dug život vam, Vito, želimo, i nastavite, iz vrčinskog mira i zelenila našu književnost o n e o b i č a v a t i, vi ste vrijedni toga.

Država, to sam i ja.

Režim. Reži, režimo, režite.

Trojanski konji jašu se iznutra.

Mi napredujemo u načelu, a druge države samo u pojedinostima.

Sizif je večan, a i sa kamenom dobro stojimo.

Gruba je laž da sve više zaostajemo za svetom. Mi tim putem i ne idemo!

Pet vekova smo živeli bez Kosova. Više ne možemo!

Uvek sam bio za promene. Kad god se promenila vlast, i ja sam.

Žao mi je ostalog sveta. Nikad neće biti kao mi!

Evolucija vođe: sa mnom, za mnom, poda mnom!

Ako ovo ne pređe u Treći svetski rat, propali smo!

Verovao sam u Boga, pa u komuniste, pa opet u Boga. Tripot Bog pomaže.

Ja imam imidž intelektualca, a komšija samo kuću, kola, vilu, bazen...

Više ne pritežem kaiš. Pojeo sam ga.

Mi se o podmlatku staramo kao niko. Deca su nam već odavno prirodna retkost!

ANTE TIČIĆ (1944., Poveljana, Pag)

Naziv rodnog mjesta Ante Tičića dolazi od rimskog imena Paulus, pa preko talijanskog Pauliniana sve do današnjeg hrvatskog naziva. Da se život tu odvijao još u prapovijesno vrijeme, dokaz je pronađeni arheološki artefakt – kamena sjekira koja datira iz brončano-kamenog doba (eneolitika). Liburni i Rimljani su također tu ostavili trag svoga boravka. Hrvati relativno rano naseljuju ovo područje čemu su dokazi nekoliko pronađenih srednjevjekovnih groblja. Ante je Višu po-

ljoprivrednu školu završio u Križevcima, nakon čega je čitav svoj radni vijek proveo na jednom poljoprivrednom dobru u Zadru. Ujedno tu razvija i svoj bogati književni angažman: piše prozu, pjesme, aforizme, književne kritike, bavi se uredničkim i leksikografskim poslovima, objavljuje u raznim časopisima i zbornicima, televizijskim i radijskim emisijama, često gostuje na inozemnim književnim večerima. Dobitnik je brojnih književnih priznanja i nagrada. Zastupljen je u mnogim antologijama, posebno haiku poezije. Kad se sabere cijeli njegov književni opus, proizilazi da mu je poezija ipak najdraži književni rod. Sveukupno je objavio preko pedeset knjiga. Živi i radi u Zadru

Svako otkriće je u mašti, ne u definiciji.

Misli nam otkrivaju Boga, ali ga ne dotiču.

Ništa novo u svijetu promjene.

Život se truje čudima, jer on ne poznaje čuda.

Da bi vidio dalje zatvori oči.

Zašto tugovati kada imamo razum.

U danima sreće postasmo patnici za sreću.

Nadilazimo sebe kada nam misao postane stvarnost.

U mojoj samoći stanujemo ja i moja sjena.

Duh se hrani nebeskim svjetlom, a tijelo zemljinom tamom.

Bio živ ili mrtav, svaki čovjek u vremenu mnoštva ipak je sâm.

Ne proklije sjeme prije no što biljka uvene.

Zabluda udomljuje neznanje.

Topla riječ je ključ i za paklena vrata.

Mi tvorbom podsjećamo na pijesak.

MILAN TODOROV (1951., Banatsko Arandělovo)

On je filozof vina (*ipso iure* života), ali ne i vinski filozof, mislilac satire u mnogo većoj mjeri no satirični mislilac; ako je vino škola mišljenja, komunikacija, DNK nečije osobnosti (podvukao M.T.), onda je satira DNK nečije kulture, i to onog njezina dijela koji je sklon samourušivanju ako se stalno ne profilira i ne prilagođuje, inače ćemo u budućnosti imati samo jedan festival humora i satire na kojem će satiričari me-

lodramatsko-drhtavim glasom prepričavati svoje „amerikanizirane“ životopise, aforisti čitati svoje beskrvne aforizme, a publika mrtva hladna urlati od smijeha. Todorov (diplomirao je književnost u Novom Sadu), pripovjedač, romansijer i satiričar, jedan je od najglasovitijih srpskih aforista starije generacije i, uopće, jedan od ponajboljih, zasigurno. Njegova stilska i tematska raznovrsnost i obuhvatnost, njegovi dubokomisaoni konstrukti, istovremeno i jednostavni i složeni, vodili su k umjetničkom sazrijevanju koje je kulminiralo u zbirci *Pokori se i počni*, za koju i najstroži kritičari kažu da je jedna od najboljih knjiga aforizama ikad napisanih kod nas. Napisao je brojne knjige priča, aforizama, satirične poezije, romane te televizijske, kazališne i radio drame, zastupljen je u domaćim i svjetskim antologijama, osvojio vrlo vrijedne nagrade. Danas u Petrovaradinu uživa u svom obiteljskom vinogradarstvu.

Lutka sa naslovne strane je lutka na koncu.

Kiklop je imao samo jedno oko. Polovično je ispunjavao uslov za vođu.

Ko god od stranih državnika navrati u Srbiju, mi mu poklonimo ikonu. Neka nas Bog sačuva!

Kod nas su demokratske promene morale da budu kozmetičke. Inače ne bi ni na šta ličile.

Građani od novih izbora neće imati nikakve koristi. Opet će živeti bolje.

Kad je obavio službu, pop se malo zabavio sa dečacima. Jer, služba je služba, a družba je družba.

Mi danas živimo kao sav normalan svet, samo što oni imaju para za psihijatre.

Zašto vlada ne izdvaja više za kulturu? Da ste kulturni, vi to ne biste ni pitali!

Ne pristajemo da uđemo u NATO pakt. Štaviše, naterali smo ga da on uđe u naš generalštab.

Da nije nas, Balkan bi bio prazno bure baruta.

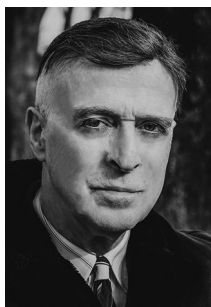
Novinar je sa terena doneo dobru i lošu vest. Nažalost, samo je dobra stigla na vreme da uđe u tv Dnevnik.

Operisani smo od stida. Postoperativni tok se odvija nenormalno dobro.

Buntovnik bez razloga je čovek koji nikada nije živio u Srbiji.

Naš put nikuda ne vodi, ali smislićemo već nešto usput.

Pišemo istoriju, glavu ne dižemo.

ZLATKO TOMIĆ (1954., Split)

Studirao je pravo, radio u trgovini cijeli svoj radni poluvijek, grandiozne iluzije i sićušne zablude odlagao za neka posttranzicijska zlosretna vremena i negdje na polovini svoga životnoga trajanja shvatio da su svi miševi pobjegli, svi brodovi potonuli, a on još uvijek za mali prst drži svoju Spasiteljicu, a onda mu je ona 12.12. 1997., tog prekišnog dana, nedovoljno kišnog da bi se promoćilo njegovu suhu ustreptalu dušu, pružila cijeli svoj dlan te su zajedno u nekom prostoru punom divne duhovne nesuzdržanosti (aurea sacralis) čitali njegove promotivne pjesme. U svijet književnosti je ušao preko poezije, u svijet satire preko predobrih Duškovih radiofonskih jutara, u romaneskni svijet preko leđa njemačkih nobelovaca, a u svijet „aforističkog urotništva“ na promotivnom plauču čitateljske seanse apsolutne i apsolutističke humorističke gluhoće. I opet upamtio datum – 23.11.2017., kada je mala, ali odabrana grupica kulturnjaka zaplotnjaka kliknula: „Uh!“ i „Ah!“ I tako se rodi UHAH -- Udruga hrvatskih aforista i humorista, da prkosi, da uznosi, da podnosi, a ovaj zlopatnik postade njenim drugim tajnikom. Napisao je više zbirke aforizama, brojne romane s animalističkom, psihološko-filozofskom i povijesnom potkom (nagrađen je za najbolji hrvatski roman s povijesnom tematikom, dobio i druga priznanja), preveden je, objavljivan u medijima, zastupljen u antologijama.

Umiremo prema istinitom događaju.

Zaljubljen sam u sebe. Razlika u godinama mi uopće ne smeta.

Zamijenili su me u rodilištu, ali sam roditeljima čvrsto obećao da ću pronaći pravoga sebe.

Proslavili smo dijamantni pir, a onda je svatko otišao u svoj krematorij.

Vatikan ima Svetu stolicu, a Hrvatska ima Svetu fotelju.

Ni sanjali niste da ćete doći k nama kirurzima. Ni probudili se niste kada ste od nas otišli.

Padnimo u zaborav dok nas još ima.

Više ne spaljuju knjige. Površno ih čitaju.

Vozeći pod utjecajem alkohola, ništa nije skrivio – čak ni zakašnjenje na obiteljski ručak. Utjecajan neki alkohol.

Imamo toliko pameti da bi je mogli izvoziti i toliko mozga da bi je pritom u stočne vagone utovarivali.

Dobro je govorio Gubec: „Revolucija može uspjeti jedino ako ne budemo imali usijane glave.”

U našim junačkim pjesmama ima puno kukavičjih jaja – srećom, ona se nikad ne izlegu u refrene.

Što kažete, autobus pun genijalnih vojnih stratega?! Karte na pregled, molim!

Neka mu je laka zemlja koju je toliko volio da je iz poštovanja prema njoj uvezio blato.

Ništa ne čitam, a i to jedva stižem.

SLAVOMIR VASIĆ (1962., Aleksinac)

Satiričar, pjesnik i romanopisac s Aleksinačkog Rudnika, Slavomir Vasić, aforizme je počeo pisati za popularnu emisiju *Tup – tup* koja je emitirana na Radio Beogradu 2 krajem osamdesetih godina prošloga stoljeća, a voditelj joj je bio popularni Milovan Ilić Minimaks. Poslije toga surađuje s poznatim beogradskim satiričnim časopisima kao što su *Jež* i *Satirikon* te upoznaje najeminentnije beogradske aforiste, što mu omogućuje da se potpuno etablira u svijetu humora i satire, ali, u književnom smislu, i mnogo šire. Svoju prvu zbirku aforizama, naslovljenu *Dođoh, videh, pobegoh*, objavio je 1996. godine i od tada, nekad u dužim, nekad u kraćim razmacima, stalno objavljuje te je došao do broja od sedam objavljenih aforističkih knjiga. Objavio je i dvije knjige poezije i jedan roman, dok su mu dva još u pripremi. Za sebe voli reći da je pisac, pobornik i promotor suvremene kontrakulture. Nastupa na mnogim festivalima humora i satire. Jedan je od osnivača festivala satire *Južnjačka uteha*.

Svet je kuća sa jednim krovom u kojoj je sve više podstanara.

Nauka kaže da je čovek nekada imao mozak.

Lakše je stvoriti čoveka nego ga definisati.

Sve kreće iz glave, čak i glavobolja.

.Kad umru snovi, autopsije su nepotrebne.

Zašto da se obrazujem kada i onako znam šta ne znam?!

I poslednji metak može da bude premalo za jednog, a previše za obojicu.

I kada bi razoružali svet, ljudi bi se klali zubima.

Mnogi su pogrešno shvatili Sokrata. Zato je opšte neznanje postalo mejnstrim filozofija.

Lažni poljubac je ujed sa predumišljajem.

Sloboda: To je onaj deo što uspemo da otrgnemo od ropstva.

Dokle doseže tišina?! To zavisi od onog koji ćuti.

Kad mudar začuti ćutanje je manifest.

Cenim učitelje koji mogu da nas uče. Ali više cenim učitelje koji mogu da nas oduče.

Ako imaš pravo da ćutiš šta će ti pravo da govoriš.

MILOJE VELJOVIĆ (1962., Borike, Rogatica, BiH)

Na nevelikoj udaljenosti od Rogatice, na nadmorskoj visini od 1100 metara, nalaze se Borike, rodno mjesto profesora matematike, pjesnika i satiričara Miloja Veljovića. O kraju u kojem je rođen i u kojem je odrastao rado će, i u svojim pjesmama, pripovijedati Miloje, jer to je uistinu zemaljski raj – prava zračna „banja“ bogata šumom, divljači, prekrasnim livadama na kojoj raste ljekovito bilje. Za bjegunce iz gradske vreve, za istinske ljubitelje prirode, nema bolje destinacije. Već 1895. godine na Borikama je osnovana ergela u kojoj se uzgajaju arapski i bosanski brdski konji, jedina ove vrste na Balkanu. Miloje je završio gimnaziju u Rogatici, Pedagošku akademiju u Sarajevu, smjer matematika – fizika, te Matematički fakultet u Beogradu. Još je Albert Einstein rekao da je čista matematika, na svoj način, poezija logičkih ideja. Stoga ne treba čuditi otkud matematičar Veljović u poetskim vodama. Do sada je objavio sedam zbirki pjesama i dvije zbirke satire. Član je nekoliko književnih klubova, dobitnik je mnogih domaćih i međunarodnih nagrada. Već nekoliko desetljeća profesionalno i umjetnički živi i stvara u Beogradu.

Počeo sam i ja da pišem memoare. Upisujem se u knjige žalosti.

Putujući u EU, stali smo na pola puta. Morali smo, usput, vršiti nuždu.

Pogrešio sam u ubeđenju da ću se, pijući malo, sabrati. Oduzeo sam se!

I u zrelim godinama sam pomalo nestašan. Ne pijem lekove na vreme.

Mi nema šta da krijemo. Naša kuća je javna!

Napravio sam novi rebalans kućnog budžeta. Od žene sam sakrio svoj novčanik.

U mojoj emotivnoj sferi došlo je da pune stabilnosti. Štucam neprekidno!

Moj život je moje blago. Oročeno kod više banaka.

Sanjao sam dugu krunu na svojoj glavi. Na kraju mi se ukazala mrka kapa.

Đavoli bi nam davno uzeli dušu da nam nije skrivena u nosu.

I kada nije na poslu, moja žena nije besposlena, Radi na sebi.

Uvek sam poštovao ranopravnost polova. Uvažavam i severni i južni.

Uskladio sam konačno svoje obaveze. I na poslu i kod žene otaljavam zaduženja.

Neka čudna vatra tinja u meni. Zapaliću brzo preko granice!

Ruganje samom sebi je beskorisna akcija. Najbolje se to vidi u ogledalu.

PAVICA VELJOVIĆ (1978., Novi Sad)

Ova mlada, divna, lijepa i ugodna osoba priskrbila je priređivaču mnoštvo nevolja. Imao je na dlanu njen životopis sročen u nekoliko pristojnih rečenica i samo je trebao prepisati izrečeno, ali ga je vrag vukao dalje da zaviri kakva se to snaga krije iza tih krupnih, toplih očiju. I, naravno, opekao se. Jer iza te žene se krije... ne, nije to vulkan, barem ne u pejorativnom smislu te riječi, ali užareno kamenje na podu labirinta, svakako. Pa ti izvoli trči s vrućeg kamena na još vrući tražeći izlaz, ali ti se on nikako ne ukazuje, samo po okolnim zidovima zuriš u obavijesti bezolovno pisane o tome kako je P.V. imala tri izdanja svoje prve (i jedine) knjige aforizama, pa ti, prevrućih tabana, zbunjeno zastaneš kako bi upitao što će s dobivenim honorarima, a onda vlažni zid iz kojeg suklja para propišta da ih je poklonila talentiranoj djeci, pa odnekud iznenadni grohot kako je okrenula leđa aforistici... eno je u romanu, poeziji... A kad si izišao iz prevrućeg satirikona i udahnuo svjež zrak, dobro si otvorio zakrvavljene oči i tek tada ugledao jednu nasmiješenu medicinku s pregrštom knjiga u ruci kao najboljim lijekom za tebe... a ti i dalje zuriš u njene tople oči... Nagrađivana, objavljivana, antologizirana. Živi u Surčinu.

Vlada je formirana. Ličnosti u njoj nisu.

Nisu nam popili mozak. Vrane su bile brže.

Kad bi se milioni digli nule bi pale.

Ne lelečite. To Srbija samo spava.

.Negde smo zapeli u evoluciji. Majmun do mene tvrdi da nisam u pravu.

Kad Vođa umre ukinućemo izbore. Da se ne povampiri.

Skidao mi je zvezde s neba. A onda mi je pao brak na oči.

Podlegla sam kolektivnom stanju nacije. Smejem se i bez brašna.

Rešili smo ljubavne probleme iz prve. Drugu, treću i četvrtu sama sam popila.

U jednu ruku imam sreće u braku. U drugoj držim oklagiju.

Današnje devojke ne vole ljubav, romantiku, ovo, ono... Vole samo „ono“.

Skinite nam okove demokratije. Branićemo se sa slobode.

Kraći se duže pamti.

Nije car go. Pokrili smo ga kreditima.

Naši magarci neće lipsati. Njima je trava udarila u glavu.

ĐURĐA VUKELIĆ ROŽIĆ (1956., Vidrenjak, Kutina)

Ova divna dama hrvatske književnosti je po struci ekonomistica. Književnica je, urednica i prevoditeljica. Objavljuje prozu, poeziju i japanske kratke forme na hrvatskom i engleskom jeziku te kajkavštini. Nisu joj strani ni izleti u glazbene vode pa je tako osvojila nagradu *Drago Britvić* na glazbenom festivalu *Pjesme Podravine i Podravlja* u Pitomači. Osnovala je *IRIS*, časopis za haiku i srodne japanske pjesničke forme 2008. godine, i od tada je glavna i odgovorna urednica. Objavila je niz eseja o japanskoj poeziji, uredila i prevela niz zbornika i zbirki drugih autora iz Hrvatske i inozemstva, uređivala haiku časopise, bila višegodišnja kolumnistica u regionalnim novinama itd., itd., zbilja fascinira energija ove žene. Objavila je dvadeset i jedno djelo, primila stotinjak, što domaćih, što inozemnih, nagrada za svoje stvaralaštvo. Izdvojiti ćemo samo nekoliko njih: američka nagrada *The Touchstone Award (The Haiku foundation 2011.)* za uređivanje i prevođenje Antologije hrvatskog haiku pjesništva 1996. – 2007. *Nepokošeno nebo (An Unmown Sky)*, nagrada Zagrebačke županije za širenje ugleda te županije u zemlji i svijetu itd. Objavila je tri zbirke aforizama. Živi i stvara u Ivanić Gradu.

Tko ne želi odrasti, piše o kozmosu.

Hipokratova ostavka: liječnici se zaklinju ministru!

Zloпамćenje je poput hrane: s pojačivačima okusa bolje se mrzi.

Rasprodaja kreveta: Snovi gratis!

Kada političar nije uspješan, on postaje još uspješniji.

Ne postoji prst sudbine, samo ruka prijatelja i šaka neprijatelja.

Baklju velikog čovjeka slijedi mnogo sjena, a vatru strasne žene mnogo baklji.

Problem u braku nije seks, novac i ljubav, već predvidljivost svega toga.

Uspjeh budale čini jednaku štetu kao i neuspjeh učena čovjeka.

Iseljavanje iz Hrvatske je stara stvar, iseljavanje iz EU Hrvatske je novi hit.

Bračna postelja im je sve veća unatoč tome što su oni sve deblji.

Bolje hraniti oblak kruhom, nego psihopata dobrotom.

Platon je bio u pravu: *Većina nas živi u špilji i ne vidi stvarnu stvarnost.* No danas uvode struju doista svugdje.

Znanje koje imamo je samo mrvica onoga što nemamo (Platon). Isto vrijedi za nekretnine, umjetnine, jahte i račune na vražjim otocima.

Nemoguće je sve dokazivati (Aristotel). Zbilja je bio vidovnjak, već je tada predvidio sve o hrvatskom poduzetništvu, sudstvu i politici.

JELENA VUKELIĆ (1983., Sombor)

Krasna mlada dama, master filozofkinja, jedna od, u posljednje vrijeme ne baš rijetkih, pojava u srpskoj i, općenito, svjetskoj književnosti koja razbija ustaljene kanone da je književnost, pa time i satira, pretežno muški posao, i to onih muškaraca koji su dobroano zagazili ili zagazuju u drugo poluvrijeme svoga života. Na njenoj strani su mladost, svježina, hrabrost, sve to garnirano naobrazbom, duhom i, što je najbitnije – spolom, pa ako se složimo s činjenicom da je od kvantiteta važniji kvalitet, ne bi trebalo iznenađivati saznanje da i na području humora i satire, ako ne baš direktno, a ono indirektno, polako ulazimo u satirički matrijarhat. Ovogodišnja je dobitnica *Vibove nagrade* za najboljeg mladog satiričara kao prva žena laureatkinja ovog uglednog priznanja. Aforizme i pjesme – lirsko-refleksivne objavljuje u časopisima i zbornicima, piše recenzije. Uvelike je zastupljena u zbirkama *Aforizam i žena* i *Žensko pismo* što ih je priredila Deana Sailović.

Volite se ljudi, jer kakvo je vreme došlo još ćete jedino od ljubavi i moći da živite.

Nisam ja zlopamtilo kad je prošla vlast u pitanju. Evo, da su uradili nešto dobro, i to bih zapamtila.

U penedeljak plata. E, to ja zovem svojih 5 minuta!

Slobodni smo, ali nemamo kud.

Stigla majka s pijace. Donela samo utiske.

Dobro nam ide. Odlazi u inostranstvo.

Dobra sam u kuhinji. Pokazala bih ti, ali nije mi do seksa.

Neki ljudi nisu lopovi, samo zato što im se nije ukazala prilika.

Na otpadu ništa novo.

Ja imam svoje NE! Nezaposlena, neudata, nesituirana...

Glasali ste-ćutite!

--Gde ćemo živeti posle venčanja? – Kakve veze ima, ionako nam posle neće biti do života...

Pre spavanja obavezno pogledam neku političku emisiju. Od malena sam volela da se uspavljujem bajkama.

Smejali smo se do suza. Posle nismo mogli da prestanemo da plačemo.

Pošteno su nas pokrali!

MIROSLAV VUKMANIĆ (1954., Zagreb)

Profesor lingvistike, aforist, pjesnik, slikar, izdavač, pomalo i skladatelj; uredio je mnoštvo knjiga – mnogo zbirke aforizama hrvatskih aforista, čak i eksteritorijalno, od Srbije do Slovenije, od Njemačke do Australije. Priredio je nekoliko tematskih zbirki misli svjetskih i domaćih velikana riječi te nekoliko zbirki poslovice različitih naroda. Crta, svira, fotografira, ali ono zbog čega mu se svi kojima je priredio knjige, zajedno sa svim njegovim prijateljima, dodatno dive, jest njegov humanitarni rad – nesebičan, požrtvovan, sveljudski. U svim ovim vrijednostima je prepoznat, cijenjen, nagrađivan. Njegova privatna knjižnica je vjerojatno najbogatiji arhivarij hrvatskog aforizma. Živi i djeluje u Stupniku, pokraj Zagreba, malenu mjestu koje jednom svojom stranom ide uz rub stare rimske ceste *Aemana* (Ljubljana) – *Siscia* (Sisak). Već krajem svoje vladavine Rimljani su teško mogli braniti to područje pa tim prometnim putovima nagrću barbari. U srednjem vijeku tu je svoje posjede imao, u hrvatskom narodu ozloglašeni, mađarski plemić Franjo Tahi koji je njima vladao nasilno pa su se Stupljari 1573. godine rado pridružili seljačkoj buni. O svemu tome će vam Miroslav rado pričati ako navratite do njega, a vi ćete shvatiti da nijedna riječ iz ovog teksta nije prenapuhana jer on je zaista istinski altruist i ljubitelj života, nadasve lijepe umjetnosti.

A što ako od naših molitava Bog ne može doći do riječi?

Komunizam nije bio čak ni to.

Od prošlog rata nisu izvukli nikakve pouke. Samo mirovine.

Crkva je pala na koljena.

Pčele i mravi nemaju sindikata.

Aforizam je smiješak uma.

Što će bakama *Windowsi* kad imaju klupu ispred kuće?

Kad zvona zvone na vrijeme, ne tale ih u topove.

Najviše peglaju kartice oni s izgužvanim licem.

Snob kamenuje bračkim kamenom.

Kritičar je vuk s pedigreeom.

Čitatelji su čuđenje u svijetu.

Slavni umiru uz veći karneval.

Ako je vlast u rukama naroda, znači da je praznih ruku.

Biblija se čita životom.

MLADEN VUKOVIĆ (1958., Split)

Imoćanin podrijetlom, diplomirao je na fakultetu za vanjsku trgovinu u Zagrebu, pa bi se reklo da se cijeli svoj život mjerkao s vanjskotrgovinskim bilancama, ali mu se rad u struci nije baš omilio. Sad, što je u životu stjecaj okolnosti, a što subjektivno nagnuće, mogla bi se u njegovu slučaju jedna cijela psihološka studija izraditi, ali, poznavajući njegovu mirnoću, dosljednost, energičnost i darovitost možemo mirno ustvrditi da bi u privredi bio zalutala ovca jer on u duši nije ništa drugo doli estet, pjesnik, urednik. Autor ove antologije još i dan-danas pamti koliko je uživao u njegovoj radiodrami o Tinu Ujeviću, a takovih je bilo još i za njih je, uostalom, i nagrađivan. Danas je urednik kulturne rubrike Hrvatskoga radija – Radio Splita, gdje uređuje kulturnu humorističnu emisiju *Kad se smijah, tad i bijah* u kojoj svakog nedjeljnog jutra paradiraju i parodiraju brojni hrvatski satiričari. Piše još pjesme, crtice, satiru, književnu kritiku; uredio je brojne knjige, objavio dvadesetak svojih. Redovito objavljuje u ono još preostalih nepaučinih satiričkih zakutaka u hrvatskim tiskovinama, za svoj kulturni i kulturnjački rad je višeputo nagrađivan na domaćoj i međunarodnoj književnoj i kulturnoj sceni, preveden je na mnoge jezike. Trenutačni je predsjednik Udruge hrvatskih aforista i humorista – UHAH-a, mnogo putuje i, nećete vjerovati, nikada se ne tuži na umor. Jer mlađih snaga na hrvatskom kulturnom obzoru baš i nema previše, na žalost.

Od svih vjetrova najbolja je bura smijeha.

Ubi nas žega. Stalno je pet do dvanaest.

Da sam ministar uprave, mrtvi bi glasali samo preko mene mrtvog.

Aforizam se igra riječima: Nečovječe, ljuti se

Vješta žena u suzi opere prljavo rublje.

Životinjski se osvetila svome mužu. Sebi krzno, njemu rogove.

Udala se iz računa. Nije joj se dalo studirati matematiku.

Čizma glavešinu čuva.

U balkanskoj krčmi najviše se ispija – putnička.

Srednjak ne smije biti kažiprst.

Nekima je u životu pozitivna samo dioptriya.

Ljubav je slijepa, ali ipak napipa novčanik.

Peta kolona nigdje se ne osjeća kao trinaesto prase.

Aforizam se piše uspravnom kralježnicom.

Stari pijanci padaju i na miris mladog vina.

NEDO ZUBAN (1958., Split)

Jaka aforistička scena „najlipšeg grada na svitu“ (uz još poneki drugi koji možda nije toliko samosvjestan), koju čine: Drmić, Vuković, Čizmić i, danas na žalost pokojni, Robert Marić, nezamisliva je bez Nede Zubana, pisca, pjesnika, scenarista, libretista i još štošta drugo, osobito ono što se vezuje uz estradu (mnoge pjesme su mu uglazbljene i izvedene na festivalima „lakih nota“, snimljene na više od stotinu CD-a, ploča i kazeta). Kuriozum ove, košarkaškim rječnikom kazano, „prve aforističke petorke“ bio bi taj da su svi rođeni iste godine (s izuzetkom Drmića koji je uranio tri godine i malčice zastranio s mjestom rođenja, ali je u Splitu proveo dobrih tridesetak godina) – 1958., koja je u životu grada doista bila prekretnica jer je započelo popločivanje zapadne poljane splitske (jedine) ribarnice te popločivanje dalmatinskog i hrvatskog humora i satire rođenjem ove petorice aforističkih mušketira. Zuban je u svojim genima zadržao to kameno povijesno sjećanje pa je prije dvadeset godina objavio zbirku aforizama *Kamen mudrosti*. Danas živi i stvara u Zagrebu.

Lopov samo u stvaralačkoj krizi krađe Bogu dane.

Političko samoubojstvo može **se** izvršiti i vješanjem – ordenja o tuđem vratu.

Nisu ostavili kosture u ormaru. Hodaju ulicama.

Koga vodi samo srce, ubrzo stigne kardiologu.

U strahu su velike oči, ali ni uši nisu ništa manje.

Da smo ih na vrijeme zavrnuili, ne bismo ostali kratkih rukava.

Narodu nije važan oblik stola, već veličina mrvica pod njim.

Da su izbori ljeti, političari bi, umjesto prodaje magle – solili more!

Sunce nas sve isto grije, ali hladovina svima nije ista.

Prvo su nas počastili viskijem, pa su nas navukli na tanak led.

I pijuni mogu živjeti od šahovnice.

Pa ne miješa se crkva u politiku, već politika u crkvu; s tri ribe misle nahraniti tisuće penzića.

Nisu se udaljili od naroda; zaboga, pa stalno su mu u džepu!

Trube zadnje odu na bubanj.

Nije im jastuk ni mekan, koliko su nas očerupali!

ZDRAVKO ŽARKOVIĆ (1945., Palešnik, Garešnica)

Palešnik je naselje od petstotinjak stanovnika, smješteno u centralnom dijelu sjeverne Hrvatske, nekoliko kilometara udaljeno od grada Garešnice. Iz tog mjesta potječe poznati hrvatski književnik Slavko Kolar koji je po povratku u Palešnik napisao roman *Breza* po kojem je snimljen istoimeni film. Opisan je istiniti događaj, proslavili su ga i roman i film. U tom mjestu je rođen i Zdravko, podrijetlom iz imotskih Poljica.

Po profesiji je profesor francuskog jezika i filozofije. Istaknuti je zagonetač i doajen hrvatske enigmatike jer je objavio više od pet tisuća zagonetki: križaljki, premetaljki, rebusa, čarobnih kvadrata, od kojih dio i na francuskom jeziku. Sve ovo nabrojeno objavljivao je u zagonetačkim i nezagonetačkim tiskovinama. Kad se sve ovo ima u vidu, može se samo reći da je zagonetački velemaјstor, kakvu titulu doista i nosi. Godine 2017. objavio je knjigu zagonetki, stihova i aforizama na zavičajnom govoru pod nazivom *Imotska razglednica*. Živi i stvara u Zadru.

Svi fakulteti u Hrvatskoj, navodno, uvode geologiju kao predmet. Proučavat će eroziju društva!

Umjesto da ljude čine bogatijima, oni obogaćuju uranij!

Valja biti velikodušan pa Slovencima vratiti obje lignje koje su prešle na našu stranu.

Evu je cijeli život mučilo od koga je naslijedila crtu lakovjerno-sti.

Navodno, i Bog razmišlja o povećanju kapaciteta pakla!

Nije lako biti loš čovjek. Konkurencija je ogromna!

Njegova je presuda bila toliko teška da su je jedva objesili – mačku o rep!

Ima li Boga? Pitaj Boga!

I bankovne kartice mogu izgorjeti zbog dugog peglanja.

Osim svećenika, i prometna policija tvrdi da se žene više vežu od muškaraca.

Jedino se demografska slika ne može retuširati.

Ponekad čovjek zaželi da dobije mrenu i ogluš.

Ne vraćajte milo za drago, jer ono drago nije vam ni bilo milo.

Kockari su bolesni ljudi. Stalno su na aparatu.

Aforizam će živjeti dok se ne prenamijene zatvorski kapaciteti.

DARKO ŽIGROVIĆ (1976., Zagreb)

Jednoga dana, možda čak i nešto prije, svi autori iz ove knjige okupit će se u Svetom Ivanu Zelini, malenu mjestu na jugoistočnim padinama planine Medvednice pokraj Zagreba, u Darkovu parkiću u kojem raste tridesetak vrsta različitog ukrasnog bilja i grmlja, koje on s velikom ljubavlju održava i njeguje, te obaviti najplemenitiju zamjenu otkad cvjetaju aforistika i flora: tri aforizma za šimšir, pet za mahoniju,, a sedam za azaleju. Ugleda li, pritom, priređivač ove knjige u tom vrtu i japansku andromedu, ponudit će u zamjenu i cijelu svoju aforističku zbirku. Vrijedni Darko, uz posao administrativnog referenta te održavanja svoga malog cvjetnog raja, piše aforizme koje objavljuje u regionalnim časopisima i zbornicima Udruge hrvatskih aforista i humorista te marno priprema nekoliko satiričnih knjiga za objavu – jedna je upravo prije nekoliko mjeseci ugledala svjetlo dana, a naslov joj je *Prigodni propust*, što može značiti samo jedno – Darko će nam kod onog cjenkanja oko aforisto-bilja dati popust propuštajući. Živi i radi u Svetom Ivanu Zelini.

Mnogi znaju više o starom i srednjem, nego o vlastitom radnom vijeku.

Nekome alkohol prije uđe u naviku, nego u krv.

Ljubav koja počiva samo na usnama, ubrzo biva pročitana.

I obiteljsko stablo skriveno je ispod smokvinog lista.

Mnogi su olovom stigli do zlata, a nisu alkemičari.

Dok je bubreg u loju nitko ga ne želi donirati.

Duboko se zamislio i više nije izronio.

Pomaknuo je granice svojih mogućnosti. Sad je postao nemoguć.

Tko se ne nađe u poslu, sigurno će se naći u zrcalu.

Konačno je ukoričio knjigu. Sad će valjda lakše do korice kruha.

Nema te krize u koji mi ne bismo našli ulaz.

U nekim društvima i isprika se doživljava kao inovacija.

Govori se o građanima drugog reda, a u kinu se svi guraju da budu u posljednjem.

Sreća je kao devetka na vratima hotelske sobe. Uvijek se može okrenuti.

Ljudi bi se trebali darivati lijepim riječima. Barem bi uštedjeli na ukrasnim vrpčama.

IAFORISTE UBIJAJU, ZAR NE?

Ne sjetimo li se odličnog kratkog romana Horacea McCoya (*I konje ubijaju, zar ne?*), objavljena 1935. godine u Sjedinjenim Američkim Državama, koji govori o velikoj ekonomskoj krizi što je, propašću burzi, pogodila američko društvo s kraja dvadesetih i početkom tridesetih godina prošloga stoljeća, a koja se reflektirala i na cijeli svijet, sjetit ćemo se predivnog filma Sydneya Pollacka što ga je 1969. godine taj ingeniozni redatelj snimio po tom romanu, s izvrsnima Jane Fona i Michaelom Sarrazinom u glavnim ulogama – memorirajmo, pritom, upečatljivo-tragičnu filmsku radnju u kojoj se mladi, siromašni i talentirani Robert i Glorija prijavljuju na plesni maraton na kraju kojeg pobjednici osvajaju pozamašnu svotu novca, a zapravo jedno veliko iluzionističko ništa jer sav novac na ime troškova moraju vratiti organizatoru, pa onda slijedi odustajanje ovog plesnog para pred gotovom pobjedom, a zatim kao vrhunac dolazi Glorijina smrt zadana Robertovom rukom na njen zahtjev...

Zašto su me ovaj roman i ovaj film kopkali cijelo vrijeme dok sam pripremao ovu knjigu? Vjerojatno stoga što sve aforiste i satiričare s ovih prostora vidim kao te zlosretne plesače koji se, što vrijeme više protječe, sve očajnije vješaju jedan o drugoga u tom makabrističkom plesu pa onda u podsvijesti (psihijatar Simić će nešto više znati o tome) svako gašenje satiričko-humorističkog lista, svaku odbijenicu moćnika da malo nakrivi svoj vlastodržački stol ne bi li se koja financijska mrvica skotrljala do gladnih satiričkih ustiju, svaku nepročitanu aforističku knjigu (s milijun krvavih plesnih koraka autorovih moždanih vijuga u nju uloženi) projiciram na svaki plesni par koji je u filmu odustao... Kažu da su u ono nesretno, pauperizirano, nekredibilno vrijeme plesni maratoni u Americi bili iznimno popularni, da su ljudi s užitkom dolazili gledati to mučenje, to iscrpljivanje do krajnjih fizičkih i mentalnih granica. Zar tako nije i u današnjem vremenu? Zar rastezanje duha jednoga društva dok konačno ne presvisne, zapravo,

nije taj najautentičniji *dance makabre* današnje civilizacije u kojem su oni koji su se preko noći dokopali najernjeg mraka, zapravo, organizatori tog morbidnog natjecanja, svi ljudi od satiričkog duha nesretni natjecatelji na plesnom podiju koji je mjestimice i krvav, a publika čitav anticivilizacijski korpus kojima su kratke, očajničke, izgrcane riječi potpore koje jedni drugima šapću natjecatelji na uho, tamo neki, od neba sklonjeni, simboli prepoznavanja, neke SOS egzistencijalističke poruke koje i aforizmima zovu? I na kraju, postavlja se pitanje tko će konju, koji je slomio nogu, prekratiti muke, tko će pritisnuti obarač na pištolju i usmrtniti suvremenu Gloriju, tko nego oni koji glorificiraju svoju kozmičku anonimnost, glosariji svoga bezduha, moćnici kojima tepaju da su divlji kapitalisti... „Ne, gospodo (direktno im se obraćam), ništa od divljine vi nemate, jer divljina znači i ljepotu, neukrotivost, neshematiziranost... Da ste divlji, vi biste jednom divlje i bijesno udarili šakom o stol ili noktom najmanjeg prsta na ruci zaparali lim svojih kasica-prasica i izrekli ovaj urlik: „Pa dobro, hajd’mo se mecenski nasmiješiti, hajdemo poslušati što to naši najžešći kritičari o nama rogobore, nikakva opasnost nam ne prijeti, zapravo, sada smo u opasnijem položaju jer getoizirana misao je k’o osjet slijepoga miša – i u najgušćoj tami suvereno im-pulsira, ali je na svjetlu obnevidjela.’ Niste vi u stanju to napraviti. Vi čak ni kapitalisti niste, jer novčani kapital je samo premaz nad nebrojenim slojevima što se pod izvornim smislom kapitala podrazumijeva. S vama je uludo trošiti riječi, a mi aforisti smo i inače škrti na riječima. No, ne škrtarimo na glavama. I ne ubijate nas vi, ne ubija nas stvarnost, ne obezglavljuje nas sva bulumenta makabrista na prekrvavim plesnjacima, mi samosvojnici-nebolomnici-straholomnici umiremo uzdignuta čela, tek s neznatno podignutom obrvom iznad jednoga oka zbog glasina da umiremo u naponu snage. Ne!! Mi smo svu svoju najvitalniju snagu, na račun neke druge, daleko transcendentnije snage, davno u sebi ubili, jer da nismo, ne bismo, unaprijed svjesni uzaludnosti cilja, gubili vrijeme na popravljjanje svijeta humorom.“ No, kada se svjetla na plesnom podiju, što se suvremeni svijet zove, pogase, kada publika ode svojim hladnim domovima, a natjecatelji svojoj toploj smrti, iz naših neprekaljenih duša izdiže se jedan svijet opora mirisa,

iznikao iz betonskih raspuklina, gotovo neugledan pa stoga često nevidljiv. I pun bodlji. Za one koji vjeruju da dobro vide on je samo korov vrijedan gaženja, za one druge koji hrabro očima misle i kad je mozak blokiran, on je krasotan nad krasotanima. Ime mu je Ljepota, prezime Satira. Crna, a ružičasta.

Bez afektiranja, ali uz obilje rezimiranja: veliku zahvalnost dugujem Slobodanu Simiću – predsjedniku *Beogradskog aforističarskog kruga* jer je odmah prepoznao moju ideju o zajedničkoj knjizi i dao mi punu potporu u realizaciji iste, Aleksandru Čotriću – zamjeniku predsjednika BAK-a, što mi je bio vrlo vrijednim suradnikom te Đorđu Otaševiću s kojim sam „bistrio“ neka pitanja izdavaštva. Hvala, neizmjereno hvala, svim članovima BAK-a koji su mi poslali svoje radove i listom izrazili svoje zadovoljstvo što su dionici ovog vrijednog projekta, uz puno želje da se on s punim uspjehom realizira. S druge strane, također moja velika zahvalnost vodstvu i članovima *Udruge hrvatskih aforista i humorista* jer su oni samo druga strana iste medalje.

I na kraju jedna neusputna naznakica. Kada sam s gore spomenutom gospodom u Beogradu razgovarao o ideji za ovu knjigu, predložio sam određen broj hrvatskih i određen broj srpskih aforista koji bi bili zastupljeni u knjizi. Slobodanu Simiću sam predložio broj od sedamdeset hrvatskih i sedamdeset srpskih autora (poslije smo korigirali na po šezdeset).

Tri mjeseca poslije, gledajući bilješke o filmu čiji naslov parafriziram u ovom pogovoru, vidio sam i podatak o broju plesnih parova koji su sudjelovali na plesnom maratonu.

Bilo ih je sto i četrdeset.

Zlatko Tomić

KAZALO

BORCI I SUBORCI	5
SLAVICA AGIĆ	8
IVO MIJO ANDRIĆ	10
DOBRIVOJE ANTONIĆ	12
JOSIP BALAŠKO	14
ALEKSANDAR BALJAK	16
ZORAN BAŠIĆ	18
ŽELJKO BILANKOV	20
SVETISLAV BILJANOVIĆ	22
RADIVOJE BOJIČIĆ	24
DRAGO BOSNIĆ	26
IVAN BRADVICA	28
ALOJZ BULJAN	30
MIROSLAV BUSTRUC	32
FLORIN CERAN	34
DARKO CIGLENIČKI	36
JOZO ČIZMIĆ	38
ALEKSANDAR ČOTRIĆ	40
VLADIMIR ČALIĆ	42
MILORAD ČOSIĆ	44
RADIVOJE DANGUBIĆ	46
MILIJAN DESPOTOVIĆ	48

ZORAN DODEROVIĆ	50
JANDRE DRMIĆ	52
TOMISLAV DRVAR	54
DRAGUTIN DUBRAVČIĆ	56
NAĐAN DUMANIĆ	58
SLOBODAN DŽUDOVIĆ	60
RADE ĐERGOVIĆ	62
MITAR ĐERIĆ	64
ZORAN ĐUROVIĆ	66
ALEKSANDRA FILIPOVIĆ	68
ZLATKO GARVANOVIĆ	70
JADRANKA GÖTTLICHER	72
JOSIP GRGIĆ	74
ABDURAHMAN HALILOVIĆ AHIL	76
NEŠKO M. ILIĆ	78
MATE IVANDIĆ	80
GORAN IVANKOVIĆ	82
DANKO IVŠINOVIĆ	84
MARTIN JAKŠIĆ	86
DRAŽEN JERGOVIĆ	88
ZORAN M. JOVANOVIĆ	90
NADA KARADŽIĆ	92
VLADO KARAKAŠ 94	

IVAN KATIĆ	96
DANILO KOCIĆ	98
BRATISLAV KOSTADINOV	100
SIMEON KOSTOV	102
PAVLE KOVAČEVIĆ	104
ELIZABETH SUZANA KOZINA	106
LJILJANA KRSTIĆ	108
PEKO LALIČIĆ	110
BOŠKO LOMOVIĆ	112
DRAGUTIN LONČAR	114
TONKA LOVRIĆ	116
BOJAN LJUBENOVIĆ	118
DANICA MAJNARIĆ	120
NENAD MAKSIMOVIĆ	122
MARINA ARISTO MARKOVIĆ	124
DAMIR MARKULJ	126
DRAGO MARŠIĆ	128
SAVO MARTINOVIĆ	130
SLAĐAN MARTINOVIĆ BUKOVSKI	132
IVAN MATEJEVIĆ	134
ALDO MATELIĆ	136
TOMISLAV MIHANOVIĆ	138
MARINKO MIJOVIĆ	140

VESELIN MILIĆEVIĆ	142
MILEN MILIVOJEVIĆ	144
DRAGUTIN MINIĆ KARLO	146
VESELIN MIŠNIĆ	148
NENAD MITIĆ	150
DARKO MRKONJIĆ	152
BORIS NAZANSKY	154
NINUS NESTOROVIĆ	156
ĐORĐE OTAŠEVIĆ	158
MARA OŽIĆ-BEBEK IMOTICA	160
MILAN PANTIĆ	162
RADISLAV RAŠA PAPEŠ	164
UROŠ PAPEŠ	166
ZVONIMIR PENOVIĆ	168
MILAN PERIN	170
HRVOJE MARKO PERUZOVIĆ	172
PETAR PILIPOVIĆ	174
DUŠAN PUAČA	176
MIRO RADALJ	178
LADISLAV RADEK	180
DANIEL RADOČAJ	182
GORAN RADOSAVLJEVIĆ	184
VOJA RADOVANOVIĆ	186

MARINA RAIČEVIĆ	188
ĐURĐICA RAMQAJ	190
VOJKAN RISTIĆ	192
RADOVAN RISTOVIĆ	194
JOVAN RUKAVINA	196
MILAN RUPČIĆ	198
JOSIP SALAJSTER	200
ZORAN SALAMUNOVIĆ	202
SLOBODAN SIMIĆ	204
JOSIP SIROVEC	206
MIROSLAV SREDANOVIĆ	208
MILKO STOJKOVIĆ	210
EMIL STRNIŠA	212
TOMISLAV SUPEK	214
MATE SUŠAC	216
JELENA ŠIPEC	218
VITOMIR TEOFILOVIĆ	220
ANTE TIČIĆ	222
MILAN TODOROV	224
ZLATKO TOMIĆ	226
SLAVOMIR VASIĆ	228
MILOJE VELJOVIĆ	230
PAVICA VELJOVIĆ	232

ĐURĐA VUKELIĆ ROŽIĆ	234
JELENA VUKELIĆ	236
MIROSLAV VUKMANIĆ	238
MLADEN VUKOVIĆ	240
NEDO ZUBAN	242
ZDRAVKO ŽARKOVIĆ	244
DARKO ŽIGROVIĆ	246
I AFORISTE UBIJAJU, ZAR NE	248

SLAVICA AGIĆ
IVO MIJO ANDRIĆ
DOBRIVOJE ANTONIĆ
JOSIP BALAŠKO
ALEKSANDAR BALJAK
ZORAN BAŠIĆ
ŽELJKO BILANKOV
SVETISLAV BILJANOVIĆ
RADIVOJE BOJIČIĆ
DRAGO BOSNIĆ
IVAN BRADVICA
ALOJZ BULJAN
MIROSLAV BUSTRUC
FLORIN CARAN
DARKO CIGLENIČKI
JOZO ČIZMIĆ
ALEKSANDAR ČOTRIĆ
VLADIMIR ČALIĆ
MILORAD ČOSIĆ
RADIVOJE DANGUBIĆ
MILIJAN DESPOTOVIĆ
ZORAN DODEROVIĆ
JANDRE DRMIĆ
TOMISLAV DRVAR
AGUSTIN DUBRAVČIĆ
NAĐAN ĐUMANIĆ
SLOBODAN DŽUDOVIĆ
RADE ĐERGOVIĆ
MITAR ĐERIĆ
ZORAN ĐUROVIĆ
ALEKSANDRA FILIPOVIĆ
ZLATKO GARVANOVIĆ
JADRANKA GÖTTLICHER
JOSIP GRGIĆ
ABDURAHMAN HALILOVIĆ AHIL
NEŠKO M. ILIĆ
MATE IVANDIĆ
GORAN IVANKOVIĆ
DANKO IVŠINOVIĆ
MARTIN JAKŠIĆ

DRAŽEN JERGOVIĆ
ZORAN M. JOVANOVIĆ
NADA KARADŽIĆ
VLADO KARAKAŠ
IVAN KATIĆ
DANILO KOČIĆ
BRATISLAV KOSTADINOV
SIMEON KOSTOV
PAVLE KOVAČEVIĆ
ELIZABETH SUZANA KOZINA
LJILJANA KRSTIĆ
PEKO LALIČIĆ
BOŠKO LOMOVIĆ
DRAGUTIN LONČAR
TONKA LOVRIĆ
BOJAN LJUBENOVIĆ
DANICA MAJNARIĆ
NENAD MAKSIMOVIĆ
MARINA ARISTO MARKOVIĆ
DAMIR MARKULJ
DRAGO MARŠIĆ
SAVO MARTINOVIĆ
SLAĐAN MARTINOVIĆ BUKOVSKI
IVAN MATEJEVIĆ
ALDO MATELIĆ
TOMISLAV MIHANOVIĆ
MARINKO MIJOVIĆ
VESELIN MILIČEVIĆ
MILEN MILIVOJEVIĆ
DRAGUTIN MINIĆ KARLO
VESELIN MIŠNIĆ LARI
NENAD MITIĆ
DARKO MRKONJIĆ
BORIS NAZANSKY
NINUS NESTOROVIĆ
ĐORĐE OTAŠEVIĆ
MARA OŽIĆ-BEBEK IMOTICA
MILAN PANTIĆ
RADISLAV RAŠA PAPEŠ
UROŠ PAPEŠ

ZVONIMIR PENOVIĆ
MILAN PERIN
HRVOJE MARKO
PERUZOVIĆ
PETAR PILIPOVIĆ
DUŠAN PUAČA
MIRO RADALJ
LADISLAV RADEK
DANIEL RADOČAJ
GORAN RADOSAVLJEVIĆ
VOJA RADOVANOVIĆ
MARINA RAIČEVIĆ
ĐURĐICA RAMČAJ
VOJKAN RISTIĆ
RADOVAN RISTOVIĆ
JOVAN RUKAVINA
MILAN RUPČIĆ
JOSIP SALAJSTER
ZORAN SALAMUNOVIĆ
SLOBODAN SIMIĆ
JOSIP SIROVEC
MIROSLAV SREDANOVIĆ
MILKO STOJKOVIĆ
EMIL STRNIŠA
TOMISLAV SUPEK
MATE SUŠAC
JELENA ŠIPEC
VITOMIR TEOFILOVIĆ
ANTE TIČIĆ
MILAN TODOROV
ZLATKO TOMIĆ
SLAVOMIR VASIĆ
MILOJE VELJOVIĆ
PAVICA VELJOVIĆ
ĐURĐA VUKELIĆ ROŽIĆ
JELENA VUKELIĆ
MIROSLAV VUKMANIĆ
MLADEN VUKOVIĆ
NEDO ZUBAN
ZDRAVKO ŽARKOVIĆ
DARKO ŽIGROVIĆ

ISBN 978-953-50533-1-6

9 789533 505331

Cijena 15 E